

VASELE CERAMICE ȘTAMPILATE DE LA POROLISSUM

Ca peste tot în lumea antică, și în special în cea greco-romană, și la Porolissum ceramica constituie partea cea mai numeroasă și cea mai reprezentativă a materialului arheologic¹. Trebuie să precizeze că înțeleg aici, și în general se înțelege, prin termenul *ceramică* totalitatea obiectelor confecționate din argilă selecționată și prelucrată, arse într-un cuptor². Termenul ceramică este deci o noțiune mai complexă în care sînt cuprinse mai multe grupe de produse obținute în această manieră: materiale de construcție (cărămizi, țigle, olane, tuburi de apaduct, baze și fusuri de coloane etc.), vase ceramice (de uz casnic, de provizii, de podoabă, de cult etc.), instrumente sau unelte (creuzete, fusaiole, prîsnele, tipare, forme, greutăți de război de țesut etc.), piese ceramice (opaite, pușculițe etc.), obiecte de cult (statuiete, figurine etc.), arme (proiectile de praștie, proiectile de balistă) și bibelouri.

Pentru a stabili deci existența unui centru de producție ceramică trebuie dovedită mai întîi și în chip necesar existența elementelor caracteristice producției (materia primă, cuptoare, instrumente (tipare pentru vase, opaite, statuete, terra sigillata, minere, etc.) sigilla (instrumente pentru imprimat ștampile), ștampile de metal. În al doilea rînd, și pentru eventualitatea că nu avem dovezi din această primă grupă, pot fi luate ca atare rezultatele activității ceramiștilor (cărămizi, țigle, vase ceramice și alte obiecte din ceramică) în măsura în care ele prezintă anumite caracteristice de fabricație (factura pastei, formele, decorul etc.). Dar folosirea acestui din urmă criteriu de determinare lasă încă o poartă prea largă unor interpretări eronate.

În cazul Porolissum-ului elementele cu care operăm acum pentru stabilirea existenței unui centru de producție ceramică sînt puține, dar din fericire cuprind părți din ambele grupe de dovezi care permit determinarea lui. Izvoarele pe baza cărora se poate susține acum existența unui centru de producție ceramică la Porolissum se împart în două categorii: izvoare scrise (epigrafice) și izvoare arheologice. Izvoarele scrise sînt limitate numeric, reducîndu-se de fapt la două fragmente de vase pe care au fost imprimate cu sigillum numele unor producători³. Primul dintre aceștia este CL(audius) CLAVDI(anus) ET AVR(elius)...; al doilea este] SVED[(ius)...]. (Fig. 1). Tot acestei grupe i se adaugă un tipar negativ tot din ceramică, servind probabil la imprimarea

¹ În legătură cu izvoarele epigrafice și arheologice și importanța studierii producției ceramice din Dacia vezi N. Gudea, în *Apulum*, 16, 1978, p. 134—147.

² *Idem*, p. 134.

³ Ambele fragmente au fost descoperite în cursul săpăturilor din anii 1939—1940; locul de descoperire exact nu este cunoscut.

unor texte pe plachete, din care se păstrează numai un fragment din inscripție. Textul întreg nu a putut fi încă reconstituit⁴. Cum nu am găsit analogii pentru numele imprimate pe vase nici în provincie, nici în provinciile învecinate presupunem că reprezintă numele unor producători locali.

Izvoarele arheologice propriu-zise sînt mai numeroase. În primul rînd trebuie menționate tiparele: unele pentru opaițe⁵ (cu mai multe nume de producători); și unul pentru terra sigillata⁶. Sîntem siguri că ștampilele unităților militare care au staționat aici permanent sau au participat la anumite lucrări de construcție au fost realizate pe loc⁷. Este greu de imaginat ca o unitate militară să-și fi transportat materialul ceramic pentru construcție de la mari distanțe. Aceștia li se adaugă două instrumente pentru imprimat elemente de decor găsite la Moigrad. Pl. XXX/160, 162. Piesele s-au pierdut dar au fost păstrate două desene⁸.

Dintre produsele ceramice care oferă cea mai sigură dovadă pentru stabilirea existenței unui centru de producție ceramică, vasele decorate (prin imprimare sau turnare) constituie cea mai importantă grupă. Este o grupă masivă din punct de vedere cantitativ, prezentînd caracteristice comune de factură (calitatea pastei, culoarea) sau de decor, de forme, ceea ce ne face să credem că a fost produsă aici. Discuția ce urmează are tocmai în scopul de a dovedi acest lucru. Din grupul vaselor ceramice ștampilate am exclus vasele cunoscute sub numele de terra sigillata. Deși la Porolissum avem tipare pentru aceste vase, nu pot fi încă deosebite vasele produse în aceste tipare și cele importate.

În cele ce urmează am supus analizei un număr de 159 fragmente de vase. Ele alcătuiesc aproape în întregime materialul de acest fel descoperit la Porolissum pînă în anul 1977 inclusiv. Am cuprins în studiu și vasele ștampilate descoperite în anul 1977 prin săpături sistematice la castrul roman de pe Pomiet, pentru că acest material ne-a dat certitudinea apartenenței tuturor fragmentelor centrului de la Porolissum. Primele vase decorate prin ștampilare au apărut în cursul săpăturilor lui A. Buday din anii 1908—1914^{9a} în clădirile situate pe terasele de la SE de castrul de pe Pomiet; fragmente izolate și puține au apărut în cursul cercetărilor efectuate de C. Daicoviciu

⁴ Piesa a fost descoperită în anul 1978 în clădirea comandamentului (principia).

⁵ Aceste piese sînt inedite în MIA Zălau. Al. V. Matei muzeograf la această instituție se ocupă cu problema publicării lor.

⁶ V. Christescu, *Istoria economică a Daciei romane*, Pitești, 1929, p. 61, pl. I a, II, 1. Un tipar inedit a fost descoperit în timpul săpăturilor arheologice executate sub conducerea lui M. Macrea în anii 1958—1959. El este publicat în D. Isacu—N. Gudea, *Terra sigillata de import de la Porolissum*, în *Acta MP*, 4, 1980, p. 191—; lucrarea analizează și posibilitățile de a stabili un raport între terra sigillata de import și terra sigillata locală fabricată după tipare importate.

⁷ În legătură cu ștampilele unităților militare de la Porolissum vezi N. Gudea, în *Acta MP*, 2, 1978, p. 65—; cf. *Szilágyi TeglD* p. 53—55; I. I. Russu, în *SCIV*, 10, 1959, p. 316; idem, în *Acta MN*, 5, 1968, p. 453; 6, 1969, p. 173.

⁸ Vezi repertoriul nostru. Mulțumesc cu acest prilej colegului dr. Mircea Rusu cercetător principal la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca pentru informațiile oferite generos în legătură cu aceste piese.

^{9a} A. Buday, în *ErdMuz*, 25, 1908, p. 337—348 (1908); idem, în *DolgCluj*, 1, 1910, p. 69—105 (1909); 5, 1914, p. 67—94 (1913); 6, 1915, p. 51—111 (1914).

în 1933 la burgusul de la Brebi⁹ și de C. Daicoviciu — L. Ghergariu în 1939—1940 la castrul de pe Pomet, pe porțiunea de drum dezvelită etc.¹⁰. O cantitate mare de fragmente de vase decorate provine din săpăturile efectuate în anul 1943 la castrul de pe Pomet de A. Radnóti¹¹; câteva fragmente au apărut în timpul săpăturilor efectuate de M. Moga la castru¹² și apoi în săpăturile executate de M. Macrea în anii 1958—1959 în mai multe puncte de pe teritoriul complexului¹³. Fragmentele apărute în anul 1977 provin numai de la porta praetoria a castrului de pe Pomet^{13a}. O cantitate mare de fragmente de la vase decorate a apărut întâmplător în timpul lucrărilor agricole. Până la cel de al doilea război mondial acestea au fost strânse în colecția familiilor Wesselényi — Teleki din Jibou, intrată în Muzeul de Istorie și Artă din Zalău în anul 1958 ca donație¹⁴. După înființarea muzeului în anul 1951 astfel de fragmente sînt colecționate cu sîrguință de la descoperitorii lor. Din punct de vedere al repartizării pe muzee a materialului mai sus amintit, lucrurile se prezintă astfel: Muzeul de Istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca deține materialele provenind din săpăturile făcute de A. Buday, C. Daicoviciu, A. Radnóti și M. Macrea. Muzeul de Istorie și Artă din Zalău deține materialele din colecția Wesselényi-Teleki, din săpăturile lui M. Moga, descoperirile arheologice curente și materialele rezultate din săpăturile făcute în anul 1977. O parte din fragmentele de vase descoperite între cele două războaie mondiale, care se aflau în Muzeul „Astrei” din Zalău, s-au pierdut în cursul războiului.

Prezentarea de față și analiza care se face pe baza materialului existent are scopul limitat de a pune în circulație această grupă de material arheologic, de a prezenta principalele elemente de decor mai ales, ambele pentru a pune bazele studierii Porolissum-ului ca centru de producție ceramică din Dacia. Sîntem convinși că elaborarea acestui studiu, chiar și în forma incipientă și incompletă în care este făcută, va permite clarificări interesante pentru toate descoperirile de acest gen din Dacia de Nord și în aceeași măsură pentru descoperirile făcute în zona Dacilor liberi așezați la Vest și Nord-Vest de limes.

Săpăturile arheologice din anii care au urmat campaniei din anul 1977 au scos la lumină o cantitate atît de mare de astfel de ceramică încît cer-

⁹ Material aflat în depozitele MIT Cluj-Napoca; nepublicat.

¹⁰ Cea mai mare parte din materialul litic (monumente sculpturale, inscripții etc.) și materiale mărunte s-au pierdut. Numai o mică parte aflată în păstrarea lui L. Ghergariu a fost predată recent Muzeului din Zalău.

¹¹ În legătură cu săpăturile efectuate de A. Radnóti în 1943 la Moigrad vezi: E. Tóth, *Porolissum. Das Castellum in Moigrad. Ausgrabungen von A. Radnóti, 1943*, Budapest, 1978. Această lucrare nu publică însă nimic din materialul arheologic propriu-zis (ceramică, obiecte din fier, bronz etc.) care se află de fapt în MIT Cluj-Napoca. Pînă în anul 1976 cînd am trecut la prelucrarea lui se află în pachete (amestecat) nespălate și neconservate. Pe baza notițelor de orientare de pe pachete am împărțit acest material pe categorii.

¹² Material inedit în MIA Zalău.

¹³ Material inedit în MIT Cluj-Napoca. Rapoarte despre săpăturile din acești ani vezi: M. Macrea și colab., în *Materialie*, 7, 1961, p. 371—374; 8, 1962, p. 485—504.

^{13a} Pentru săpăturile recente efectuate de noi vezi raportul preliminar din *Acta MP*, 4, 1980, p. 81 sqq.

¹⁴ Inventarul MIA Zalău: creșterea colecțiilor.

cetarea ei nu mai poate fi limitată la un simplu studiu impunându-se o cercetare separată și specială dedicată acestei ceramici.

Metoda de lucru ne-a fost impusă de scopul pe care ni l-am propus și de starea materialului cu care am operat. Așa cum s-a putut deduce din expunerea de mai sus proveniența este sigură pentru întreg materialul, dar numai o foarte mică parte are locul de descoperire sigur în cadrul unui obiectiv al complexului, iar poziția stratigrafică nu este precizată decât în câteva cazuri. Asemenea observații se pot face de altfel numai asupra materialului provenit din săpăturile arheologice (1908—1914, 1943, 1949, 1958—1959, 1977). Pentru cea mai mare parte a materialului, cel provenit din descoperirile întâmplătoare, nu se pot face nici un fel de precizări privind locul de descoperire. În al doilea rând cea mai mare parte a materialului este fragmentar. Chiar și vasele pentru care am încercat întregiri grafice, ele se limitează mai ales la registrele cu elemente de decor, lipsind mai întotdeauna partea lor inferioară. Am prezentat vasele întregite în cadrul unei singure forme într-o succesiune mai mult după dimensiuni decât pe tipuri, fără ca încadrarea într-un tip anume să fie foarte riguroasă. Faptul a fost determinat mai ales de numărul mic de vase cu care am operat. În ordinea succesiunii am prezentat apoi fragmentele decorate pentru care nu s-a putut stabili forma vasului. În general am evitat să prezint două vase sau două fragmente având același element de decor. Este adevărat însă că în foarte puține cazuri aș fi putut face acest lucru. Au fost excluse din prezentare și analiză o serie de fragmente cu decorul puțin vizibil sau fragmentar din dorința de a prezenta numai elementele de decor sigure. Ca urmare a procedului mai sus menționat planșele și descrierile cuprind 93 de vase întregi și întregite și 66 de fragmente de vase. Prezentarea fiecărui vas sau fragment de vas a urmat o succesiune fixă: forma, starea de conservare, materia primă și calitatea ei, culoarea, descrierea vasului cu datele tehnice, descrierea elementelor de decor, locul de descoperire, locul de păstrare cu numărul de înregistrare (atunci când el există) și locul în ilustrația lucrării. Numerele de ordine în descriere urmează numerele de ordine din ilustrație.

Constatările, desigur cu caracter provizoriu, care se pot enunța acum în legătură cu ceramica decorată sînt următoarele: a. vasele ceramice decorate de la Porolissum alcătuiesc grupa cea mai importantă a ceramicii locale, constituind un produs tipic al atelierelor de la Porolissum. b. cea mai mare parte a fragmentelor de care dispunem și pe care le-am analizat au fost fabricate din pastă de calitate foarte bună. Există doar câteva fragmente la care în pastă apare nisip fin sau pasta este mai dură la pipăit. c. Culoarea predominantă a pastei este cea cenușie deschisă; avem însă și câteva cazuri la care culoarea pastei este cărămizie. d. Suprafața vaselor a fost fie în întregime, fie numai în partea exterioară acoperită cu firnis (angobă), care proteja peretele și dădea un aspect mai elegant vasului. e. Culoarea firnisului este de cele mai multe ori cenușiu închis, uneori cu nuanțe mai închise, spre negru, alteori cu nuanțe mai deschise foarte aproape de culoarea pastei. În cazul vaselor din pastă de culoare cărămizie firnisul are culoare brună cu nuanțe mai deschise sau mai închise. De foarte multe ori firnisul este lucios. f. Forma caracteristică pentru vasele decorate este strachina cu fund inelar. Dar în

cadrul acestei forme pot fi deosebite tipuri (în strînsă legătură cu dimensiunile — diametrul gurii, înălțimea —; cu variații ale structurii corpului (împărțirea pe registre, numărul de registre etc.), iar în cadrul fiecărui tip pot fi deosebite variante (fie după forma peretelui lateral, fie după forma buzei). Nu ne vom opri acum asupra acestor aspecte ale studiului pentru că numărul de piese cu care operăm este prea mic pentru a formula constatări. Precizăm însă că din punct de vedere al dimensiunilor (diametrul gurii) vasele pot fi împărțite în trei grupe distincte (diametrul mai mic de 10 cm; diametrul între 10—20 cm; diametrul mai mare de 20 cm); din punct de vedere al înălțimii se pot împărți în două grupe: înalte și obișnuite; iar din punct de vedere al numărului de registre decorate sînt mai multe grupe: cu un registru; cu două registre; cu trei registre și chiar cu patru registre; acestora li se adaugă vasele care au corpul rotunjit. Variantele sînt prea numeroase pentru a fi analizate aici, în schimb am încercat să fac separarea în repertoriu. Cantitatea mică de piese din repertoriul pe care-l prezentăm acum ne împiedecă să facem o legătură directă între elementele de decor și tipul vasului, să stabilim dacă nu cumva unele elemente de decor se aplică numai la anumite variante sau anumite combinații de elemente de decor să se aplice la un singur tip sau variantă de vase. O atare posibilitate ar ajuta la determinarea unor ateliere și, de ce să nu credem, la stabilirea unor maniere de lucru, așa cum este cazul la ceramica de import.

Mai puțin se întîlnesc elementele de decor imprimate la alte forme de vase. Nu lipsesc însă excepțiile. Între vasele publicate avem și un fund de strachină joasă cu fund plat, decorat în interior. Între fragmentele care se află în MIT Cluj-Napoca mai avem cîteva bucăți de la vase de același tip la care partea interioară a corpului este decorată. Un fragment decorat pare a proveni de la o oală, dar în starea fragmentară în care se află este greu de precizat. Probabil că studiarea materialelor ceramice apărute în cercetările din anii 1977—1979 și care vor mai apare vor permite precizări pentru toate aspectele pentru care acum nu avem suficiente date.

Una din problemele deosebit de interesante este aceea a modului cum s-a realizat imprimarea elementelor de decor. Judecînd după felul în care se prezintă fragmentele și după organizarea decorului în registre presupunem că imprimarea elementelor s-a putut face în două moduri: a. în cazul elementelor de decor simple sau la combinațiile asimetrice sau neregulate motivele au fost imprimate prin presarea unui instrument. Pentru aceasta pledează și existența celor două sigilla. Fiecare motiv a fost realizat printr-o impresiune. Faptul se poate dovedi la unele exemplare la care urmele impresiilor negative se văd în partea interioară a vasului. Poate că există situația cînd mai multe motive decorative erau imprimate printr-o singură impresiune, deci erau cuprinse pe același instrument, deși mărturisim că această posibilitate este și ni se pare îndoielnică. b. În cazul motivelor decorative compuse și foarte complexe credem că au fost realizate prin turnare într-un tipar. Nu avem acum nici un fel de dovezi pentru a sprijini o asemenea ipoteză. Singurele argumente ar fi acelea că nu poate fi realizat prin imprimări

succesive un registru de motive grupate foarte complicat și cu o simetrie perfectă.

Motivele decorative se împart în trei grupe mari¹⁵. Primul grup este alcătuit din motivele decorative cu caracter geometric. Acestea le-am împărțit în câteva grupe: liniare (cuprinzând linii, rectangulare, frînte și curbe), circulare (incluzînd trei grupe de cercuri după mărime), semicirculare (sau arce de cerc) cu dimensiuni și deschideri diferite. Cea de a doua categorie de motive decorative sînt cele vegetale; ea se împarte în mai multe grupe cuprinzînd motive reprezentînd frunze, ramuri, flori și rozete. În cazul motivelor vegetale gradul de stilizare al reprezentării nu constituie deocamdată un criteriu de selecție pentru că numărul motivelor cu care se operează este mic. Cea de a treia categorie de motive decorative cuprinde pe cele inspirate de pe ceramica de import (terra sigillata) sau motive pe care nu am putut să le încadrăm în grupele mai sus amintite.

Modul de realizare al motivelor decorative este specific. Cel mai des și mai constant este alcătuirea motivului din patrulare mici rectangulare. Uneori (și de cele mai multe ori) forma acestor patrulare se apropie de patruzile; de multe ori însă avem dreptunghiuri mici, trapeze și nu lipsesc cazurile cînd avem triunghiuri sau colțurile sînt în așa fel rotunjite încît dau impresia unor perle. Preferința pentru motive realizate din patrulare mici pare a fi acum una din caracteristicile specifice ale acestui centru ceramic.

Din punct de vedere al combinațiilor, motivele decorative sînt dispuse în mai multe feluri: a. un singur motiv repetat acoperînd întreaga suprafață a vasului în șir orizontal sau vertical. b. motive simple așezate în grupuri de

¹⁵ Nu avem intenția discutării originii și răspîndirii ceramicii decorate din provincie sau din zona vestică din afara ei. Cercetările mai vechi sau mai recente au identificat existența unor zone din provincie unde există ateliere care fabrică astfel de produse. Aș menționa aici zona din sud-estul Transilvaniei (numeroase fragmente apărute în castrul de la Rîșnov și Feldioara), zona Mureșului Superior (Cristești; material inedit aflat în Muzeul Județean Tg. Mureș), Oltenia (Gh. Popilian, *Ceramica romană din Oltenia*, Craiova, 1978), și poate chiar Napoca (material inedit aflat în depozitele MIT Cluj-Napoca). Se poate spune că vasele ceramice decorate din aceste zone au anumite caracteristici comune mai ales datorită motivelor decorative; în același timp ele se deosebesc prin calitatea și culoarea pastei sau maniera de decorare. Din păcate numărul fragmentelor publicate este atât de mic încît nu permite deocamdată precizarea unor observații cu caracter istoric. Se consideră în general că sînt rezultatul existenței unui particularism regional autohton (C. Daicoviciu, *La Transylvanie dans l'Antiquité*, Bucarest, 1945, p. 144) datorat tradiției dacice în ceramică (M. Macrea, *Viața în Dacia romană*, București, 1969, p. 260).

Mai dificilă este situația fragmentelor descoperite în afara provinciei, mai ales în zona cuprinsă între Dacia și Pannonia și în lumea barbară situată la Nord de ambele provincii. Numeroase fragmente au fost descoperite la Medieșul Aurit, Mișca (informație de la S. Dumitrașcu, Gh. Lazin) în cîmpia Crasnei sau chiar și mai departe spre Vest și Nord-Vest (J. Pasztor, în *Arheologické Rozhledy*, 12, 6, 1960, p. 800—810; M. Lamiova-Schmiedlova, în *Slov Arch*, 17—2, 1969, p. 403—502 — cu multă bibliografie în legătură cu descoperiri similare din zonă); fragmentele descoperite în săpăturile executate la Doh (E. Lakó) sau Panic (Al. V. Matei) foarte aproape de Porolissum provin cu certitudine de aici. În schimb fragmentele publicate de J. Pasztor și M. Lamiova-Schmiedlova prezintă caracteristici de factură, formă și elemente de decor care sînt mai îndepărtate de cele de la Porolissum. Preferăm deci a le aminti, fără ca deocamdată să facem vreo legătură sau să încercăm a găsi originea comună sau diferențierile dintre ele.

două sau de trei (grupuri care se repetă pe suprafața decorată). c. motive compuse, care sînt cele mai răspîndite. Motivul cel mai repetat în cazul decorului compus este semicercul sau arcul de cerc deschis în jos alcătuiind un șir orizontal. În raport de acest element de decor principal se repartizează celelalte motive decorative. Semicercurile sau arcele de cerc deschise în jos constituie de obicei motivul de decor așezat în partea superioară a registrului decorat. Celelalte motive urmează în jos fiind așezate ori la intersecția capetelor semicercurilor, fie la mijlocul lor. În legătură cu frecvența altor motive decorative găsim că este mai prudent să nu ne exprimăm acum.

Cea mai importantă problemă care se ridică în legătură cu ceramica decorată de la Porolissum este datarea, mai precis vorbind începuturile atelierelor locale de producție și în aceeași măsură sfîrșitul lor. Așa cum reiese din repertoriul provizoriu prezentat de noi ceramica decorată a apărut cam peste tot acolo unde s-au încercat săpături arheologice, iar descoperirile întîmplătoare ne-o semnalează peste tot în cadrul marelui complex. Contextele de descoperire care pot sau permit să stabilim anumite elemente cronologice sînt însă puține. Atît A. Radnóti cît și noi am găsit ceramica decorată în bastioanele porților de la castrul de pe Pomet. Noi am putut stabili, de pildă, că bastionul de Nord al porții praetoria și bastioanele porții decumana nu au fost deranjate după construirea lor în piatră. Deci întreg materialul găsit în bastioanele porților datează de la începutul secolului III e.n., dată la care au fost ridicate în piatră porțile castrului. Aceeași datare o sugerează ceramica decorată descoperită în cursul săpăturilor de la templul lui Bel (dar care nu a fost cuprinsă în analiza din studiul de față). Templul a fost reconstruit după o incendiere și o distrugere quasi-totală, pe la începutul secolului III e.n. În secțiunile executate în interiorul castrului și mai ales în principia am putut constata că ceramica decorată se plasează în partea superioară a stratului de locuire antică. În măsura în care o atare poziție se leagă de faza castrului cu zid de piatră putem afirma că această observație contribuie la datarea ceramicii. Bazați deocamdată pe aceste observații putem afirma următoarele:

- ceramica decorată a început să fie fabricată la Porolissum pe la sfîrșitul secolului II e.n., în mod sigur la începutul secolului III e.n. atelierelor orașului funcționau din plin

- apariția ei este urmarea firească a dezvoltării economice a zonei și drept urmare se constată o scădere a importului de ceramică de lux

- asocierea ei în bastionul de Nord al porții praetoria cu monete datînd din secolul al III-lea, cu fibule, cu terra sigillata de import îi asigură datarea în secolul III e.n. în aceeași măsură ca și arhitectura bastioanelor

- ceramica decorată reprezintă cel mai tipic produs local al atelierelor de la Porolissum

- ceramica decorată a continuat să fie produsă în tot cursul secolului III e.n. și probabil că producția ei a continuat în secolul IV e.n. Așa cel puțin ne lasă să bănuim vasul cu inscripție creștină care nu poate fi datat mai devreme de începutul secolului IV și care aparține din punct de vedere al facturii, forme și culorii pastei vaselor decorate.

I. CATALOG AL MOTIVELOR DECORATIVE

Motivele decorative vor fi expuse în ordinea numărului latin al planșelor, fiecare motiv în parte purtând un număr arab. Termenii și terminologia folosită pot fi considerate în mare parte provizorii, pînă la găsirea unor formule mai potrivite pentru exprimarea corectă.

DECOR GEOMETRIC

Elemente de decor liniare

1. Linie verticală formată din 11 patrulatere mici, inegale.
2. Linie verticală formată din 12 patrulatere mici, inegale
3. Două linii verticale, paralele, formate din 19 patrulatere mici, inegale
4. Linie verticală formată din cinci perle
5. Două linii așezate în unghi deschis în jos, formate din patrulatere mici, inegale formate din striuri
6. Două linii așezate în unghi, cu deschiderea spre dreapta
7. Două linii așezate în unghi, cu deschiderea în jos, formate din cîte șapte patrulatere mici inegale.
8. Două șiruri din cîte două linii formate din patrulatere mici inegale, așezate unul față de altul în unghi cu deschiderea în jos
9. Linie frîntă cu deschiderea spre dreapta; partea superioară este formată din patrulatere mici; partea inferioară este formată din triunghiuri mici
10. Linie frîntă cu deschiderea în jos, formată din patrulatere inegale așezate simetric; deasupra unghiului liniei trei patrulatere așezate radial
11. Linie frîntă cu deschiderea în jos, formată din patrulatere mici
12. Romb, format din patrulatere mici, inegale
13. Patrulater neregulat format din 19 patrulatere mici

Elemente de decor formate din linii curbe

14. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată din 19 patrulatere mici, inegale
15. Linie curbă înclinată la stînga, formată din 14 patrulatere mici, inegale; cele mici sînt situate spre bază
16. Linie curbă cu deschiderea spre dreapta; formată din patrulatere mici (16), inegale; cele mici sînt situate în partea de sus
17. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată din 10 patrulatere mici
18. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată din 15 patrulatere mici, inegale; cele din capătul de sus au aspect triunghiular
19. Linie curbă cu deschiderea spre stînga; formată din 21 patrulatere mici, inegale
20. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată din 12 triunghiuri mici, inegale
21. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată dintr-o impresiune lată ce încadrează și 14 patrulatere mici, inegale
22. Linie curbă cu deschiderea spre dreapta, formată dintr-o impresiune lată și înaltă
23. Linie curbă cu deschiderea spre dreapta, formată dintr-o impresiune înaltă și foarte lată
24. Linie curbă cu deschiderea spre stînga, formată dintr-o impresiune lată

¹⁸ Pentru împărțirea și denumirile motivelor decorative am apelat mai ales la G. B. Rogers, *Poteries sigillées de la Gaule Centrale* I. Les motifs non figurés, Paris, 1974; p. 37—39 motive de demarcare; p. 64 rozete; p. 73 cercuri; p. 82 semicercuri sau arce de cerc; p. 101 motive vegetale; p. 116 frunze naturale; p. 132 frunze stilizate; p. 154 coloane; p. 162 altare etc. Terminologia folosită de G. B. Rogers nu corespunde decât în parte, iar motivele sînt cu totul altele. Pe terra sigillata la care se referă autorul nu se cunosc triunghiurile, ovelle deschise în jos, rozetele sînt într-o singură bucată, cercurile sînt din linii continue, semicercurile și arcele de cerc sînt deschise în sus etc.

Elemente de decor constând din cercuri mici și mijlocii

25. Cerc format din 13 patrulatere mici; $d = 1,2$ cm
26. Cerc format din 17 patrulatere mici; $d = 1,2$ cm
27. Cerc format din 13 patrulatere mici; $d = 1,2$ cm
28. Cerc format din 28 patrulatere mici; $d = 2$ cm
29. Cerc format din 18 patrulatere mici; $d = 1,5$ cm
30. Cerc format din 27 patrulatere mici; inegale; nu este închis perfect; $d = 1,7$ cm
31. Cerc format din 25 patrulatere mici; $d = 2,2$ cm
32. Cerc format din 27 patrulatere mici; $d = 1,8$ cm
33. Cerc format din 31 patrulatere mici; $d = 2,4$ cm
34. Cerc format din 24 patrulatere mici, inegale; $d = 2,5$ cm
35. Cerc format din 35 patrulatere mici, inegale; $d = 2,3$ cm
36. Cerc format din 21 patrulatere mici, inegale; nu este închis perfect; $d = 2,4$ cm
37. Cerc format din 25 de perle ovale, mari, inegale; $d = 2,5$ cm
38. Cerc format din 25 patrulatere mai mari, inegale; $d = 3$ cm
39. Cerc format din 26 patrulatere mici rectangulare; $d = 2,5$ cm

Elemente de decor formate din cercuri simple mari

40. Cerc format din 38 patrulatere mici, inegale; $d = 3,1$ cm
41. Cerc format din 47 patrulatere mici, foarte mărunte; $d = 3,1$ cm
42. Cerc format din 49 patrulatere rectangulare, inegale; $d = 3,5$ cm
43. Cerc format din 42 patrulatere mici rectangulare; nu este închis perfect; $d = 3,5$ cm
44. Cerc format din 49 patrulatere mici; $d = 4$ cm
45. Cerc format din 37 patrulatere mici, așezate cu axa lungă pe circumferință; $d = 4,2$ cm
46. Cerc format din 43 patrulatere rectangulare, așezate cu axa lungă pe circumferință; $d = 4,6$ cm
47. Cerc format din 40 patrulatere mici așezate cu axa lungă pe circumferință; $d = 4,4$ cm; nu este închis perfect

Elemente de decor formate din cercuri compuse în moduri diferite

48. Cerc realizat dintr-o cruce cu spațiile dintre brațe umplute cu semicercuri; $d = 1,2$ cm
49. Cerc format dintr-o cruce cu spațiile dintre brațe umplute cu arce de cerc duble, închise; $d = 1,2$ cm
50. Cerc format dintr-un motiv circular în jurul căruia stau 6 semicercuri din linii duble, deschise în afară și închise
51. Cerc format din trei elemente: un cerc mic interior; un cerc format din patrulatere mici rectangulare; un cerc din linie care le înscrie pe ambele; $d = 1,8$ cm
52. Cerc format din triunghiuri mici cu vîrfurile ascuțite spre interior; $d = 1,5$ cm
53. Cerc format din trei elemente: un cerc liniar interior; un cerc de perle rotunde; un cerc exterior liniar; $d = 1,8$ cm
54. Cerc format din triunghiuri mici isoscele cu vîrfurile ascuțite spre exterior; $d = 2,4$ cm
55. Cerc format din trei elemente: un cerc interior liniar; un cerc format din 22 perle ovale; cerc exterior liniar; $d = 2,7$ cm
56. Cerc format dintr-o ramură de laur; $d = 2,4$ cm
57. Cerc format din trei elemente: cerc interior liniar; cerc format din 32 perle rotunde; cerc exterior liniar; $d = 3,6$ cm
58. Cerc format din trei elemente: cerc interior liniar; cerc format din 33 perle rotunde; cerc exterior liniar; $d = 3,5$ cm
59. Cerc format din trei elemente: cerc interior liniar; cerc format din 55 (?) perle mici rotunde; cerc exterior liniar; $d = 4,2$ cm

*Elemente de decor formate din cercuri și grupuri de cercuri
de mărime mică*

60. Figură ovală în care este înscrisă alta mai mică; $d = 0,5$ cm
61. Cerc dublu; $d = 0,5$ cm
62. Cerc dublu; $d = 0,8$ cm
63. Cerc dublu; $d = 0,6$ cm
64. Cerc dublu; $d = 0,9$ cm
65. Cerc dublu; $d = 1$ cm
66. Cerc dublu; $d = 0,9$ cm
67. Cerc dublu; $d = 0,9$ cm
68. Cerc dublu care circumscrie un cerc mai mic; $d = 0,8$ cm
69. Cerc dublu, care circumscrie un cerc mai mic; $d = 1,2$ cm
70. Cerc dublu circumscriind un cerc dublu mai mic; $d = 1,2$ cm
71. Cerc dublu circumscriind un cerc mai mic; $d = 0,9$ cm
72. Semicercuri duble circumscrise la două cercuri mai mici; $d = 1$ cm
73. Cerc dublu circumscris unui cerc mic; $d = 1$ cm; deasupra două semne incizate în formă de „căciulă”
74. Figură care se apropie de un cerc dublu, dar neînchis; $d = 1$ cm
75. Figură care se apropie de un cerc dublu; dar neînchis; în interior un cerc mic simplu; $d = 0,9$ cm
76. Cerc dublu care circumscrie un cerc dublu mai mic, iar acesta la rândul lui un cerc mic simplu; $d = 1,4$ cm
77. Două cercuri duble care se intersectează;
78. Semicercuri formate din patrulateri mici; adosate
79. Cerc dublu striat (14), circumscris unui cerc mic simplu $d = 1$ cm
80. Cerc compus din patru elemente: cerc simplu în interior; un cerc dublu circumscris lui; un cerc format din perle; și un cerc liniar exterior; $d = 1,3$ cm
81. Semicercuri din patrulateri mici adosate prin linii curbe
82. Grup de trei cercuri așezate simetric; partea inferioară a fiecărui cerc este hașurată
83. Grup de trei cercuri duble care circumscriu câte două cercuri simple
84. Grup de trei cercuri duble, așezate simetric
85. Grup de trei cercuri duble așezate unul sub altul

*Elemente de decor formate din arce de cerc și semicercuri
cu deschiderea în jos*

86. Semicerc format din 13 patrulateri mici rectangulare
87. Semicerc format din 12 patrulateri mici rectangulare
88. Semicerc format din 9 patrulateri mici rectangulare; $d = 1,6$ cm
89. Semicerc format din 18 patrulateri mici; $d = 2,5$ cm
90. Semicerc format din 18 patrulateri mici rectangulare; $d = 2,3$ cm
91. Arc de cerc format din 18 patrulateri mici, rectangulare
92. Arc de cerc format din 9 patrulateri mici
93. Arc de cerc format din 15 patrulateri mici, inegale
94. Arc de cerc format din 12 patrulateri mici, rectangulare
95. Arc de cerc format din 13 patrulateri inegale, neregulate
96. Arc de cerc format din 17 patrulateri inegale
97. Arc de cerc format din 17 patrulateri mici, inegale
98. Arc de cerc format din 18 patrulateri mici, inegale
99. Arc de cerc format din 14 patrulateri inegale
100. Arc de cerc format din 14 patrulateri inegale
101. Arc de cerc format din 20 patrulateri mici, inegale
102. Arc de cerc format din 13 patrulateri mici, inegale
103. Arc de cerc format din 17 patrulateri mici, inegale

Elemente de decor formate din arce de cerc simple sau compuse mari cu deschiderea în jos

104. Arc de cerc format din 22 patrulateri mici
105. Arc de cerc format din 21 patrulateri dreptunghiulare
106. Arc de cerc format din 18 patrulateri mici inegale
107. Arc de cerc format din 28 patrulateri mici, inegale
108. Arc de cerc format din 14 patrulateri mici rectangulare
109. Arc de cerc format din 15 patrulateri, inegale
110. Arc de cerc format din 23 patrulateri mici
111. Arc de cerc format din 15 perle ovale
112. Arc de cerc format din 16 perle ovale
113. Arc de cerc format din 12 perle triunghiulare
114. Arc de cerc format din 10 perle ca picătura de apă
115. Arc de cerc format din 10 triunghiuri cu vârful spre interior
116. Arc de cerc format din 15 triunghiuri cu vârful spre interior
117. Arc de cerc format din 26 perle ovale, unite
118. Arc de cerc dublu format din patrulateri dreptunghiulare sprijinite pe semicercuri din linii
119. Arc de cerc dublu format din patrulateri dreptunghiulare sprijinite pe o linie dublă
120. Arc de cerc compus din: semicerc din linie suprapus de semicerc din perle ovale încadrate între două linii semicirculare
121. Semicerc compus din semicerc din perle ovale încadrate de două linii semicirculare
122. Semicerc din perle rotunde încadrate de două semicercuri din linii

Elemente de decor reprezentând linii curbe-ondulate

123. Linie curbă simplă formată din patrulateri mici rectangulare
124. Linie curbă dublă formată din patrulateri mici rectangulare
125. Linie curbă dublă formată din patrulateri mici rectangulare
126. Linie curbă dublă formată din patrulateri rectangulare, inegale
127. Linie curbă dublă formată din triunghiuri isoscele
128. Linie curbă dublă formată din patrulateri mici rectangulare inegale
129. Linie ondulată în forma cifrei „8”, formată din patrulateri mici
130. Linie în zig-zag formând o volută — încadrată de linii simple închise

DECOR VEGETAL STILIZAT

Motive decorative în formă de frunze și ramuri

131. Frunză mare alungită cu vârful în jos; formată din trei lobi; lobi de sus sînt în formă de cercuri
132. Frunză de mărime mijlocie cu vârful în sus; nervurile sînt din patrulateri mici; lobi de jos sînt semicercuri
133. Frunză de mărime mică cu vârful în sus; nervurile sînt reprezentate de patrulateri mici; lobi de la bază sînt circulari
134. Frunză de mărime mijlocie cu vârful în sus; nervurile sînt reprezentate de patrulateri mici; lobi de la bază sînt circulari
135. Fragment de frunză mare; nervurile sînt reprezentate prin patrulateri dreptunghiulare
136. Frunză de mărime mijlocie cu vârful în jos; nervurile sînt reprezentate de patrulateri dreptunghiulare, inegale
137. Frunză cu vârful în sus; de mărime mică; nervurile sînt realizate din linii duble

138. Fragment de frunză de mărime mare; nervurile sînt realizate din patrulater dreptunghiular, inegale
 139. Frunză mare cu vîrf în jos; nervurile sînt reprezentate de patrulater dreptunghiular, inegale
 140. Frunză cu vîrf în jos; nervurile sînt reprezentate prin perle
 141. Frunză cu vîrf în jos; trilobată
 142. Frunză trilobată cu vîrf în jos
 143. Frunză cu vîrf în jos; nervurile sînt reprezentate prin patrulater inegale
 144. Ramură cu vîrf în jos; frunzele sînt reprezentate prin patrulater inegale care se micșorează spre vîrf
 145. Ramură cu vîrf în jos; frunzele sînt reprezentate prin perle care se micșorează spre vîrf
 146. Ramură cu vîrf în sus; frunzele sînt reprezentate prin patrulater dreptunghiular inegale
 147. Ramură cu vîrf în jos; frunzele sînt reprezentate prin patrulater inegale, mai rare

Motive decorative în formă de frunze, ramuri și flori

148. Frunză trilobată cu vîrf în sus; nervurile sînt liniare
 149. Frunză trilobată cu vîrf în sus; nervurile sînt din linii duble
 150. Frunză trilobată cu vîrf în sus; nervurile sînt reprezentate prin linii duble
 151. Frunză cu vîrf în jos; nervurile sînt reprezentate prin linii duble; coada frunzei este îndoită
 152. Frunză cu vîrf în sus; nervurile sînt reprezentate prin patrulater dreptunghiular inegale
 153. Ramură cu vîrf în jos; frunzele sînt reprezentate prin patrulater inegale
 154. Ramură în forma literei S; frunzele sînt reprezentate prin patrulater mici inegale
 155. Frunză cu vîrf în sus; nervurile sînt marcate prin linii
 156. Ramură cu vîrf în sus; frunzele sînt reprezentate prin patrulater mici, dreptunghiulare, mai rare
 157. Ramură cu vîrf în sus; frunzele sînt reprezentate prin patrulater mici care se micșorează spre vîrf
 158. Ramură cu frunzele formate din patrulater mici, care se micșorează spre vîrf în dreapta în sus
 159. Ramură îndoită cu frunzele reprezentate prin patrulater mici, inegale
 160. Ramură îndoită; frunzele sînt reprezentate prin patrulater mici, inegale
 161. Frunză cu trei lobi mari; formați din patrulater mici, inegale
 162. Frunză cu trei lobi mari; nervurile sînt marcate prin linii duble
 163. Frunză cu trei lobi mari de formă ovală
 164. Frunză cu trei lobi mari de formă ovală
 165. Floare cu patru petale mari
 166. Floare cu patru petale mari
 167. Floare cu trei petale; (frunză?)
 168. Floare cu patru petale mari alungite

Motive decorative vegetale stilizate excesiv

169. Motiv quadrilobat avînd în interior două elipse care se intersectează
 170. Motiv trilobat, în fiecare lob avînd un cerculeț
 171. Motiv din trei lobi patrulateri; în fiecare lob și la mijloc cîte un cerculeț dublu
 172. Motiv din trei lobi patrulateri; în fiecare lob și la mijloc cîte un cerc dublu
 173. Motiv quadrilobat alungit; interiorul cu nervuri din linii duble
 174. Motiv din doi lobi alungiți; interiorul cu nervuri din linii frînte
 175. Motiv din doi lobi alungiți; interiorul cu nervuri din linii duble
 176. Motiv din doi lobi; interiorul cu nervuri din linii duble peste care vine o scăriță cu spațiul dintre fușei cu cerculețe
 177. Motiv trilobat cu interiorul cu nervuri din linii duble

178. Motiv triloblat cu interiorul decorat cu nervuri din linii duble; trei nervuri mai groase servesc drept axe
 179. Motiv quadriloblat; interiorul are patru nervuri axiale și numeroase nervuri mai mici radiale
 180. Motiv quadriloblat; interiorul are patru nervuri axiale și numeroase nervuri mai mici radiale
 181. Motiv triloblat; fiecare lob are o nervură centrală liniară
 182. Motiv triloblat; lobi de la bază sînt mici de tot, iar lobul central este foarte mare; interiorul lobilor mici are cîte un cerculeț; lobul mare are două cerculețe și este decorat cu două linii duble care se întretaie
 183. Motiv triloblat; dublat în partea interioară
 184. Motiv triloblat; dublat în partea interioară; lobi sînt aproape unghiulari
 185. Motiv triloblat; lobi unghiulari; în interior decor foliform dublu
 186. Motiv triloblat; lobi unghiulari; în interior decor foliform dublu
 187. Motiv triloblat; doi lobi mai mici la bază și unul central mare; în interiorul fiecărui lob se află cîte un oval

Motive decorative reprezentînd rozete

188. Rozetă mică cu patru petale, inegale
 189. Rozetă mică cu patru petale aproximativ egale
 190. Rozetă mică cu patru petale inegale; cea superioară mare celelalte trei mici
 191. Rozetă mijlocie cu patru petale egale
 192. Rozetă mijlocie cu șase petale egale
 193. Rozetă mijlocie cu șase petale inegale
 194. Rozetă mijlocie cu șase petale inegale: trei mari și trei mici
 195. Rozetă mijlocie cu șapte petale inegale și asimetrice
 196. Rozetă mijlocie cu șapte petale egale
 197. Rozetă mică cu opt petale; două mari laterale și cîte trei sus și jos mai mici, egale
 198. Rozetă mijlocie cu opt petale egale distanțate
 199. Rozetă mijlocie cu opt petale mari
 200. Rozetă mijlocie cu opt petale mici inegale
 201. Rozetă mare cu 10 petale triunghiulare
 202. Rozetă mijlocie cu 10 petale inegale, perlate și asimetric așezate
 203. Rozetă mare cu opt petale mari, inegale și asimetrice
 204. Rozetă mare cu 10 petale mari, lipite între ele
 205. Rozetă mare cu 10 petale inegale distanțate între ele
 206. Rozetă mare cu 12 petale trapezoidale lipite între ele
 207. Rozetă mijlocie cu 12 petale din patrulateri mici; în interior cerc central
 208. Rozetă mare cu 12 petale din patrulateri mici și cerc interior central
 209. Rozetă mare cu 10 petale din patrulateri cu colțurile rotunjite; cerc interior central
 210. Rozetă mare cu 10 petale mari din patrulateri cu colțurile rotunjite; cerc interior central
 211. Rozetă mare cu 13 petale trapezoidale; în interior cerc central
 212. Rozetă mare cu 11 petale de forme neregulate; în interior cerc central
 213. Rozetă mare cu 10 petale de forme neregulate; în interior cerc central
 214. Rozetă mică cu opt petale triunghiulare lipite
 215. Rozetă mare cu 11 petale triunghiulare alungite și îndoit
 216. Rozetă mare cu 15 petale triunghiulare mari cu vîrfurile unite

MOTIVE DECORATIVE AVîND FORMA UNOR LITERE, CIFRE, ETC.

217. Motiv în forma literei S — întoarsă spre stînga
 218. Motiv în forma literei S
 219. Motiv în forma literei S grosolan executat
 220. Motiv în forma literei S

- 221. Motiv în forma literei S — întoarsă —
- 222. Motiv de forma cifrei arabe „2”
- 223. Motiv de forma cifrei arabe „8”
- 224. Motiv de forma literei S — întoarsă —
- 225. Motiv de forma literei S — întoarsă —; mai înaltă
- 226. Motiv de forma literei S — întoarsă — cu capetele spiralate
- 227. Motiv cu trei brațe spiralate
- 228. Motiv de forma cifrei arabe „2” combinată cu ove și patrulete mici
- 229. Motiv în formă de svastică, cu capetele spiralate

MOTIVE DECORATIVE IMPRUMUTATE DE PE TERRA SIGILLATA DE IMPORT

- 230. Ove simple cu deschiderea în jos
- 231. Ove pline cu deschiderea în jos
- 232. Ove simple mari cu deschiderea în jos
- 233. Motiv în formă de cerc cu codiță
- 234. Motiv de forma picăturii de apă realizat din patrulete inegale
- 235. Motiv de forma unui triunghi cu capetele striate
- 236. Motiv în formă de coadă de pasăre
- 237. Motiv în forma tălpii de picior uman
- 238. Motiv în formă de bază — coloană și capitel
- 239. Motiv în forma unui altar cu baza și capitelul decorate
- 240. Motiv oval realizat din patrulete dreptunghiulare așezate simetric de-o parte și de alta a unei axe
- 241. Motiv de forma unui cerc; interiorul împărțit simetric în două părți de o axă din cercele (6) încadrate de două linii duble; linii duble paralele (cite 7) împart apoi transversal fiecare sector de cerc.

II. Repertoriul vaselor și fragmentelor supuse studiului *Strachină cu fund inelar*

Variantă cu dimensiunile mici

Planșa 1.

1. Strachină fragmentară; dimensiunile fragmentului 6,5×4×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; în partea exterioară și interioară finis de culoare cenușie închisă, lucios; sub buză o canelură îngustă; pe corp are decor compus din două elemente: a. arc de cerc din patrulete inegale, deschis în jos (T 8/104) b. la capetele arcelor rozete cu 8 petale (T 13/200)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra; bastionul de N; padimentul superior
MIT Cluj-Napoca

2. Strachină; fragment cu dimensiunile 4×4×0,6 cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la partea exterioară și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios, sub buză o canelură îngustă; corpul cu decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete inegale (T 8/104); b. la capetele arcelor rozete cu 7 petale (T 13/195)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra; bastionul de N; padimentul superior
MIT Cluj-Napoca

3. Strachină; fragment cu dimensiunile 10×5×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 9 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară și în interior

firmis de culoare cenușie închisă, lucios; sub buză are două caneluri orizontale distanțate între ele; pe corp element de decor compus din două elemente: a. șir orizontal de cercuri mijlocii (T 3/35); b. șir orizontal de cercuri mici, înscrise în cele mari (T 3/26); o nervură orizontală marchează limita de jos a corpului vasului

Moigrad; oraș; săpăturile din 1914

MIT Cluj-Napoca. Inv. IV 118

4. Strachină; fragment cu dimensiunile $3 \times 4,3 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10,5 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios; sub buză are două caneluri orizontale paralele, distanțate între ele; pe corp decor compus format din două elemente: a. șir vertical de trei cercuri duble, din linii simple (T 6/63); b. linie verticală formată din patrulete inegale (T 1/1)

Moigrad; castrul roman de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra

MIT Cluj-Napoca

5. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 11 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios; sub buză trei caneluri orizontale, paralele, distanțate între ele; limita de jos a corpului este marcată de o nervură; pe corp decor compus format din două elemente, dintre care unul se repetă; a. două șiruri orizontale de cercuri duble, din linii simple distanțate între ele cu 2 cm (T 6/63); b. linii oblice formate din patrulete ce leagă cercurile între ele (T 2/7)

Moigrad; oraș; terasa de la NE de Pomet; săpăturile din anul 1914;

MIT Cluj-Napoca. Inv. IV/121

Varianta cu corpul împărțit în două registre

6. Strachină; fragment cu dimensiunile $3,5 \times 4,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios; buza este răsfrântă spre exterior și canelată; pe corp, care este delimitat de două nervuri orizontale, decor simplu: a. șir orizontal de ornamente vegetale stilizate (T 12/173)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298/1958

7. Strachină; fragment cu dimensiunile $12 \times 6 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă; buza este răsfrântă spre exterior și rotunjită; linia incizată sub buză și o nervură orizontală în partea de jos marchează corpul vasului; pe corp decor simplu format din șir orizontal de linii înclinate formate din patrulete inegale (T 2/15)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; principia; colțul de SV

MIT Cluj-Napoca

8. Strachină; fragment cu dimensiunile $8,5 \times 6,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios; sub buză are o incizie orizontală ce marchează partea superioară a corpului; o nervură orizontală marchează partea lui inferioară; pe corp decor simplu: un șir de ornamente în forma literei S întoarse (T 14/224)

Moigrad; Pomet-oraș; terasa de la NE de castru; săpăturile din anul 1908

MIT Cluj-Napoca. Inv. II/119

9. Strachină; dg=10 cm; h=6,5 cm; df=4,2 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă, fără firmis; buza este răsfrântă și rotunjită; o linie orizontală sub buză marchează limita superioară a corpului; o nervură orizontală marchează limita lui inferioară; pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de cercuri mijlocii formate din patrulete (T 3/32); b. între cercurile acestea câte două cercuri duble formate din linii (T 6/64) așezate simetric

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943

MIT Cluj-Napoca.

*Planșa III**Variantă cu corpul rotunjit, fără registre*

10. Strachină; fragment cu dimensiunile $4,3 \times 3 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis de aceeași culoare, lucios. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir de cercuri formate din patrulete imprimate, de mărime mijlocie (cf. T 3/30); b. șir de rozete cu patru petale, înscrise în cercurile respective (T 13/189)

Moigrad; colecția WT
MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 15/1958

11. Strachină; fragment cu dimensiunile $8 \times 3,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10,2 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios; buza vasului este lată și înaltă; pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de frunze stilizate (T 12/182)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra;
Bastionul de V
MIT Cluj-Napoca.

12. Strachină; fragment cu dimensiunile $5 \times 4,2 \times 0,5$ cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis cenușiu roșcat; buza este lată și răsfrântă spre exterior; sub buză o linie orizontală incizată; pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de frunze stilizate (T 12/176)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia
MIT Cluj-Napoca

13. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5 \times 4 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios; buza vasului este lată și răsfrântă spre exterior; pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de cercuri, compuse la rîndul lor din ove (6) în jurul unui nucleu (T 5/50)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia; colțul de N
MIT Cluj-Napoca

14. Strachină; fragment cu dimensiunile $4,2 \times 5 \times 6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 9,4 cm; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior și interior firnis de culoare brună; vasul întreg măsură: $df = 4,6$ cm; $h = 4,8$ cm; buza scundă, răsfrântă spre exterior; pe corp decor simplu format dintr-un șir de incizii verticale lungi (T 2/22)

Moigrad; colecția WT
MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 5R/1958

*Planșa IV**Strachină de mărime mijlocie cu gura evazată*

15. Strachină; fragment cu dimensiunile de $3,5 \times 3 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 14 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis cenușiu, lucios, partea inferioară a corpului este delimitată de o nervură orizontală; pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de ove întoarse în jos (T 15/240); b. șir orizontal de semicercuri formate din patrulete incizate deschise în sus (T 7/88)

Moigrad; colecția WT
MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 23/1958

16. Strachină; fragment cu dimensiunile $2 \times 3,5 \times 1,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 15 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și interior firnis de culoare

cenușie închisă, lucios. Buza este răsfrintă spre exterior; pe corp decor compus din 2 elemente: a. șir orizontal de ramuri de brad stilizate (T 10/137) b. între ramuri câte două rozete în poziție oblică față de axa vasului (T 13/197)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 31/1958

17. Strachină; fragment cu dimensiunile 2,5×3×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 13,2 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Buza este scundă și rotunjită; sub buză o canelură orizontală. Pe corp decor simplu format dintr-un șir de rozete din 10 elemente (T 13/201)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 39/1958

18. Strachină; fragment cu dimensiunile 4×3,5×0,6 cm; dg la vasul întregit grafic este de 17 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară și interioră firnis cenușiu, lucios. Buză înaltă, ușor răsfrintă spre exterior; în interior pereții sînt îndoiți în dreptul decorului ca urmare a presiunii instrumentului de tipărit. Pe corp element de decor simplu; șir orizontal din semicercuri formate din patrulete, așezate unul sub altul (T 2/21)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 297, 17/1958

19. Strachină; fragment cu dimensiunile de 4×3,5×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 15 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară și în interior firnis de culoare cenușie, închisă, lucios. Buza înaltă și ușor răsfrintă spre exterior. Sub buză o canelură orizontală. Pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de cercuri compuse din linii și cercelete mici (T 5/53)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 30/1958

20. Strachină; fragment cu dimensiunile de 3,5×4×0,5 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Buza este înaltă și răsfrintă spre exterior. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de semicercuri formate din patrulete mici, deschise în jos (T 7/103); b. la capetele semicercurilor câte o frunză stilizată cu patru petale

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 21/1958

Planșa V

Strachină de mărime mijlocie cu buza rotunjită și răsfrintă

21. Strachină; fragment cu dimensiunile de 4,5×3,7×0,6 cm; dg la vasul întregit grafic este de 15,8 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, foarte șters. Sub buză se află o canelură orizontală ce marchează limita de sus a corpului vasului. Pe corp decor compus din două elemente: a. linie ondulată formată din triunghiuri mici (T 9/127); b. în ondulațiile liniei se află rozete cu 8 petale (T 13/198)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra

MIT Cluj-Napoca

22. Strachină; fragment cu dimensiunile de 5,5×4×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Pe corp decor simplu format din șir orizontal de linii frînte deschise spre dreapta (T 1/9)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra; bastionul de V

MIT Cluj-Napoca

23. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5 \times 4 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie-roșcată, lucios. Pe corp decor simplu format dintr-un șir de cercuri formate din triunghiuri mici cu vârful spre exterior, care se întretaie între ele (T 5/54)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria

MIA Zălau. Inv. P 77 A. C 25

24. Strachină; fragment cu dimensiunile de $13 \times 5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă, lucios. Canelura de sub buză și o nervură orizontală delimitează corpul vasului. Pe corp decor compus format din 4 elemente: a. semicercuri formate din patrulateri mici, deschise în jos (T 8/119) b. în interiorul semicercurilor câte un arc de cerc liniar (T 8/119) c. în curbura arcului liniar decor în forma cifrei 2 (T 14/222); d. la capetele semicercurilor un decor compus la rândul lui din două părți: prima asemănătoare cu cifra 2 și cealaltă cu o vultură în spatele ei (T 14/228)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria

MIA Zălau. Inv. P 77 A. C 22

25. Strachină; fragment cu dimensiunile de $9 \times 8,2 \times 0,6$ cm. dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare roșcată, care dă impresia unei arderi secundare. O linie incizată orizontală delimitează partea de sus a corpului vasului. Pe corp decor simplu format din arce de cerc formate din patrulateri, stînd cu deschiderea spre stînga (cf. T 2/17)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra; bastionul de V

MIT Cluj-Napoca

Planșa VI

26. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5 \times 4,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Sub buză o canelură orizontală marcînd partea superioară a corpului. Pe corp decor compus din 2 elemente: a. linie șerpuită formată din patrulateri mici (T 9/128); b. în ondulațiile liniei decor în formă de semilună cu cerc concentric (T 6/75)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia

MIT Cluj-Napoca

27. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4,5 \times 4,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă, lucios. Buza vasului este răsfrîntă, lată și cu caneluri în partea superioară; sub buză are o canelură orizontală. Pe corp decor compus din trei elemente: a. șir de arce de cerc formate din patrulateri mici, deschise în jos (T 8/108); b. linii verticale formate din patrulateri mici la joncțiunea arcelor (cf. T 1/1); c. cerc simplu liniar (T 6/66)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria

MIA Zălau. Inv. P 77 A. C 19

28. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7 \times 4 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18,4 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu deschis, lucios. Buza este răsfrîntă și lată, avînd caneluri pe partea superioară. Sub buză o canelură orizontală delimitează partea superioară a corpului. Pe corp decor compus din trei elemente a. șir de semicercuri deschise în jos, formate din patrulateri mici (cf. T 7/90—91); b. între semicercuri se află câte un cerculeț din linii simple cu un semn în formă de V în partea superioară (T 6/73); c. în interiorul semicercurilor se află cercuri mici liniare concentrice (T 6/71)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1977; porta praetoria

MIA Zălau. Inv. P 77 A. C 19

29. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 4 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; în partea exterioară și interioară firnis

brun. Buza este răsfrintă puțin și înaltă; în interior are o canelură pentru fixarea capacului. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de arce de cerc deschise în jos, formate din patrulete mici (T 7/95); b. frunză stilizată (T 12/175)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 111/1958

Planșa VII

30. Strachină; fragment cu dimensiunile $5 \times 5,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 17 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis. Buza este răsfrintă și înaltă; sub buză o canelură care o desparte de corp. Pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de semicercuri sau arce de cerc stînd vertical, deschise spre dreapta (T 2/16)

Moigrad; descoperire întâmplătoare

Mia Zălau. Inv. 588

31. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7 \times 3,5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă la exterior firnis de culoare cenușie închisă. Buza este înaltă și aproape verticală; pereții vasului se subțiază în partea exterioară. Pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de frunze stilizate (T 11/149)

Moigrad; săpăturile din 1943; castrul de pe Pomet; porta dextra

MIA Zălau. Inv. 526

32. Strachină; fragment cu dimensiunile $7 \times 4,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 15 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Buza răsfrintă spre exterior și înaltă; sub buză o canelură orizontală foarte îngustă. Pe corp decor compus din 2 elemente: a. semicercuri, deschise în jos, formate din patrulete cu capătul rotunjit (T 8/117); b. la capetele semicercurilor și în mijlocul lor decor în forma literei S (T 14/219)

- Moigrad; descoperire întâmplătoare pe Pomet; 1974

MIA Zălau

33. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4,5 \times 5,5 \times 1$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis, lucios. Buza este răsfrintă spre exterior; în interior are o concavitate. Pe corp decor compus din două elemente: a. decor în formă de trei volute (T 14/227); b. decorul nr. T 15/246

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia

MIT Cluj-Napoca.

Planșa VIII

Străchini semi înalte cu corpul rotunjit

34. Strachină; fragment cu dimensiunile $7 \times 3,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu, lucios. Buza este ușor răsfrintă spre exterior. Sub buză o canelură îngustă marcînd partea sa interioară. Pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de rozete din 7 petale (T 13/196)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; secțiunea 3 pe latura de SV

MIT Cluj-Napoca

35. Strachină; dimensiunile fragmentului $8 \times 3 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 13 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Sub buză are o nervură marcînd partea superioară a corpului; o nervură similară se află în partea lui inferioară. Pe corp decor format din 2 elemente: a. semicercuri deschise în jos, așezate în șir orizontal, formate din patrulete mici (cf. T 7/87);

b. cercuri concentrice din linii subțiri așezate fie la joncțiunea dintre semicercuri, fie în interiorul acestora (T 6/65)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298/1958

36. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5 \times 3,5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 12 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară și în interior firnis cenușiu deschis, lucios. Pe pereții interiori se văd impresiile negative ale tiparului. Buza este ușor îngroșată și răsfrintă. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de semicercuri deschise în jos, formate din patrulete mici (T 7/95); b. la joncțiunile dintre semicercuri grup de trei cercuri din linii simple simetric așezate (T 6/84)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 26/1958

Străchini mijlocii cu corpul rotunjit

37. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6,5 \times 5,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18,2 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în interior și la exterior firnis de culoare cenușie închisă. Buza este răsfrintă în afară, îngroșată; sub buză o adâncitură subțire marcând despărțirea de corp; la baza corpului o nervură orizontală. Pe corp decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din triunghiuri cu vârful spre interior; b. la joncțiunile semicercurilor rozete mici formate din 8 petale (T 13/198)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C., 298,2/1958

38. Strachină; fragment cu dimensiunile de $8,5 \times 5,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Buza este răsfrintă spre exterior tare, iar spre interior este concavă; sub buză o canelură marchează despărțirea de corp; la baza acestuia o nervură orizontală. Pe corp decor simplu format dintr-un șir de cercuri mijlocii orizontale formate din patrulete mici (T 3/31)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 1/1958

Planșa IX

Strachină cu pereții unghiulari

39. Strachină; fragment cu dimensiunile de $9 \times 8,2 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 19,4 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior interioară firnis cenușiu închis lucios; urme de ardere secundară. Buza este răsfrintă spre exterior; o canelură desparte buza de corpul propriu zis; baza corpului este delimitată de o nervură orizontală; pe partea inferioară a lui se află caneluri. Decor simplu format dintr-un șir orizontal de semicercuri deschise spre stînga, formate din patrulete mici (T 2/18)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta praetoria, culoarul de N MIT Cluj-Napoca.

40. Strachină; fragment cu dimensiunile de $8 \times 8 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu roșcat, lucios. Buza răsfrintă spre exterior are pe fața interioară o canelură. Buza se delimitează de corp printr-o nervură; o altă nervură orizontală delimitează partea inferioară a corpului; sub această nervură corpul are caneluri. Pe corp decor compus din două elemente: a. semicercuri orizontale deschise în jos, formate din patrulete mici (T 7/89) b. în interiorul semicercurilor un decor stilizat (T 15/245)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943

MIT Cluj-Napoca.

41. Strachină; fragment cu dimensiunile $9 \times 5,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm h = 8 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și interior firnis

negru, lucios. Buza este îngroșată și răsfrintă spre exterior. Sub buză o nervură delimitează partea superioară a corpului; o nervură similară delimitează partea lui inferioară. Pe corp decor compus din două elemente: a. linie ondulată realizată din bucăți din două bucle (T 9/128); în interiorul buclelor elemente de decor în formă de corn (T 6/74)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1977; porta praetoria

MIA Zălau. Inv. P 77 A. C 73

42. Strachină; fragmentul cel mai mare măsoară $6,5 \times 5,5 \times 0,4$ cm; se păstrează cinci fragmente; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cărămidie deschisă; la exterior și în interior firnis roșu închis, lucios. În interior se văd urmele impresiilor negative ale tiparului. Buza este răsfrintă spre exterior și orizontală. Partea inferioară a corpului este marcată de o nervură orizontală.

Moigrad. Terasa sanctuarelor. Secțiunea I; groapa 8

MIT Cluj-Napoca

Planșa X

Străchini cu corpul cu pereți verticali și buză canelată

43. Strachină; fragment cu dimensiunile $5,5 \times 3 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Pe corp decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de cercuri de mărime mijlocie, formate din patrulete mici (T 3/31)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta praetoria; culoarul de N sub dărâmături

MIT Cluj-Napoca.

44. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 4,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 12,2 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Pe corp decor compus din 2 elemente: a. cercuri mijlocii formate din patrulete mici așezate în șir orizontal (T 3/33); b. în interiorul fiecărui cerc mijlociu câte un cerc mic, format din patrulete mici (T 3/27).

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta praetoria; culoarul de N

MIT Cluj-Napoca.

45. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4 \times 4,2 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 12 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis, lucios. Partea inferioară și superioară a corpului sînt delimitate de două nervuri orizontale. Pe corp decor compus din două elemente: a. cercuri mijlocii formate din patrulete mici așezate în șir orizontal (T 3/35); b. în interiorul fiecărui cerc câte un cerc mic, format din patrulete mici (T 3/26)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de N

MIT Cluj-Napoca.

46. Strachină; fragment cu dimensiunile $6,5 \times 5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 14 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis, lucios. Sub buză o nervură subțire marchează limita de sus a corpului; o nervură similară marchează partea sa inferioară. Pe corp decor simplu constînd din linie ondulată, alcătuită din cîte două volute lipite (T 9/124).

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta decumana

MIT Cluj-Napoca.

*Strachină înaltă cu buza îngroșată la
capăt și corp rotund*

47. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4 \times 4,30 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 17,4 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie deschisă spre albastru, lucios. Partea superioară a corpului e marcată de o canelură subțire sub buză; partea sa inferioară de o nervură orizontală. Pe corp decor simplu constând dintr-un șir orizontal de frunze stilizate (T 11/148)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta sinistra, bastionul de N MIT Cluj-Napoca.

Planșa XI

48. Strachină; fragment cu dimensiunile de $9,5 \times 4,5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 13 cm. Pastă fină de culoare cenușie deschisă spre roșcat; la exterior finis de culoare cenușie închisă. Buza este mai răsfrintă spre exterior. Partea inferioară a corpului este marcată de o nervură orizontală. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de linii frînte formate din patrulater inegale (T 1/10); b. deasupra fiecărei linii frînte cite o căciulă formată din trei patrulater dispuse radial (T 1/10)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta decumana, în bastionul de S MIT Cluj-Napoca.

*Strachină cu corp cu pereți verticali
și buza îngroșată*

49. Strachină fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 5 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Partea superioară a corpului e marcată de o canelură sub buză; partea sa inferioară de o nervură orizontală. Pe corp decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de cercuri prelungite, formate din patrulater inegale (T 15/244)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra MIA Zălau. Inv. 562

50. Strachină; fragment cu dimensiunile de $14 \times 8,5 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la interior și în exterior finis de culoare cenușie închisă. Corpul vasului este marcat de două nervuri orizontale distanțate între ele cu 2,1 cm (registru); în registru decor simplu format dintr-o linie ondulată formată din patrulater mici (T 9/123)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de E MIT Cluj-Napoca.

51. Strachină; fragment cu dimensiunile de $8 \times 8 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la interior și în exterior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Sub buză o canelură îngustă orizontală; o nervură orizontală aflată în partea inferioară delmitează un registru lat de 3 cm. În registru decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de cercuri de mărime mijlocie, formate din patrulater mici, care se întretaie (T 3/33)

Moigrad; terasa sanctualelor; săpăturile din 1959 MIT Cluj-Napoca

Planșa XII

*Străchini înalte cu corpul
din două elemente*

52. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4 \times 4,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis

de culoare cenușie închisă, lucios; ars secundar. Înălțimea părții superioare a corpului este 2 cm; registrul principal este delimitat de canelura părții superioare și de o nervură orizontală la bază. În registru decor simplu format dintr-un șir orizontal de frunze stilizate (T 12/185)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de E MIT Cluj-Napoca.

53. Strachină; fragment cu dimensiunile de $12 \times 7 \times 0,8$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 2,30 cm; lățimea registrului principal nu se poate preciza. În registru decor compus format din: a. un șir orizontal de cercuri mijlocii formate din patrulete mici (T 3/31); b. în interiorul cercurilor mari cercuri mai mici formate din cruci cu golurile dintre brațe umplute cu ove (T 5/49)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia MIT Cluj-Napoca.

54. Strachină fragmentară; dimensiuni $4,5 \times 6 \times 0,8$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă spre roșcat; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este 1,2 cm; lățimea registrului principal nu se poate preciza. În registru decor simplu format dintr-un șir orizontal de frunze cutrei lobi lungi, stilizate (T 11/162)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de N MIT Cluj-Napoca.

55. Strachină; fragment cu dimensiunile de $9,5 \times 6 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16,2 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,8 cm; registrul principal este marcat de diferența de grosime între cele două părți ale corpului și o nervură în partea inferioară; lățimea registrului este de 4,5 cm. În registru decor compus din două elemente, dintre care unul se repetă: a. șir orizontal de cercuri pline decorate cu linii orizontale întretăiate de o bandă cu butoni (T 15/251); b. două șiruri orizontale de cerculețe duble formate din linii simple care încadrează șirul de cercuri pline (T 6/67)

Moigrad; colecția WT
MIA Zălau. Inv. C.C. 298/1958

Planșa XIII

56. Strachină; fragment cu dimensiunile $3 \times 5,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 12 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,5 cm; registrul principal este delimitat de diferența de nivel dintre cele două părți și o nervură orizontală la bază; lățimea lui este de 3,5 cm. În registru decor (incomplet) format din șir orizontal de arce de cerc deschise în jos, formate din patrulete mici și rozete cu 8 petale (T 13/199)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de N MIT Cluj-Napoca.

57. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6,5 \times 6 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 15 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,4 cm. Lățimea registrului cu decor nu se poate preciza. În registru decor compus format din 3 elemente: a. cercuri mari formate din patrulete mici așezate în șir orizontal (T 4/46); b. în interiorul fiecărui cerc mare câte un cerc mijlociu format din patrulete (T 3/39); c. în interiorul fiecărui cerc de mărime mijlocie câte un cerc mic format din linii simple (T 6/65)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra, bastionul de N MIT Cluj-Napoca.

58. Strachină; fragment cu dimensiunile de $16 \times 7,5 \times 1$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16,4 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios (sînt mai multe fragmente; noi dăm aici dimensiunile celui mai mare). Înălțimea părții superioare a corpului este de 3,4 cm; registrul cu decor delimitat sus de bordura dintre cele două părți, iar jos de o nervură orizontală are lățimea de 3 cm. În registru decor compus format din două elemente așezate în grupuri succesive: a. ramură de copac stilizată (T 10/58); b. decor în forma cifrei 8 formată din patrulete mici (T 9/129)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943
MIT Cluj-Napoca.

59. Strachină; dimensiunile fragmentului $9 \times 5,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu deschis, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 3,6 cm; lățimea registrului cu decor nu se poate preciza. Nici decorul nu este întreg; se distinge numai partea superioară a unui element de decor în formă de frunză stilizată

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria
MIA Zălau. Inv. P 77 A C 36

60. Strachină; dimensiuni: dg = 13 cm; df = 5,8 cm; h = 10 cm; grosimea peretelui 0,6 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,6 cm; registrul cu decor delimitat de denivelarea dintre cele două părți sus și o nervură orizontală jos este lat de 4,5 cm; în registru decor simplu format dintr-un șir orizontal de elemente de decor în forma literei S- prezentată ca o frunză stilizată (T 11/154)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra
MIA. Zălau. Inv. 604.

Planșa XIV

61. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 7 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,2 cm; registrul cu decor se delimitează în partea superioară prin diferența de nivel, iar în partea inferioară printr-o nervură orizontală. În registru decor compus din două elemente: a. semicercări deschise în jos, formate din patrulete mici, așezate în șir orizontal (T 8/109); b. la joncțiunea a cîte două semicercuri decor în formă de frunză trifolie stilizată (T 12/181)

Moigrad; săpăturile din 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra; bastionul de S
MIA Zălau. Inv. 570.

62. Strachină; fragment cu dimensiunile $10 \times 9 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Înălțimea părții superioare a corpului este de 1,8 cm; registrul cu decor este marcat de diferența de nivel dintre cele două părți în sus, și de o nervură orizontală la bază; lățimea ei este de 4,5 cm. În registru decor simplu: șir orizontal de ramuri de brad cu vârful în jos (T 11/153)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistrală; bastionul de V
MIT Cluj-Napoca.

Planșa XV

Strachini înalte cu pereții drepec buza mică și rotundă

63. Strachină; fragment cu dimensiunile de $20 \times 12 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior fir-

nis de culoare cenușie închisă, lucios. Lățimea registrului cu decor cuprins între canelura de sub buză și o nervură orizontală este de 6,5 cm; în registru decor compus din două elemente repetate: a. două șiruri orizontale paralele de semicercuri deschise spre stînga, formate din patrulete mici (T 2/19); b. deasupra celor două șiruri de semicercuri și între ele la joncțiuni se află cîte două șiruri paralele de rozete formate din rozete cu patru petale (T 13/189)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de E MIT Cluj-Napoca.

64. Strachină; fragment cu dimensiunile de 7,5×12×6,8 cm; dg la vasul întregit grafic este de 20,2 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la interior și în exterior firnis de culoare cenușie închisă. La 4,5 cm sub canelura de sub buză se delimitează partea superioară a unui registru printr-o nervură. Lățimea registrului cu decor nu se poate preciza. În registru decor compus din 4 elemente: a. șir orizontal de frunze cu peduncul (T 11/151); b. linie frîntă formată din patrulete mici (T 1/11); c. în unghiurile superioare ale liniei frînte se află cercuri pline din linie exterioară — cerc mic din patrulete mici — cerculeț mic liniar (T 5/51) d. în unghiurile inferioare ale liniei frînte decor din cercuri triple din linii inscise (T 6/76)

Moigrad; descoperire întîmplătoare; colecția L. Szikszai
MIA Zălau. Inv. 131

65. Strachină; fragment cu dimensiunile de 13×12×0,8 cm; dg la vasul întregit grafic este de 22,6 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis cenușiu închis. Registrul cu decor cuprins între canelura de sub buză și o canelură orizontală este lat de 10 cm. În registru decor compus din 8 elemente: a. șir orizontal de elemente cu trei brațe în care sînt înscrise cercuri (T 12/171) b. semicercuri formate din perle ovale încadrate de două linii, deschise în jos, așezate în șir orizontal (T 8/120); c. la capetele a fiecare grup de semicercuri cîte o frunză trifolie stilizată (T 11/164); d. în centrul semicercurilor cîte un cerc mic din trei linii simple (T 6/68); e. la capătul mai lung al lobului frunzei trifolii cîte un element cu trei brațe (T 12/172); f. între aceste din urmă elemente cercuri duble din linii simple (T 6/62—63) g. sub rîndul de elemente cu trei brațe, frunze stilizate încadrate în cerc, așezate în șir orizontal (T 12/185; h. în ultimul rînd la baza registrului cerc mic format din trei linii (T 6/68)

Moigrad; descoperire întîmplătoare 1948
MIA Zălau. Inv. 944

Planșa XVI

Străchini înalte cu corp rotund

66. Strachină; fragment cu dimensiunile 3×4,3×0,5 cm; dg la vasul întregit grafic este de 22 cm. Pastă foarte fină de culoare cărămidie deschisă; la interior și în exterior firnis roșu. Pe perețele interior se observă impresia negativă a tiparului (instrumentului). Buza este răsfrîntă spre înafară și lată în partea superioară. Pe corp decor compus din 4 elemente: a. cercuri mari formate din patrulete mici (T 4/41) așezate în șir orizontal; b. cerc mijlociu format din patrulete mici (T 3/35) înscris în cercul mare; c. cerc din linie simplă; d. frunză trifolie stilizată (T 12/189)

Moigrad; colecția WT
MIA Zălau. Inv. C.C., 298, 12 R/1958

67. Strachină; fragment cu dimensiunile de 8×5,5×0,6 cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Buza vasului este răsfrîntă spre exterior. Pe corpul vasului decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de S-uri întoarse spre stînga (T 14/225)

Moigrad; colecția WT
MIA Zălau. Inv. C.C. 298,8/1958

68. Strachină; fragment cu dimensiunile 14,6×10×0,6 cm; dg la vasul întregit grafic este de 22 cm; Pastă foarte fină de culoare cărămidie; la exterior firnis roșu maron. Pe pere-

tele interior se văd impresiile instrumentului de tipărit. Buza vasului este răsfrintă spre exterior și canelată în partea interioară. Canelura de sub buză și o nervură orizontală delimitează un registru cu decor lat de 6,8 cm; în registru decor compus din 3 elemente: a. semicercuri formate din patrulete mici deschise în jos, așezate în șir orizontal (T 8/109) b. la joncțiunile dintre două semicercuri, ove întoarse (T 15/242) c. în partea inferioară un șir orizontal de rozete mari cu patru petale (T 13/191)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 1 R/1958

69. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 4,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 24 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior a fost firnis de culoare cenușie închisă; dar s-a șters. Buza vasului este înaltă și răsfrintă spre exterior; sub buză o canelură orizontală. Pe corp decor compus din două elemente care se repetă: a. romburi formate din patrulete mici așezate în șir orizontal (T 1/12); b. rozete mici (T 13/207) așezate fie în centrul romburilor, fie în unghiurile de sus și de jos la joncțiunea dintre ele.

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet, porta dextra, pe drum

MIA Zălau. Inv. 584

70. Strachină; dimensiunile fragmentului $9 \times 6 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 24 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis, lucios. Pe corpul vasului decor compus din 3 elemente: a. șir orizontal de elemente cu trei brațe care înscriu cerculețe mici (T 12/171), plasate în partea de sus a intersecției dintre semicercurile aflate dedesubt; b. șir orizontal de semicercuri formate din patrulete mici inegale (T 8/118); c. jos la intersecție a fiecare două semicercuri se află un decor în forma unei ramuri (?)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra, pe drum

MIA Zălau. Inv. 842

71. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 4,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 17 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior firnis de culoare cenușiu închis spre negru, lucios. Pe corpul vasului decor simplu constând din bare verticale late imprimate în șir orizontal (T 2/23)

Moigrad; săpăturile din anul 1913

MIT Cluj-Napoca. Inv. III/9622

72. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7 \times 4,5 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 22 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă spre negru, lucios. Buza răsfrintă spre exterior, are o canelură în partea interioară. Pe corp decor compus din două elemente dintre care al doilea se repetă: a. cercuri mijlocii formate din patrulete mici (T 3/33) așezate în șir orizontal; b. între aceste cercuri câte două rozete de mărime mijlocie așezate una deasupra celeilalte (T 13/208)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943

MIT Cluj-Napoca.

73. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6 \times 2,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Din decor se păstrează numai un singur element — din mai multe — un șir de semicercuri sau arce de cerc formate din patrulete mici deschise în jos (T 7/92)

Moigrad; terasa sanctuarelor; săpăturile din 1959; Secțiunea I, groapa 8

MIT Cluj-Napoca

74. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7 \times 3,5 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 18 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Buza vasului este lată și răsfrintă spre exterior; o canelură foarte îngustă desparte buza de corpul vasului. Pe corp decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de cercuri din patrulete mici; cercurile nu sînt complete (T 3/28)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia

MIT Cluj-Napoca.

75. Strachină; fragment cu dimensiunile de $4,7 \times 4,8 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie. Corpul vasului este rotunjit, iar buza înaltă ușor răsfrîntă spre exterior. Pe corp decor compus din două elemente: a. șir orizontal de rozete cu petale triunghiulare (cf. T. 13/198 dar zece petale)

Moigrad; săpăturile din anul 1949, castrul de pe Pomet; porta dextra
MIA Zălau. Inv. 579

Strachină cu pereți înalți, mare, buza lăptă și canelată

76. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7 \times 5,8 \times 0,8$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 24 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în interior și la exterior firnis cenușiu închis, lucios. Buza se termină lată de 2 cm avînd două caneluri largi; sub buză două caneluri orizontale care o despart de corp. Pe corp decor compus din două elemente: a. cerc mijlociu format din perle încadrate de linii simple (T 5/55); b. înscris în aceste cercuri mijlocii cerc simplu format din trei linii (T 6/69)

Moigrad; colecția WT
MIA Zălau. Inv. C.C. 298,3/1958

77. Strachină; fragment cu dimensiunile de $9 \times 6 \times 0,8$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 25 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis. Buza are lățimea de 2 cm și două caneluri adîncite. Pe corp element de decor compus din două elemente: a. șir orizontal de arcuri de cerc formate din perle încadrate de linii (T 8/122); în centrul fiecărui arc se află cîte un cerc format din patrulete lipite și cu cerc mic central (T 6/79)

Moigrad; săpăturile din anul 1909
MIT Cluj-Napoca. Inv. II 190

Planșa XVIII

Strachină mare, cu pereți drepți, buza lată și răsfrîntă spre exterior

78. Strachină; dimensiunile fragmentului $19 \times 7 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 30 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis la culoare, lucios. Buza este lată de 2,2 cm și are o canelură în partea interioară; sub buză este o canelură care o desparte de corp. Pe corp decor compus format din două elemente: a. cercuri mari așezate în șir orizontal, formate din patrulete mici (T 4/42); b. în fiecare cerc mare înscris cîte un cerc mic, format din patrulete mici (T 3/26)

Moigrad; săpăturile din anul 1943; castrul de pe Pomet; porta decumana, bastionul de S, sub padiment
MIT Cluj-Napoca.

79. Strachină; fragment cu dimensiunile $6,5 \times 6,5 \times 0,9$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 30 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie, lucios. Buza este lată de 2,3 cm și are trei caneluri; sub buză mai multe caneluri orizontale. Pe corp decor compus din două elemente: a. cercuri mari așezate în șir orizontal, formate din perle încadrate (T 5/57—58); b. în cercurile mari înscris cîte un element de decor trilobat (T 11/167)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; principia
MIT Cluj-Napoca.

80. Strachină; fragment cu dimensiunile $8 \times 6,1 \times 0,8$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 30 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Buza este lată de 2,5 cm și are trei caneluri. Pe corp se păstrează urmele unui decor simplu (dar nu este întreg) format din cercuri mijlocii întretăiate, formate din patrulete mici (T 4/40)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; secțiunea 3 pe latura de SV
MIT Cluj-Napoca.

81. Strachină; fragment cu dimensiunile de $13 \times 6 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 30 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă; lucios. Buza este lată de 2,6 cm. Sub buză se delimitează o parte superioară a corpului marcată de o gîtuitoră a lui. Pe partea de jos a corpului decor simplu format dintr-un șir orizontal de cercuri mari, formate din patrulete mici (cf. T 4/44 dar patruletele puțin mai mari)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria, culoarul de N MIT Cluj-Napoca.

Planșa XIX

Strachină mare cu corpul împărțit în două registre Varianta cu buza lată și răsfrîntă spre exterior

82. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5,4 \times 4 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 22 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă, lucios. Buza este lată și rotunjită spre înafară. Pe registrul superior al vasului decor simplu alcătuit dintr-un șir de incizii late așezate vertical (T 2/22)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298,28/1958

83. Strachină; fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 7,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 26 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Buza vasului este lată și răsfrîntă oblic în afară; sub buză are două caneluri orizontale care delimitează buza de corp. În registrul superior al corpului decor compus din: a. ramuri de brad cu vîrfuri în sus, dar înclinate; așezate câte două apropiate (T 11/156) dar formînd un șir orizontal; b. deasupra fiecărui grup câte două capete de ramură de brad (T 11/158)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria

MIA Zălau. P 77 A. C 92

Varianta cu pereți înalți drepți, buza rotundă și două registre

84. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6,5 \times 7,5 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 20 cm; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior și în interior firnis de culoare brună. Buza este rotunjită. Registrul superior se delimitează de cel inferior printr-o gîtuitoră a corpului. În registrul inferior decor compus din două elemente: a. șir orizontal de svastici cu patru brațe (T 14/229) b. dedesubtul acestui șir, cam în dreptul spațiilor dintre svastici, șir orizontal de rozete formate din triunghiuri (T 13/201)

Moigrad; săpăturile din anul 1958

MIT Cluj-Napoca. IN 11850

85. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6 \times 6 \times 0,6$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 26,4 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis cenușiu. Buza este rotundă. Registrul superior al corpului delimitat de gîtuitoră este foarte îngust și ușor răsfrînt spre înafară. În registrul inferior se află un decor simplu format dintr-un șir orizontal de volute întretăiate, formate fiecare de un zig-zag încadrat de linii (T 9/130)

Moigrad; săpăturile din anul 1914

MIT Cluj-Napoca, Inv. IV 129

86. Strachină; fragment cu dimensiunile de $10 \times 10,5 \times 1$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 30 cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă, lucios. Buza rotunjită se desparte de corp, printr-o canelură. Registrul superior se desparte de cel inferior printr-o gîtuitoră. În registrul inferior se păs-

trează doar parțial decorul; restul păstrat constă din două elemente: a. linii duble înclinate formate din patrulateri mici (T 1/8); b. la capătul liniilor înclinate rozetă cu 8 petale (T 13/203)

Moigrad; săpăturile din 1977; castrul de pe Pomet; porta praetoria
MIA Zalău. Inv. P 77 A. C 28

Planșa XX

Vase diferite

87. Oală (?); fragment cu dimensiunile de $3 \times 2,5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie. Buza este lată, răsfrintă spre exterior și are o canelură în partea exterioară. Sub buză altă canelură orizontală care o desparte de corp. Pe corp se mai păstrează doar un șir orizontal de semicercuri deschise în jos, formate din patrulateri mici (T 7/94)

Moigrad; colecția WT
MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 32/1958

88. Strachină; fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 3,5 \times 0,7$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 9,2 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și interior firnis de culoare cenușie închisă. Peretele vasului este drept; buza mică și rotunjită; corpul este împărțit în două registre prin două caneluri orizontale. Pe registrul inferior se află un șir de arce de cerc deschise spre dreapta formate din patrulateri mici lipite.

Moigrad; săpăturile din 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra, bastionul de S
MIA Zalău. Inv. 857

89. Strachină; fragment cu dimensiunile $7 \times 3,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 10 cm; Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; spre exterior și interior firnis de culoare cenușie închisă spre negru. Buza vasului este răsfrintă oblic în afară; sub buză o canelură orizontală. Pe corp decor simplu format dintr-un șir orizontal de svastici cu trei brațe (T 14/227)

Moigrad; descoperire întâmplătoare 1958
MIA Zalău. f.n.i.

90. Strachină; fragment cu dimensiunile de $6 \times 3,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 13 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis cenușiu, lucios de culoare deschisă. Buza este lată și răsfrintă puternic; corpul este rotunjit. Pe corp decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în jos așezate în șir orizontal, formate din patrulateri legate (cf. T 8/112) b. la capetele a câte două semicercuri câte un semicerc mic format din patrulateri mici legate

Moigrad; perieghază pe Pomet în anul 1978
MIA Zalău. f.n.i.

91. Strachină; fragment cu dimensiunile $3 \times 3,5 \times 0,4$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 12,4 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă spre roșcat. Buza vasului este înaltă și verticală. Pe corp decor simplu format din linii verticale formate din patrulateri mici, așezate în șir orizontal (cf. T 1/7)

Moigrad; perieghază pe Pomet în anul 1978
MIA Zalău. f.n.i.

92. Oală; fragment cu dimensiunile de $6 \times 3,5 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 14 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie-roșcată. Buza este răsfrintă spre exterior formând un lăcaș larg pentru capac. Pe corp decor simplu format din ramură rotunjită cu capătul în jos (T 10/136)

Moigrad; săpăturile din anul 1959; castrul de pe Pomet
MIT Cluj-Napoca

93. Strachină; fragment cu dimensiunile de $3 \times 4 \times 0,5$ cm; dg la vasul întregit grafic este de 16,2 cm. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă spre negru. Buza este lată și răsfrintă, spre exterior înclinată. Pe corp decor simplu format din semicercuri deschise în jos, formate din patrulete mici lipite; așezate în șir orizontal

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra; bastionul de E MIA Zalău. Inv. 857

Planșa XXI

Fragmente de vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

94. Fragment cu dimensiunile de $7,5 \times 4,5 \times 0,5$ cm; reprezintă o porțiune din registrul inferior al vasului; decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în sus formate din patrulete mici (T 7/90 dar întors) așezate în șir orizontal; b. în centrul lor două ovale mici concentrice (T 6/60); un șir de ovale similare așezate orizontal în dreptul locului unde se apropie semicercurile unul de altul.

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia MIT Cluj-Napoca

95. Fragment cu dimensiunile $8,5 \times 7,5 \times 0,8$ cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă roșcată; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Reprezintă registrul principal al vasului. În registru decor compus din două elemente: a. cercuri de mărime mijlocie formate din patrulete mici inegale; mai mici spre capete (T 3/36); b. în centrul lor rozete mici din patru petale (T 13/189)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta sinistra, bastionul de V MIT Cluj-Napoca

96. Fragment cu dimensiunile de $9 \times 6,5 \times 0,8$ cm; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis cenușiu închis lucios; reprezintă o parte din peretele vasului. Decor compus din trei elemente: a. cercuri mari formate din patrulete (T 4/47); b. în interiorul cercurilor câte o frunză stilizată puternic (T 10/134); c. la limita de sus și jos a intersecției cercurilor câte o rozetă (T 13/208)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta decumana, pe drum MIT Cluj-Napoca

97. Fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 6,5 \times 0,8$ cm; reprezintă partea centrală a peretelui vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din 3 elemente care se repetă: a. linii duble verticale formate din patrulete mici (T 1/3) așezate în șir orizontal; b. la capetele de sus și de jos ale acestor linii câte o rozetă mică formată din patru petale (T 13/189); c. între liniile verticale câte două cercuri de mărime mijlocie așezate unul deasupra celuilalt, formate din patrulete mici inegale și neînchise (T 3/30); în mijlocul cercurilor câte o rozetă mică cu patru petale

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; secțiunea 3 pe latura de NV MIT Cluj-Napoca

98. Fragment cu dimensiunile de $8 \times 9,5 \times 1$ cm; reprezintă peretele vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Pe corp decor simplu format din cercuri mari alcătuite din perle încadrate, așezate în șir orizontal (T 5/59)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia MIT Cluj-Napoca

99. Fragment cu dimensiunile de $4,5 \times 4,3 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior

firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus format din două elemente: a. șir orizontal de cercuri mari formate din perle încadrate de linii (T 5/58) b. decor trifolice plasat în centrul fiecărui cerc (T 12/183)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia
MIT Cluj-Napoca

100. Fragment cu dimensiunile de $12 \times 6 \times 1$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor format din patru elemente: a. șir de semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici; așezate în șir orizontal (T 8/105); b. de la joncțiunea fiecărei perechi de semicercuri pornește cu vârful în jos o ramură terminată ascuțit (T 10/145); c. între ramuri două elemente de decor așezate unul sub celălalt: frunză mică stilizată formată din patrulete mici (T/159) și d. două frunze stilizate cu vîrfurile îngemănate; formate din patrulete mici (T 11/160)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta sinistra
MIT Cluj-Napoca

101. Fragment cu dimensiunile de $6 \times 4,5 \times 0,8$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din patru elemente: a. Semicercuri deschise în jos, formate din patrulete mici (T 8/112) așezate în șir orizontal; b. la capetele a cîte două semicercuri cîte o frunză stilizată, formată din patrulete mici așezate în V și rotunjită (T 10/137); între frunze două elemente de decor așezate unul peste altul; c. cerc compus la rîndul lui din mai multe elemente: șir exterior de ove mici; cerc interior din linie dublă; cerc interior din linie simplă; mărimea mijlocie (T 6/80); d. cerc compus din trei părți: la exterior trapeze mici cu baza spre exterior; cerc din linie dublă; cerc central din linie simplă (cf. T/10/79 dar cu încă un cerc intermediar)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; principia
MIT Cluj-Napoca

102. Fragment cu dimensiunile de $8 \times 9 \times 0,9$ cm; reprezintă o parte din peretele vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din trei elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/103) inegale; așezate în șir orizontal; b. la capătul fiecărui grup de semicercuri cîte o ramură de brad formată din patrulete (T 10/144); c. între ramurile cu vârful în jos se află în șir vertical cîte trei rozete cu șapte și cu opt petale (T 13/196 și 200)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; principia
MIT Cluj-Napoca

103. Fragment cu dimensiunile de $6,5 \times 5,5 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Pe peretele interior se văd impresiile negative ale instrumentului de tipărit. Decor compus din patru elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/103) inegale; așezate în șir orizontal. b. la capetele semicercurilor cîte o frunză stilizată (T 12/177). c. sub frunza stilizată decor liniar în formă de litera S (T 14/223). d. ramură în formă de S formată din patrulete mici (T 11/154)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta sinistra
MIT Cluj-Napoca

104. Fragment cu dimensiunile de $11 \times 8 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă; urme de ardere secundară puternică. Pe peretele interior se văd impresiile negative ale instrumentului de tipărit. Decor compus din cinci elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/103); așezate în șir orizontal. b. în interiorul semicercurilor decor din cerc compus din două cercuri exterioare din patrulete și unul interior din linii (T 6/81). c. la capetele semicercurilor decor vegetal stilizat (T 12/178).

d. sub decorul acesta trilobat un decor vegetal stilizat în aceeași manieră dar cu patru lobi (T 12/179). e. sub cerculețele înscrise și între cele două elemente de decor lobate se află cite o frunză stilizată, cu vârful în sus și rotunjit (T 11/150)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta sinistra, bastionul de V, în exterior
MIT Cluj-Napoca

105. Fragment cu dimensiunile de $14,5 \times 16 \times 0,9$ cm; reprezintă peretele lateral al unui vas; pastă foarte fină de culoare cărămie la exterior și în interior finis de culoare roșie închisă, lucios. Decor compus din trei elemente: a. semicercuri deschise în jos, formate din patrulateri mici (T 7/101) așezate în șir orizontal. b. la capetele de întâlnire ale semicercurilor cite o rozetă cu 8 petale mici (T 13/197); c. de la rozetă pornesc vertical în jos linii formate din patrulateri mici (T 1/2) la capetele cărora se află cite o rozetă de același tip

Moigrad; săpăturile din anul 1914; oraș — terasa de la NE de castru
MIT Cluj-Napoca. Inv. IV 140

106. Fragment cu dimensiunile de $14 \times 10 \times 0,6$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulateri mici inegale (T 8/104) așezate în șir orizontal; b. cerculețe mici formate din patrulateri așezate atît la punctele de joncțiune ale semicercurilor cît și înscrise în acestea (T 3/25, 27)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta sinistra, bastionul de V
MIT Cluj-Napoca

107. Fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 3,5 \times 0,6$ cm; reprezintă o porțiune din peretele — partea spre buză — a vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus; se păstrează numai două elemente: a. semicercuri deschise în jos alcătuite din perle (T 8/114) așezate în șir orizontal. b. frunză stilizată (?)

Moigrad; săpăturile din 1959; B groapa 9
MIT Cluj-Napoca

108. Fragment cu dimensiunile de $7 \times 5,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină cărămie deschisă; la exterior și în interior finis cărămiziu închis lucios. Pe partea interioară a peretelui se văd impresiile negative ale instrumentului de tipărit. Decor compus din trei elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulateri mici (T 8/111) așezate în șir orizontal. b. la capetele semicercurilor cite o frunză stilizată (T 10/140); c. cercuri mijlocii formate din patrulateri (T 3/39) așezate în șir orizontal în partea de jos a registrului cu decor

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1959
MIT Cluj-Napoca

109. Fragment cu dimensiunile de $10 \times 8 \times 0,8$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie; deschisă; în interior și exterior finis cenușiu mai închis, lucios; pe partea interioară nu este finis. Decor compus din trei elemente: a. șir orizontal de semicercuri deschise în jos formate din perle încadrate între linii (T 8/121); b. la capetele de joncțiune ale semicercurilor cite un element vegetal stilizat (T 12/173) c. în partea de jos a registrului se află cercuri mari formate din patrulateri mici (neînchise complet) care se întretaie formînd un șir orizontal (T 4/42)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta decumana
MIT Cluj-Napoca

110. Fragment cu dimensiunile de $7 \times 11 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă; finisul este foarte șters. Partea superioară a registrului cu decor este delimitată de o canelură orizontală. Decor compus din șapte elemente: a. Semicercuri deschise în jos formate din triunghiuri cu vârful spre interior, rotunjit (T 8/113); așezate

în șir orizontal. b. la joncțiunile semicercurilor se află coloane așezate pe baze cu caneluri de trecere și capitele simple (T 15/248); coloanele apar canelate pe verticală; bazele și capitele sînt striate. c. între coloane se află element de decor floral triloblat stilizat (T 12/181). e. între două coloane, mai jos se află cerc de mărime mijlocie format din patrulete semicercurilor, în partea de jos se află un grup de trei cerculețe așezate simetric (T 6/82) Moigrad; săpăturile din anul 1959; terasa sanctuarelor; S 1; 0,40—0,60

MIT Cluj-Napoca

111. Fragment cu dimensiunile de 8,6×5,5×0,5 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis cenușiu închis, lucios. Decor compus din două elemente: a. semicercuri largi deschise în jos, formate din patrulete mici (T 8/107) așezate în șir orizontal. b. la intersecția semicercurilor, în partea de jos se află un grup de trei cerculețe așezate simetric (T 6/82)

Moigrad; săpăturile din anul 1977; castrul de pe Pomet; porta praetoria

MIA Zalău. Inv. P 77 A. C 53

112. Fragment cu dimensiunile de 5,5×5×0,6 cm; reprezintă peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior finis de culoare brună, lucios. Decor compus format din două elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/101); așezate în șir orizontal. b. la capetele semicercurilor cîte o rozetă cu șapte petale (T 13/196)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria

MIA Zalău. Inv. P 77 A. C 19

113. Fragment cu dimensiunile de 5,5×4×0,7 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor simplu: floare trilobată stilizată (T 11/164) așezată în șir orizontal.

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1943; porta decumana

MIT Cluj-Napoca

114. Fragment cu dimensiunile de 3,5×3,3×0,5 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare roșie mai închisă, lucios. Decor compus din două elemente: a. bare verticale scurte formate din perle (T 1/4); b. semicercuri mici deschise în jos, formate din patrulete mici (T 7/88) așezate în șir orizontal între barele verticale.

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria

MIT Cluj-Napoca

115. Fragment cu dimensiunile de 4,5×3×0,5 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor simplu format din frunze late (T 11/155) așezate în șir orizontal

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298/1958

116. Fragment cu dimensiunile de 8×6×0,8 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; marginile superioară și inferioară ale registrului cu decor sînt marcate de caneluri orizontale. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din două elemente: a. linie ondulată formată din patrulete mici inegale (T 9/126); b. în fiecare undulație este înscrisă cîte o rozetă cu cerculeț central (T 13/207)

Moigrad; săpăturile din anul 1959; terasa sanctuarelor; secțiunea 1; 0,40—0,60

MIT Cluj-Napoca

117. Fragment cu dimensiunile de 10×9×0,8 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; se delimitează partea inferioară a registrului printr-o canelură orizontală

îngustă. Decor compus, dar păstrat numai în parte; dintre elementele care se păstrează menționăm: a. decor în forma literei S răsturnate orizontal (T 14/218); b. linie verticală formată din patrulete mici (cf. T 1/2) c. rozete mici cu șase petale (T 13/194)

Moigrad; săpăturile din anul 1908; terasă de la NE de castru
MIT Cluj-Napoca. Inv. II 21

118. Fragment cu dimensiunile de $7 \times 5 \times 0,5$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; partea inferioară a registrului cu decor este marcată de o canelură orizontală. Decor compus din mai multe elemente; nu se păstrează toate: a. floare stilizată cu patru petale (T 11/165) așezată în șir orizontal. b. deasupra lor, în spațiul dintre ele sînt plasate frunze stilizate cu cercuri la bază (T 10/133). c. în partea de jos a șirului de flori cu patru petale, în spațiile dintre ele, grupuri de cîte trei cerceulețe cu circumscriseri (T 6/83)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din 1977; porta praetoria
MIA Zalău. P 77 A. C 73

119. Fragment cu dimensiunile de $9 \times 5 \times 0,9$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; se distinge o canelură orizontală care limitează partea inferioară a registrului cu decor. Pastă foarte fină cărămizie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare mai închisă, lucios. Decor compus din două elemente: a. bare verticale alcătuite din perle (T 1/4); b. semicercuri formate din patrulete mici, deschise în jos, așezate între barele verticale (T 7/88)

Moigrad; castrul de pe Pomet; săpăturile din anul 1943; porta praetoria
MIT Cluj-Napoca

120. Fragment cu dimensiunile de $7 \times 5 \times 0,5$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; limita inferioară a registrului cu decor este marcată de o canelură subțire orizontală. Pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior și în interior finis roșu închis, lucios. Decor compus din două elemente: a. linii oblice așezate în unghi una față de alta, formate din patrulete mici, inegale (T 1/5). b. la intersecțiile acestor linii, așezate în grupe cîte două în șir orizontal, se află rozete mari cu cerceuleț central (T 12/210)

Moigrad; săpăturile din anul 1959; terasa sanctuarelor, secțiunea 1, groapa 8—9
MIT Cluj-Napoca

121. Fragment cu dimensiunile de $11,8 \times 6,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; partea inferioară a registrului este marcată de o nervură orizontală în relief. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din patru elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/101); b. de la capetele semicercurilor pornește în jos o linie verticală formată din patrulete mici (T 1/2); în cadrul format de semicercuri și de liniile verticale se succed următoarele două elemente de decor astfel: c. două șiruri verticale de elemente în forma literei S de mărime mică, întoarsă spre dreapta (T 14/217). d. aceste două șiruri încadrează un șir de rozete cu șapte petale (T 13/195)

Moigrad; descoperire întâmplătoare
MIA Zalău. Inv. 137

122. Fragment cu dimensiunile de $4 \times 4 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară finis cenușiu închis spre negru, lucios. Decor simplu format din frunze stilizate excesiv (T 12/170) așezate în șir orizontal

Moigrad; colecția WT
MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 22/1958

123. Fragment cu dimensiunile de $9 \times 8,5 \times 0,6$ cm; reprezintă peretele lateral al vasului; se disting exact marginile de sus și de jos ale registrului cu decor marcate de nervuri orizontale; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior finis de culoare cenușie închisă; destul de șters. Decor compus din trei elemente: a. semicercuri deschise în jos, formate din patrulete sau triunghiuri mici cu vârful spre interior (cf. T 8/116); b. la punctele de întîlnire ale semicercurilor, așezate în șir orizontal se află grupuri de

cîte trei cerculețe înscrise, din linii duble (T 6/84); c. la baza registrului floare cu patru petale stilizate (T 11/166)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 5/1958

124. Fragment cu dimensiunile de $5 \times 4,7 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior firnis de culoare roșie închisă. Decor păstrat parțial; numai două elemente: a. semicercuri deschise în jos formate din patrulete mici (T 7/91) așezate în șir orizontal. b. la capetele semicercurilor frunză stilizată cu vârful în jos (T 10/143)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 6 R/1958

125. Fragment cu dimensiunile de $4,5 \times 3 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior firnis de culoare brună. Decor simplu alcătuit din frunze stilizate, plasate întâmplător în registrul superior (T 10/138)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 9 R/1958

126. Fragment cu dimensiunile de $11,5 \times 7 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior firnis brun, foarte șters. Decor simplu format din cerculețe mici formate din triunghiuri cu vârful în interior, așezate în șir orizontal (cf. T 13/201 dar mai multe elemente-petale)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 3 R/1958

127. Fragment cu dimensiunile de $5 \times 3,5 \times 0,7$ cm; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la suprafață urme de firnis brun; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului. Decor compus dar se păstrează numai parțial patru elemente: a. cerc mijlociu format din patrulete mici (T 4/41); b. înscris în primul cerc un al doilea, format din patrulete mici (T 3/29); c. înscrisă în mijlocul cercului mic anterior o rozetă cu 11 petale. d. între cercuri ramuri de brad (T 11/157)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 7 R/1958

128. Fragment cu dimensiunile de $4 \times 4 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; se distinge gîtuirea care marchează partea de sus a registrului cu decor; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior firnis de culoare brună-roșcată. Decor simplu format din elemente în forma literei „S” (T 14/220)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 8 R/1958

129. Fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 2,3 \times 0,4$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral, cu partea inferioară a registrului marcată de o canelură orizontală; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis cenușiu închis. Decor simplu, păstrat parțial; constă din ramuri sau frunze stilizate cu vârful în sus (T 10/135)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 33/1958

130. Fragment cu dimensiunile de $8,5 \times 10 \times 0,8$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; în partea de sus marcată de o gîtuire se află marginea superioară a registrului; în partea de jos marginea lui e marcată de o canelură orizontală. Pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la suprafață și în elementele de decor a fost pusă o pastă albă. Decor simplu format dintr-un șir orizontal de globuri formate din patrulete mici atîrnînd de o codiță îndoită (T 15/243)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 4 R/1958

131. Fragment cu dimensiunile de $10,5 \times 4,5 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă. Pe corp decor compus din mai multe elemente: a. linii verticale și orizontale; în spațiile patrulate formate de întretăierea acestor linii (T 1/2) sînt înscrise cîte patru cerculețe din linii duble (T 6/63)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. 298, 9/1958

132. Fragment cu dimensiunile de $9 \times 3,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă. Se păstrează numai o parte din elementele de decor: a. cercuri formate din cununi de laur (?) (T 5/56) și cercuri formate din cerculețe încadrate între linii și despărțite prin bare mici între linii, care dau impresia unor casete

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 10/1958

133. Fragment cu dimensiunile de $11,5 \times 10,7 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior firmis de culoare roșie. În interior se văd impresiile negative ale instrumentului de ștampilat pentru fiecare din elementele de decor. Decor compus din două elemente: a. semicercuri deschise în jos, formate din patrulateri mici (T 8/109) așezate în șir orizontal. b. frunze stilizate așezate cu vârful în jos (T 10/131)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 2 R/1958

134. Fragment cu dimensiunile de $3,5 \times 2,5 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios spre negru. Decor simplu format din floare cu patru petale stilizată excesiv (T 12/169) așezată în șir orizontal

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 11/1958

135. Fragment cu dimensiunile de $4,5 \times 3 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior urme de firmis cenușiu-roșcat. Decor compus din mai multe elemente probabil; se păstrează numai două: a. decor în formă de vrej dublu (T 14/226) așezat în șir orizontal și încadrat între două linii incizate, orizontale. b. dedesubt un șir de flori cu petale lungi, așezate în șir orizontal (T 11/168)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 20/1958

136. Fragment cu dimensiunile de $5,2 \times 2,8 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus; se păstrează sigur numai două elemente: a. cercuri mijlocii formate din patrulateri mici (T 3/33) așezate în șir orizontal. b. în centrul cercului un cerc mic dublu liniar (T 6/61); lateral de-o parte și de alta a cercului și jos și sus cîte două cerculețe de același tip.

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 6/1958

137. Fragment cu dimensiunile de $5,8 \times 3 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firmis de culoare cenușie închisă, spre negru, lucios. Decor simplu alcătuit dintr-un șir orizontal de amprente de labă umană (T 15/247)

Moigrad; săpăturile din anul 1913; terasă de la NE de castru

MIT Cluj-Napoca. Inv. III/9623

138. Fragment cu dimensiunile de $3,7 \times 3 \times 0,4$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă; la exterior firmis roșu dar foarte șters. Decor compus din mai multe elemente; se păstrează sigure două: a. ramuri sau frunze

stilizate cu vârful în sus (cf. T 10/144) așezate câte două alăturat; b. rozete de mărime mijlocie alcătuite din triunghiuri lungi antrenate în rotație (T 13/215)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 12 R/1958

139. Fragment de vas cu dimensiunile de $3,8 \times 3 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la suprafață cu vopsea albă. Decor simplu format dintr-un șir orizontal de altare miniaturale stilizate (T 15/249)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 38/1958

140. Fragment de vas cu dimensiunile $4,5 \times 3 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în interior și la exterior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor simplu format dintr-un șir de elemente stilizate (T 15/250)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 24/1958

141. Fragment cu dimensiunile de $5,5 \times 3,7 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în interior și în exterior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus format din două elemente: a. ove cu capetele în jos (T 15/241); b. frunze stilizate cu vârful în sus (cf. T 10/139)

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 13/1958

142. Fragment cu dimensiunile de $8 \times 3 \times 0,6$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; nu se mai păstrează urme de lustru. Decor compus format din două elemente care se succed de trei ori pe verticală: a. șir orizontal de rozete încadrate în cercuri; b. linie orizontală formată din patrulete mici

Moigrad; săpăturile din 1939

MIT Cluj-Napoca

143. Fragment cu dimensiunile de $3,5 \times 3,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al unui vas; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus; se păstrează sigure numai două elemente de decor: a. cerc mare format din patrulete mici (T 4/40); b. floare trifolie foarte stilizată (T 12/181)

Moigrad; colecția WT

MIT Zalău. Inv. C.C. 298, 35/1958

144. Fragment cu dimensiunile de $4,7 \times 4,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din două elemente: a. cercuri de mărime mijlocie formate din patrulete mici (T 3/31) așezate în șir orizontal; b. în spațiile dintre cercuri și sus și jos se află rozete (sau cercuri mici) formate din patrulete (T 13/207)

Moigrad; săpăturile din anul 1913

MIT Cluj-Napoca. Inv. II/9621

145. Fragment cu dimensiunile de $5 \times 4 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral cu partea inferioară a registrului marcată de o nervură laterală. Decor simplu format din cercele din linii duble așezate simetric; nu se știe dacă nu lipsesc alte elemente de decor.

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 16/1958

146. Fragment cu dimensiunile de $4 \times 3,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă, la exterior firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din mai multe elemente, din care se păstrează sigur trei: a. cerc de mărime mijlocie format din patrulete mici (T 3/31). b. în centrul acestor

cercuri rozete mici formate din patru petale (T 13/189). c. linie verticală dublă formată din patrulete mici (T 1/3)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 28/1958

147. Fragment cu dimensiunile de $3 \times 3,5 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis de culoare cenușie deschisă. Decor compus format din două elemente (doar acestea se păstrează sigur) a. linie ondulată formată din patrulete mici (T 9/124); b. în ondulațiile acestei linii atît în partea superioară cît și în cea inferioară se află rozete mici formate din patrulete (10 petale) (cf. T 13/207 dar fără cerculeț central)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 36/1958

148. Fragment cu dimensiunile de $3,5 \times 3,5 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al unui vas; partea inferioară a registrului cu decor marcată jos de o nervură în relief. Pastă foarte fină de culoare cărămidie; la exterior firnis roșu mai închis. Decor compus alcătuit din două elemente; probabil acestea reprezintă numai o parte din totalul elementelor de decor: a. rozetă cu spițe și cerc central. b. frunză stilizată (?)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 10 R/1958

149. Fragment cu dimensiunile de $3,5 \times 2,5 \times 0,9$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al unui vas; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis cenușiu de culoare deschisă. Decor simplu format din rozete mici cu cerculeț central așezate în linie orizontală.

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 34/1958

150. Fragment cu dimensiunile de $5 \times 4,5 \times 0,7$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al unui vas; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior firnis de culoare cenușie închisă; șters. Decor compus din mai multe elemente din care se păstrează numai trei: a. cerc mare din patrulete mici așezate cu latura lungă pe circumferință (T 4/45); b. înscrisă în mijlocul acestui cerc o frunză stilizată (T 10/133); c. lateral în dreptul spațiului dintre cercuri și jos și foarte probabil și sus se află rozete mici cu cerculeț central (T 13/211)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 12/1958

151. Fragment cu dimensiunile de $5,2 \times 4,5 \times 0,8$ cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie deschisă. Decor compus din mai multe elemente din care pot fi precizate trei: a. cerc mare din patrulete mici așezate cu latura lungă de-a-lungul circumferinței (T 4/45). b. în centrul acestor cercuri mari cîte un cerc mic format din patrulete mici (T 3/25). c. înscrise deasemenea în cercul mare, gravitînd în jurul cercului mic cîte trei rozete cu șapte petale triunghiulare (T 13/196; dar mai mici)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 29/1958

152. Fragment cu dimensiunile de $3 \times 2 \times 0,5$ cm; reprezintă o parte din peretele vasului; pasta foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior se mai păstrează urme de firnis de culoare cenușie deschisă. Decor compus din mai multe elemente; se păstrează doar două și acelea parțial: a. cerc mare format din patrulete mici (T 4/44); probabil așezate într-un șir orizontal. b. în interiorul cercului dar și în afara lui, probabil în spațiile dintre cercuri se află cerculețe mici liniare (T 6/69)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. 298, 40/1958

153. Fragment cu dimensiunile de 7,5×7,2×0,9 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; în partea superioară se distinge gîtuțura ce marca partea superioară a registrului cu decor. Pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară firnis de culoare cenușie deschisă. Decor compus din două elemente: a. cercuri de mărime mijlocie (T 3/35) așezate în șir orizontal. b. în fiecare cerc de mărime mijlocie câte un cerc mic format tot din patrulete mici (T 4/26)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 4/1958

154. Fragment cu dimensiunile de 3,5×2×0,8 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior și în interior firnis de culoare cenușie închisă. Decor compus din mai multe elemente din care s-au păstrat doar două sigure: a. cerc mare format din patrulete mici așezate cu latura lungă de-a-lungul circumferinței (T 4/46). b. în interiorul cercului mare un număr nedeterminabil de cerculețe mici din linii, câte trei înscrise (cf. T 6/69 dar mai mari)

Moigrad; colecția WT

MIA Zălau. Inv. C.C. 298, 5/1958

155. Fragment cu dimensiunile de 7×5×1 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; partea superioară a registrului cu decor este delimitată de o canelură orizontală destul de lată (0,2 cm); pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor compus din mai multe elemente din care se păstrează sigure doar trei: a. frunză stilizată cu vârful în sus (cf. T 10/139 dar mai mică și altfel realizată); b. spre dreapta ei se află un decor în forma literei S (T 14/218 dar mult mai mare). c. frunză stilizată cu vârful în sus (cf. T 10/139)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta principalis sinistra; bastionul de Sud

MIA Zălau. Inv. 880

156. Fragment cu dimensiunile de 4×4,5×0,5 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; se distinge canelura care limita în jos sau în sus registrul cu decor; pastă foarte fină de culoare cărămizie; la exterior și în interior firnis de culoare roșie închisă. Decor compus probabil din mai multe elemente; se păstrează doar unul și acela parțial: a. cerc de mărime mijlocie format din triunghiuri mici (cf. T 5/54)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra, bastionul de S

MIA Zălau. Inv. 830

157. Fragment cu dimensiunile de 5×4,7×0,9 cm; reprezintă o parte din fundul plat al unei strachine; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la exterior urme de firnis de culoare cenușie închisă. Decor compus din două elemente (probabil însă că mai sînt și altele care nu pot fi stabilite din cauza fragmentării vasului): a. linii paralele realizate prin imprimare. b. decor trilobat liniar cu cerceleț central la punctul de întîlnire al lobilor; în fiecare lob câte un alt cerceleț (cf. T 12/172)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra

MIA Zălau. Inv. 844

158. Fragment cu dimensiunile de 5×3,5×0,8 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; în partea de jos se distinge nervura ce marchează marginea de jos a registrului cu decor; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; la suprafață are firnis de culoare cenușie închisă, lucios. Decor format dintr-un singur element: semicercuri deschise spre dreapta formate din patrulete mici inegale (cf. T 2/14, dar întors spre dreapta)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra, în spatele bastionului de N

MIA Zălau. Inv. 857

159. Fragment cu dimensiunile de 6×3×0,5 cm; reprezintă o parte din peretele lateral al vasului; se distinge nervura orizontală ce marchează marginea de jos a registrului decorat; pastă foarte fină de culoare cenușie deschisă; în partea exterioară firnis de cu-

loare cenușie închisă. Decorul se păstrează numai parțial; mai precis avem un singur element de decor: cerculețe mici din linii (T 6/62)

Moigrad; săpăturile din anul 1949; castrul de pe Pomet; porta dextra, pe drum
MIA Zalău. Inv. 842

160. Instrument pentru ștampilat (sigillum). Pastă fină de culoare cenușie-roșcată. Decorul păstrat pare să reprezinte un element floral cu patru lobi, fiecare având spre zona centrală câte un cerculeț. Lungimea este de 3,8 cm; diametrul la mijloc este de 1,7 cm; diametrul capului este de 2 cm; capul este ondulat.

Moigrad; castrul de pe Pomet săpăturile din anul 1943

MIT Cluj-Napoca. Neidentificat între materialele din muzeu. Desenele și descrierea ne-au parvenit de la dr. Mircea Rusu

161. Fragment de tipar negativ? sau rezultatul unui exercițiu al unui olar? reprezentat de un fragment de vas: constituie buza cu zona torții; dimensiuni 6×4×0,7 cm; pastă foarte fină de culoare cărămizie deschisă. Pe buză sînt imprimate trei ove cu deschiderea spre interiorul vasului; ovele sînt realizate din perle încadrate de linii subțiri duble. Pe începutul torții se distinge o linie mediană formată din perle ovale; de-o parte și de alta a acestei linii se află ove de același tip cu deschiderea lateral și partea rotundă spre linia mai sus amintită

Moigrad; colecția WT

MIA Zalău. Inv. C.C. 298, 13/1958

162. Instrument de ștampilat (sigillum); pastă fină de culoare cărămizie deschisă; dimensiuni: lungimea 3,2 cm; diametrul capului 3 cm; diametrul corpului în zona mediană 1,5 cm; are formă de trunchi de piramidă; decorul pare a reprezenta o rozetă sau un cerc dar este foarte tocită așa încît nu se poate distinge (după desen)

Moigrad; săpăturile din anul 1943; castrul de pe Pomet

MIT Cluj-Napoca; neidentificat și localizat. Desenul și descrierea le datorăm dr. Mircea Rusu

NICOLAE GUDEA

DIE IN POROLISSUM ERZEUGTE STEMPELKERAMIK

(Zusammenfassung)

Der Verfasser legt ein Repertorium von 159 Bruchstücken mit Stempelverzierter Tonware, zwei Stempelwerkzeuge und zwei Bruchstücke von Gefässen mit gestempelter Inschrift, alle in Porolissum (Moigrad) gefunden, vor. Die Stücke stammen teils aus den archäologischen Grabungen, durchgeführt in Moigrad in den Jahren 1908—1914 von A. Buday; 1933 von C. Daicoviciu; 1939—1940 von C. Daicoviciu—L. Ghergariu; 1943 von A. Radnóti; 1958—1959 von M. Macrea; teils und besonders, aus Zufallsfunden; die meisten sind Stücke der Sammlung Wessellényi—Teleki aus Jibou (Kreis Sălaj).

Von den 159 Gefässbruchstücken konnten 93 graphisch ergänzt werden. Die graphisch ergänzten Gefässe gehören zur Form: Schlüssel mit Ringboden, die viele Typen (nach den Veränderungen der Form des Körpers, Höhe und Massen) und Varianten (nach den Veränderungen von Zweitrangigen Elementen: Form des Randes, Struktur des Körpers, u.s.w.) hat.

Auf Grund der Analyse stellte der Verfasser einen Katalog der Ziermotive (251 an Zahl) zusammen, in vier grossen Gruppen: geometrische, Pflanzen, Gegenstände und entlehnte Motive der Terra Sigillata.

Folgende sind die vorläufigen Feststellungen bezüglich der durch Stempelung verzierten Tonware: die durch Stempelung verzierte Tonware ist ein Erzeugnis der örtlichen Werkstätten; zusammen mit den Stempelwerkzeugen und mit den Namen der Erzeuger von den zwei Fragmenten sind sie Beweis für das Bestehen eines starken Zentrums der Tonwarenerzeugung in Porolissum. Diese Beweise gesellen sich zu den älteren Funden von Formen

Fig. 1 Fragmente de la vase cu inscripții șampilate.

für Öllämpchen, Formen für Terra Sigillata und zahlreichen Militärstempeln. Der Ton aus dem die gestempelten Gefäße gefertigt wurden ist von sehr guter Qualität; die vorherrschende Farbe des Tons ist hellgrau, in einigen Fällen aber haben wir Gefäße aus Ton von ziegelroter Farbe; fast in allen Fällen ist die Oberfläche der Gefäße aus hell-grauem Ton mit Firnis von dunkelgrauer Farbe und die der Gefäße aus ziegel-rotem Ton mit Firnis von braun-rötlicher Farbe bedeckt.

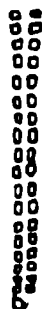
Auf Grund der stratigraphischen Beobachtungen und auf Grund der Analyse des archäologischen Materials, das unter denselben Bedingungen wie die Stempelkeramik entdeckt wurde, glaubt der Verfasser annehmen zu können, dass die durch Stempelung verzierten Tongefäße in Porolissum, am Ende des 2. Jhdts u.Z., vielleicht sogar am Anfang des 3. Jhdts erzeugt zu werden begannen und dass ihre Erzeugung durch das ganze 3. Jh. andauerte und vielleicht sogar im 4. Jh. u.Z. fortgesetzt wurde.

1

2

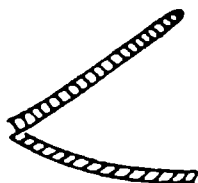
3

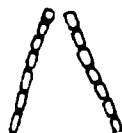
4

5

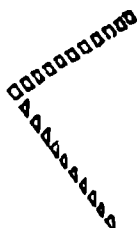
6

7

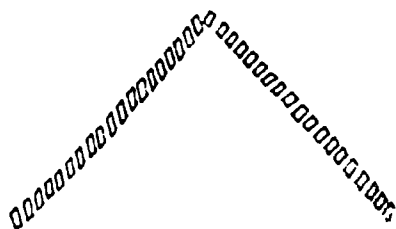
8

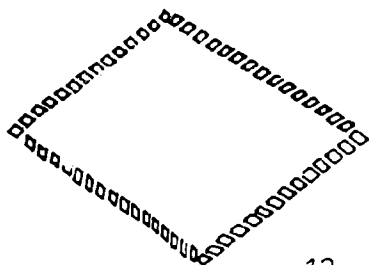
9

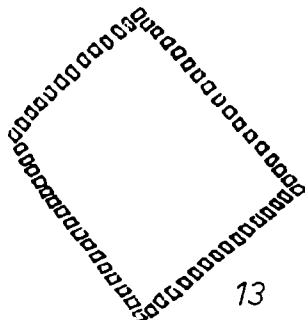
10

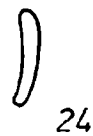
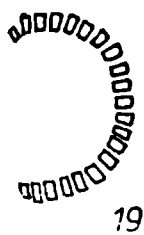
11

12

13

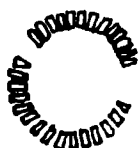
25

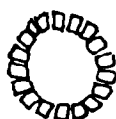
26

27

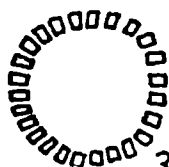
28

29

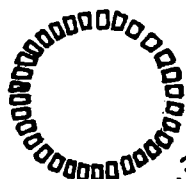
30

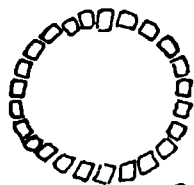
31

32

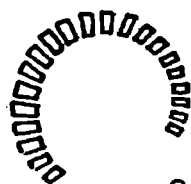
33

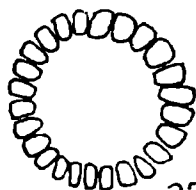
34

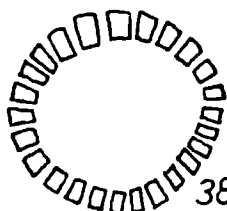
35

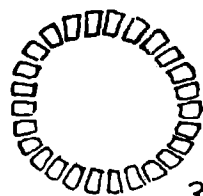
36

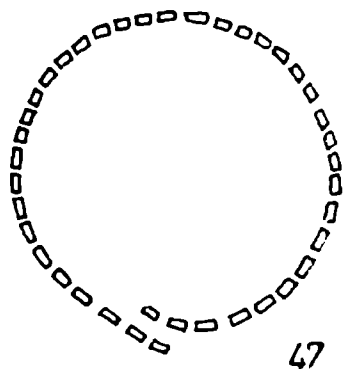
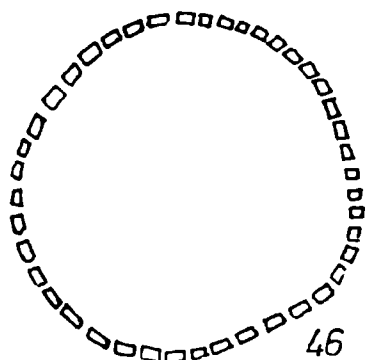
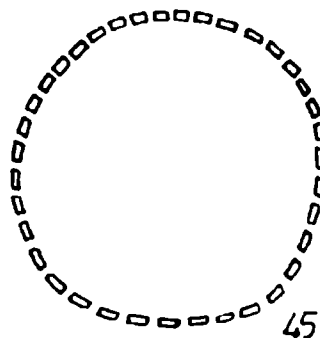
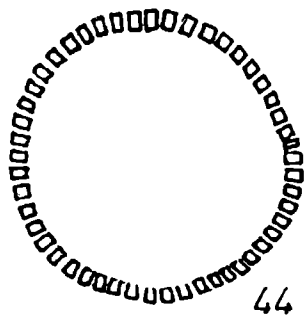
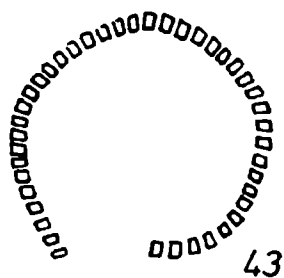
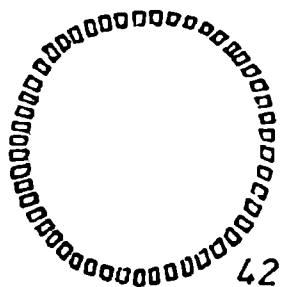
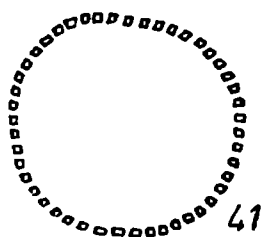
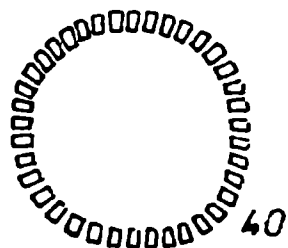
37

38

39

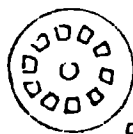
48

49

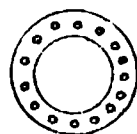
50

51

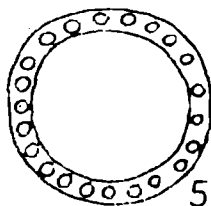
52

53

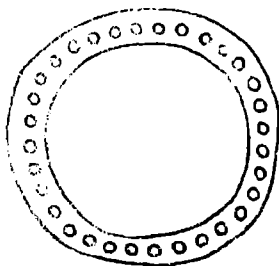
54

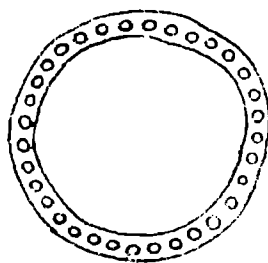
55

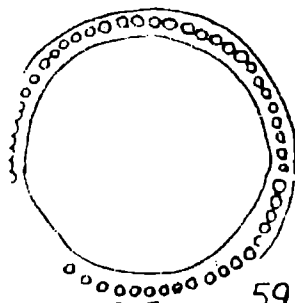
56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

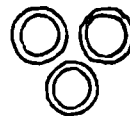
81

82

83

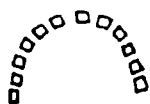
84

85

86

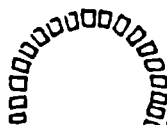
87

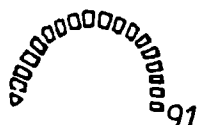
88

89

90

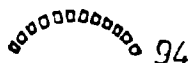
91

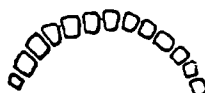
92

93

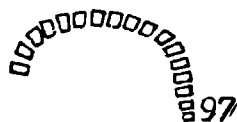
94

95

96

97

98

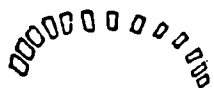
99

100

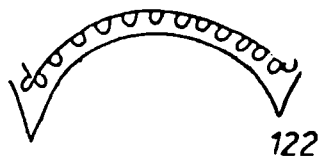
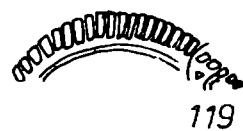
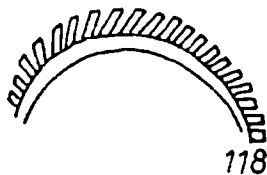
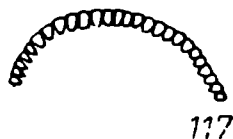
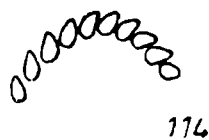
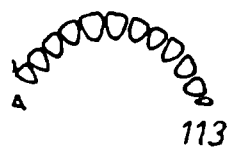
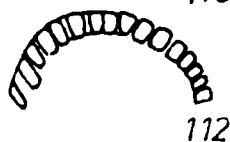
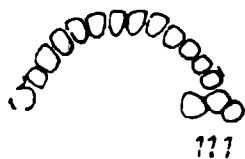
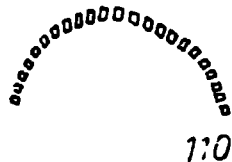
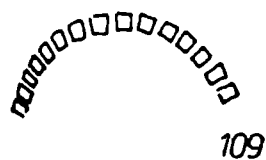
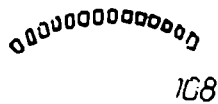
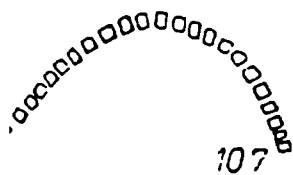
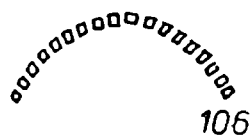
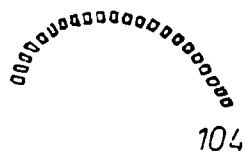
101

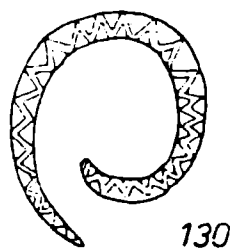
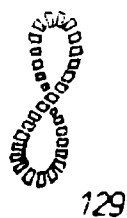
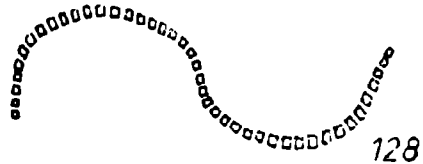
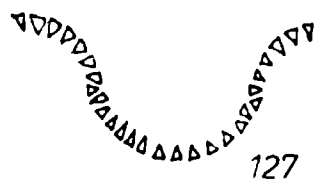
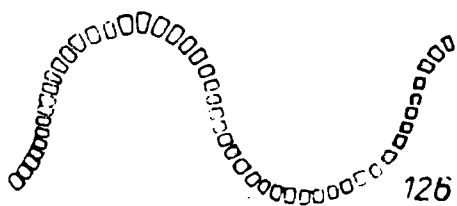
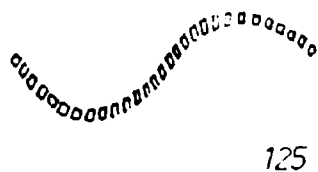
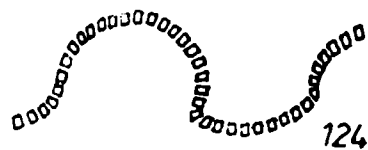
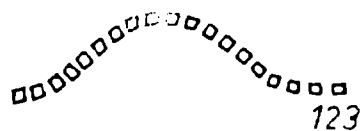

102

103

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

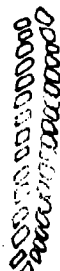
141

142

143

144

145

146

147

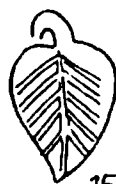
148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

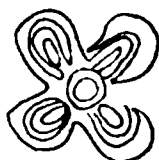
162

163

164

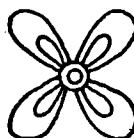
165

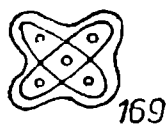
166

167

168

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

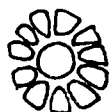
209

210

211

212

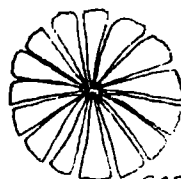
213

214

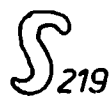
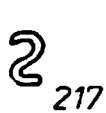

215

216

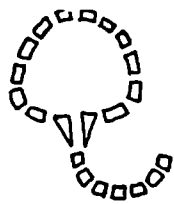
230

231

232

233

234

235

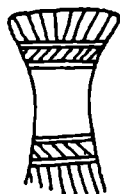
236

237

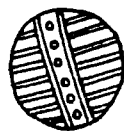
238

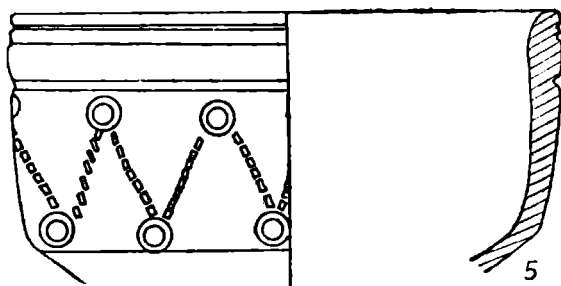
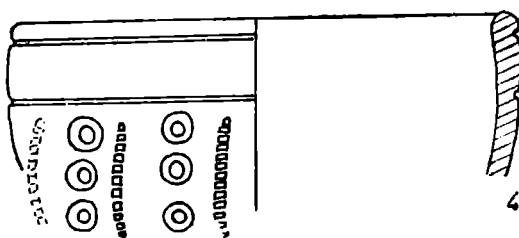
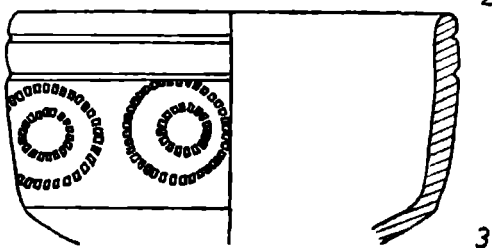
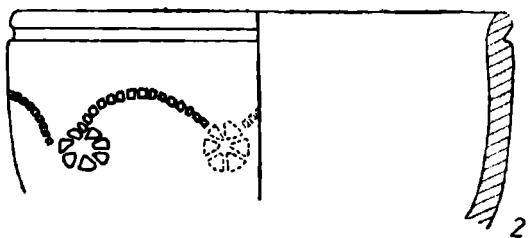
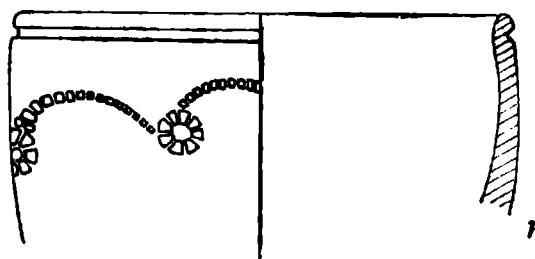
239

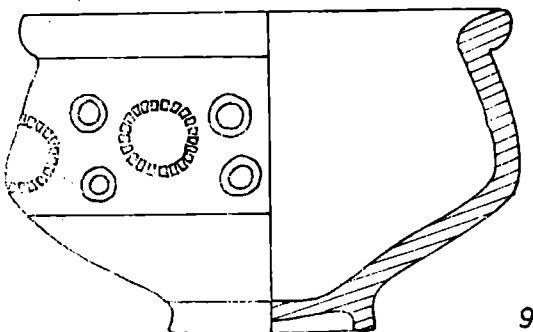
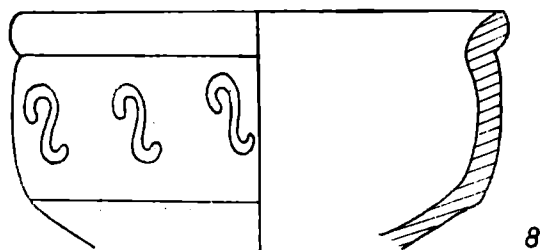
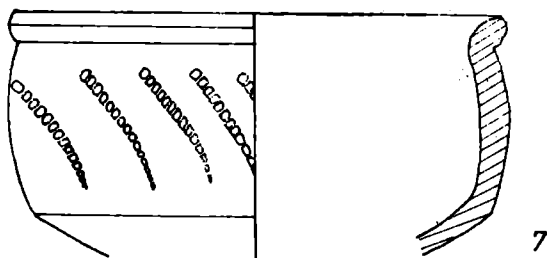
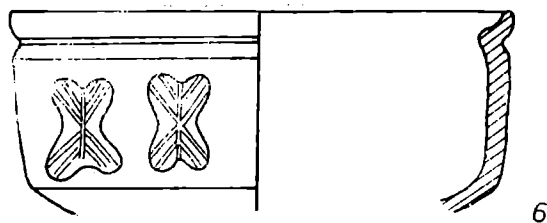

240

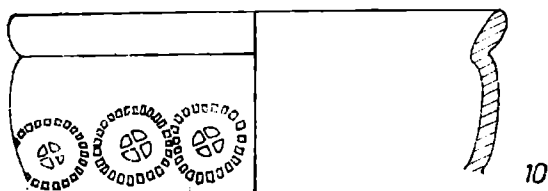

241

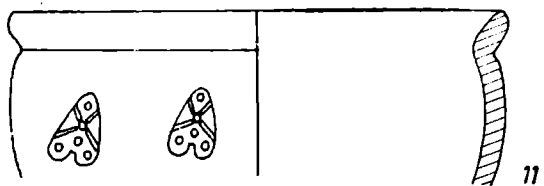

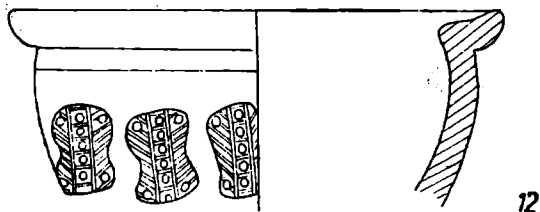
Planșa II Strachină mică, cu un registru, buza răsfrântă

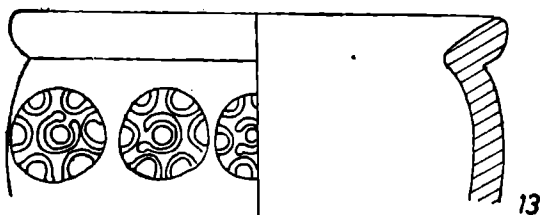
10

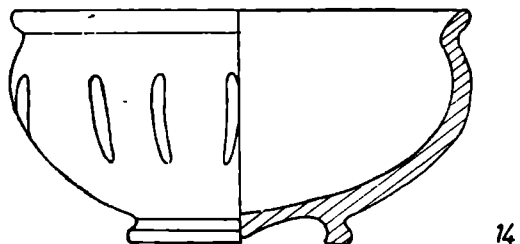
11

12

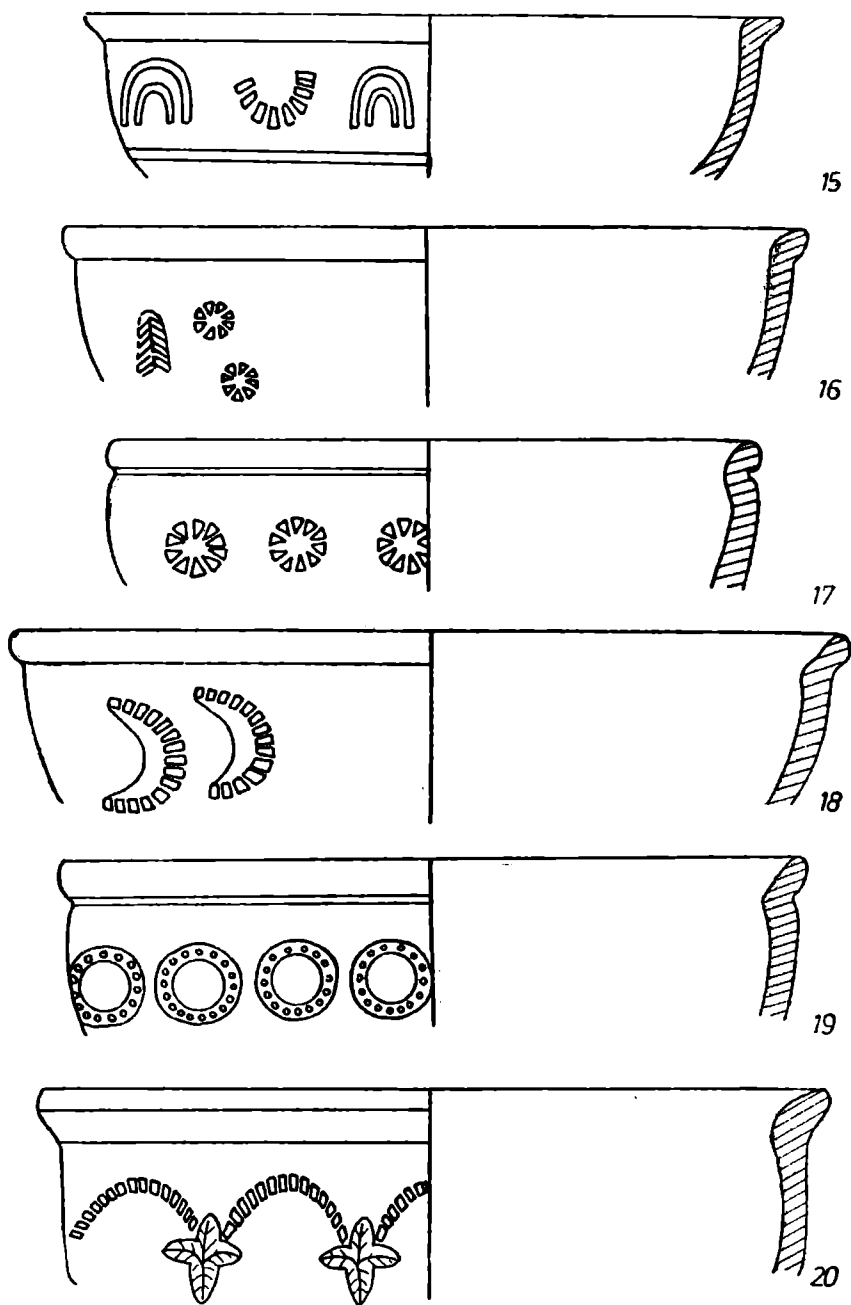
13

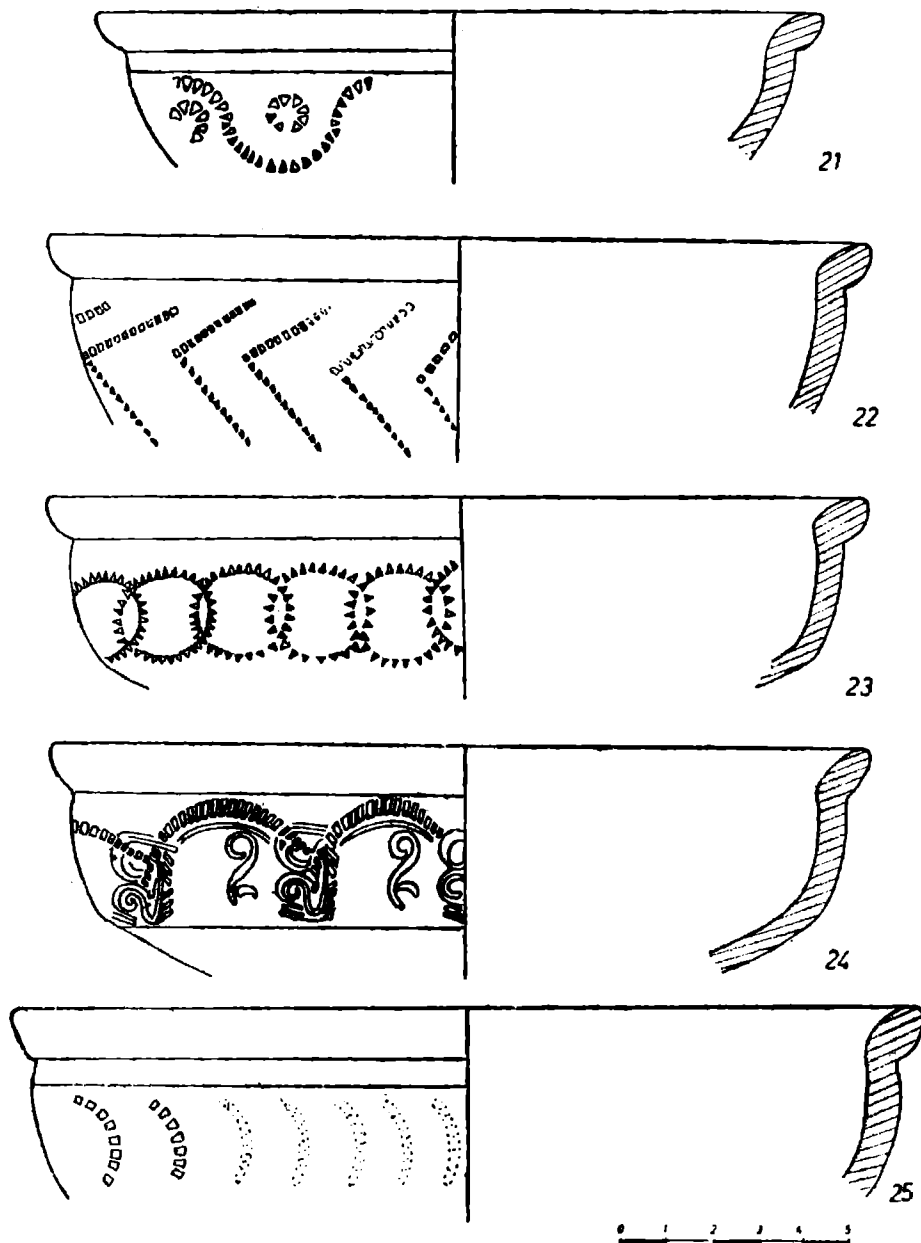
14

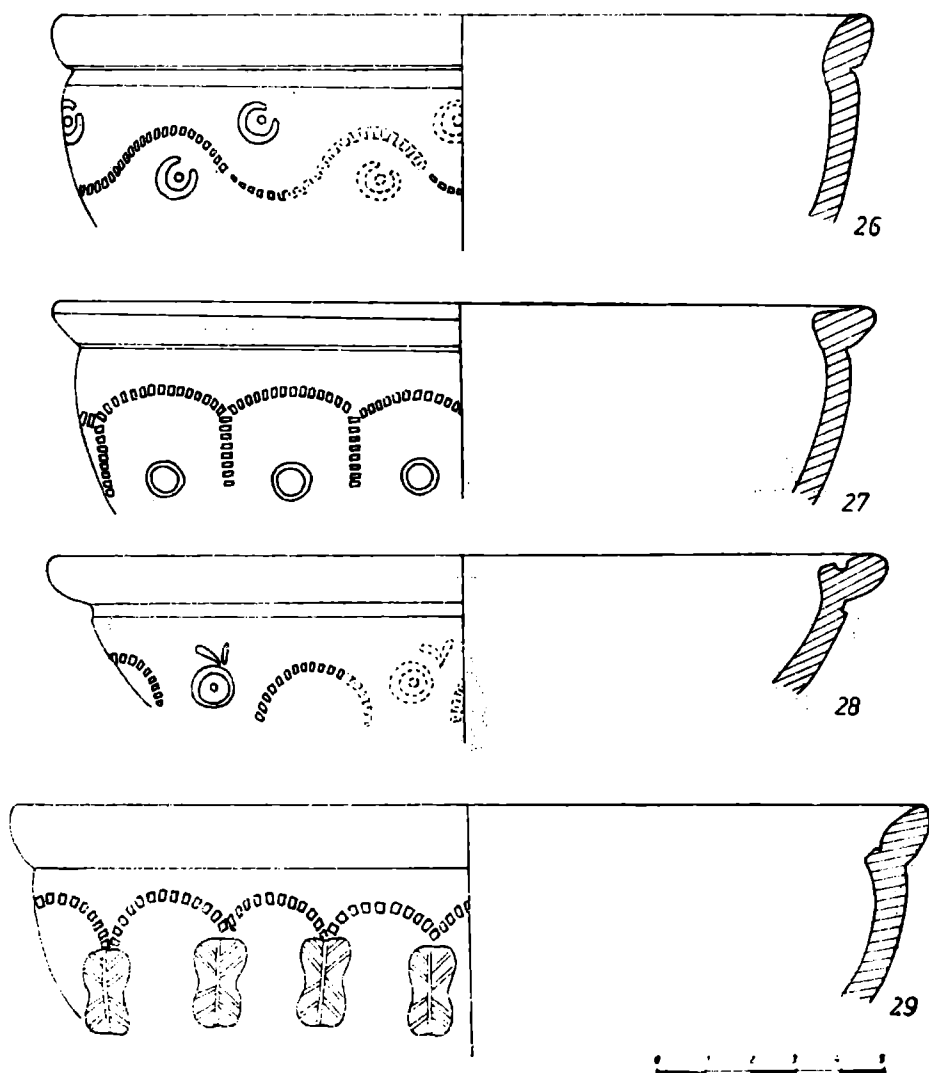
Planșa III Strachină mică, cu un registru, buza înaltă și răsfrântă.

Planșa IV Strachină de mărime mijlocie, cu un registru, corpul rotunjit, buza mică și rotundă

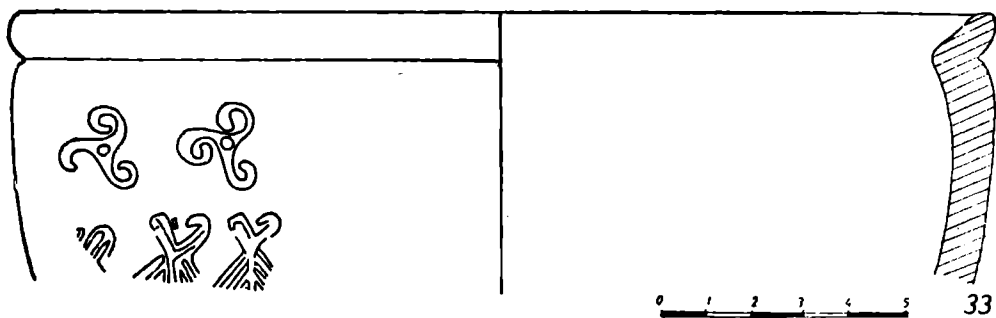
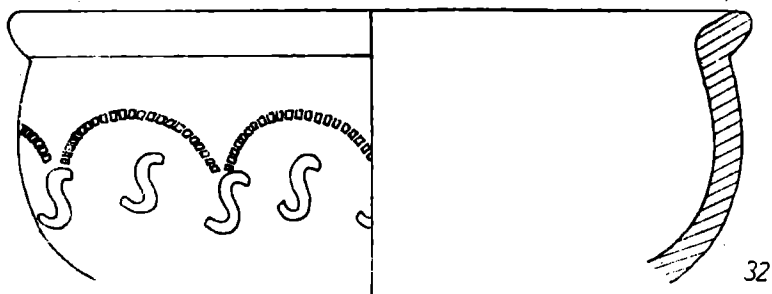
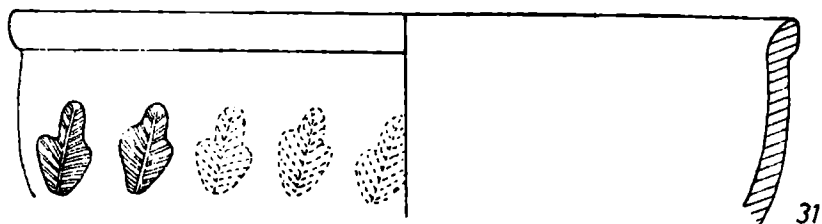
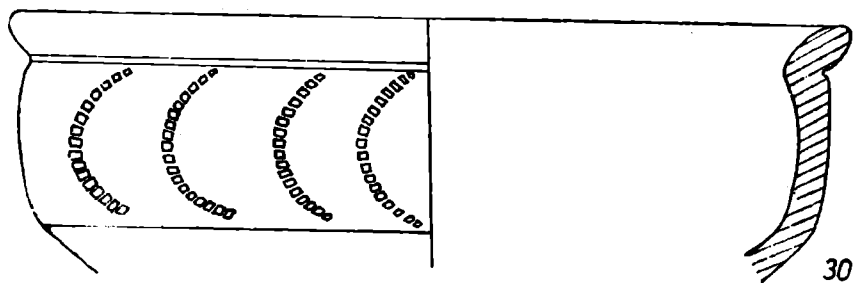

Planșa V Strachină de mărime mijlocie, cu un registru, corpul rotunjit, buza alungită și răsfrintă

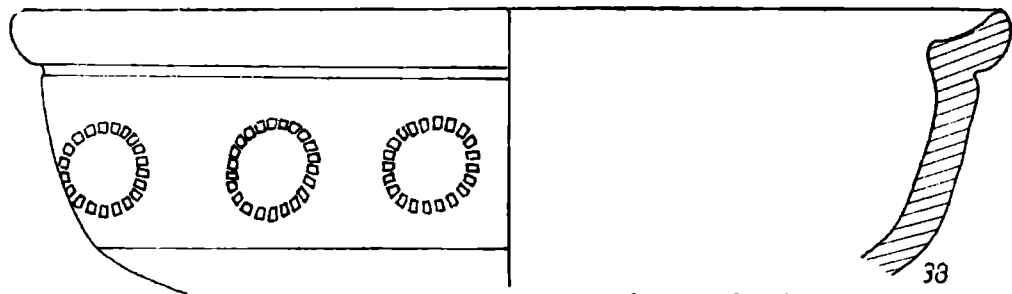
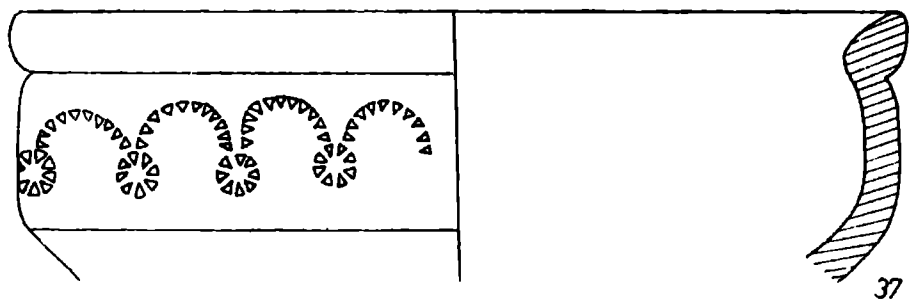
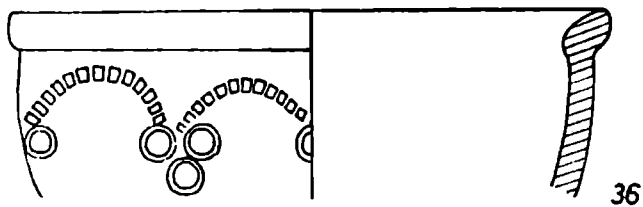
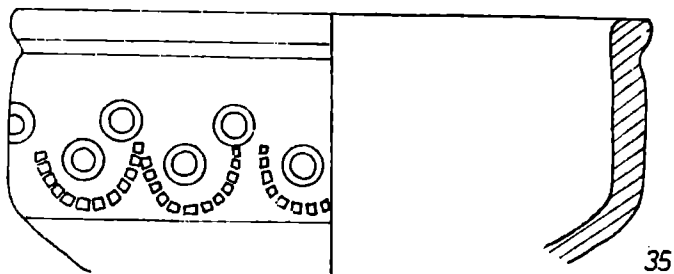
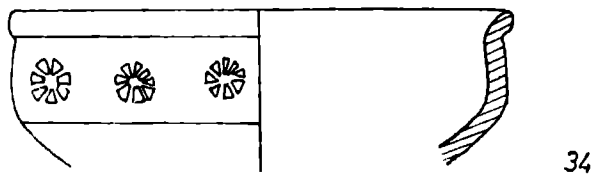

Planșa VI Strachină de mărime mijlocie, cu un registru, corpul rotunjit, buza alungită și răsfrintă

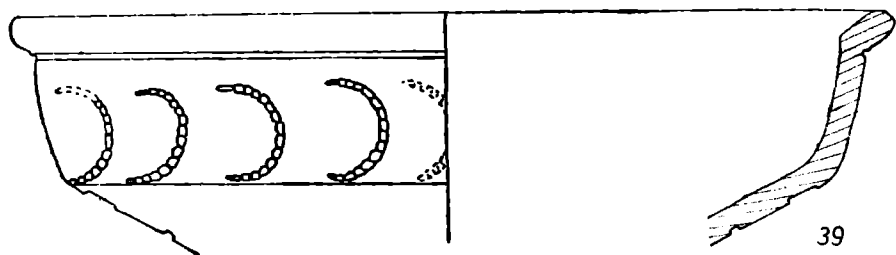

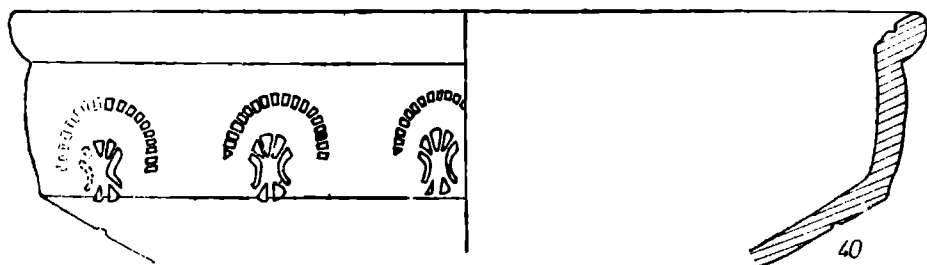
Planșa VII Strachină de mărime mijlocie, cu un registru, corpul rotunjit, buza alungită și răsfrântă

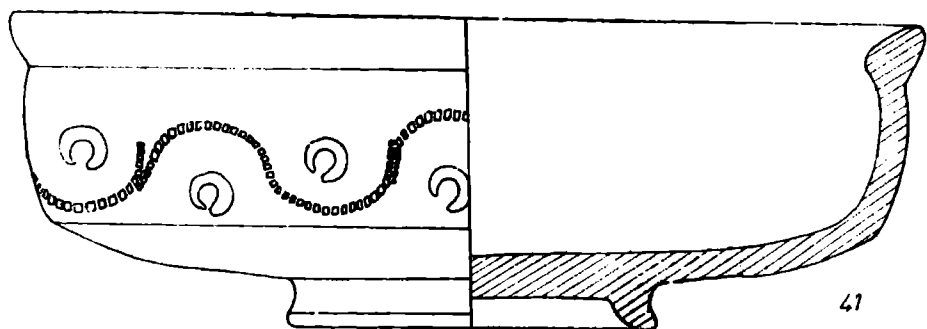
Planșa VIII Strachină de mărime mijlocie, semiînaltă, corpul drept, un registru, buza mică și răsfrântă

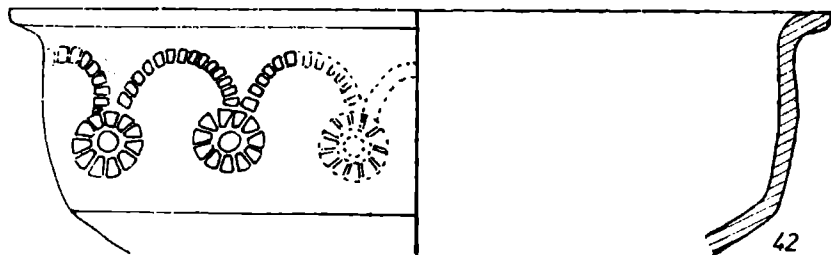
39

40

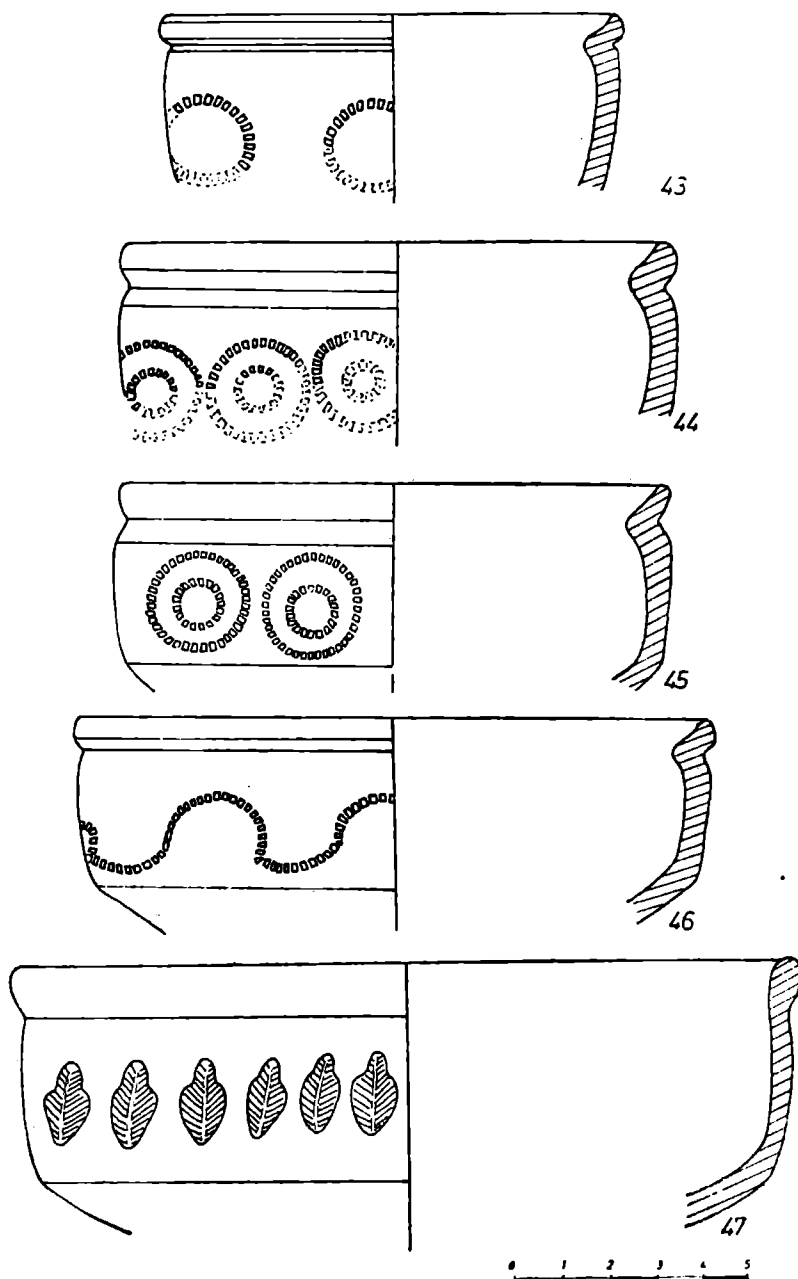
41

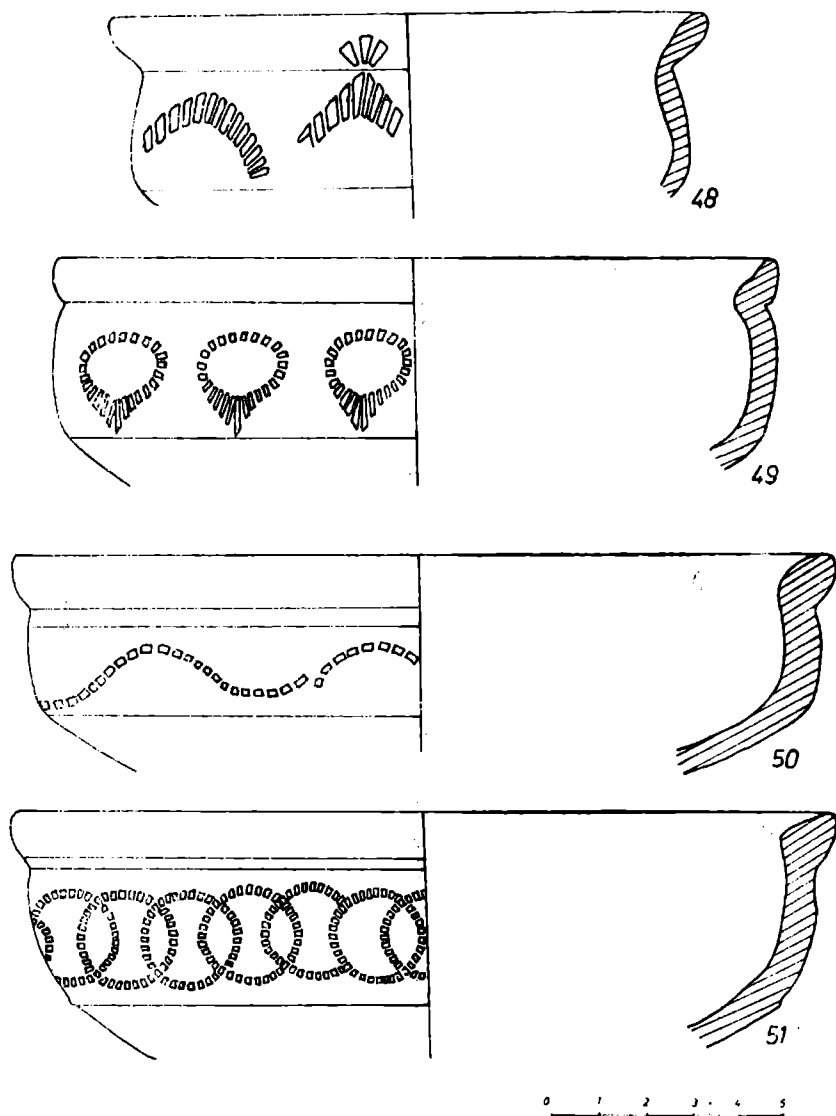
42

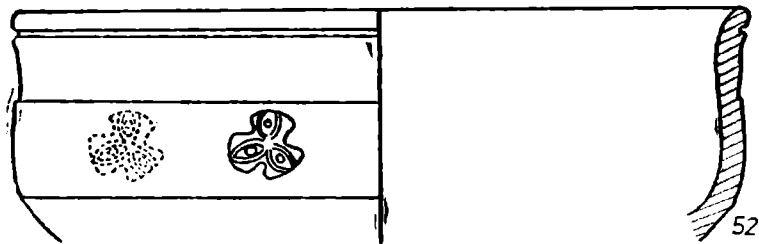
Planșa IX Strachină de mărime mijlocie, semiînaltă, corpul drept, un singur registru, buza alungită și răsfrântă

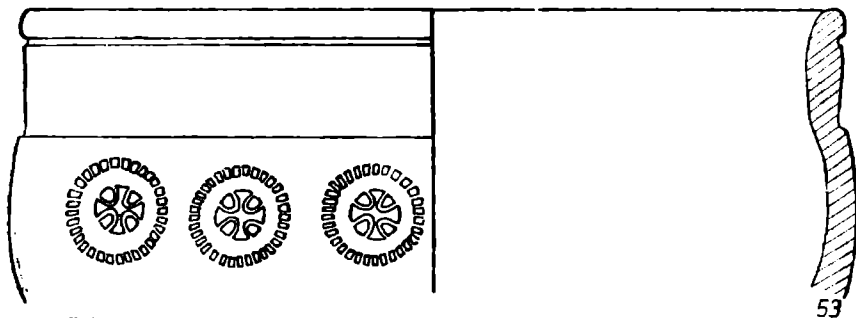
Planşa X Strachină de mărime mijlocie, semiînaltă, pereţii dreپتی, un singur registru, buza mică şi răsfrintă

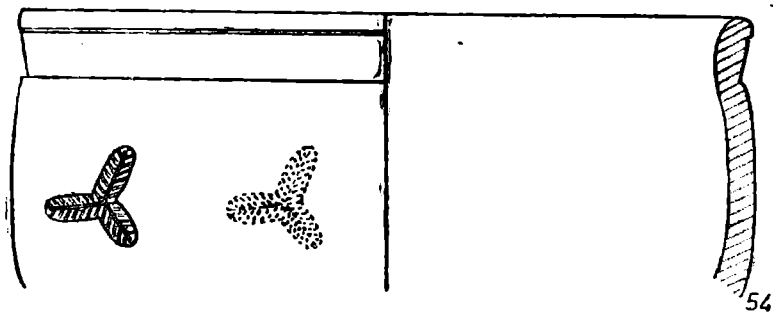
Planșa XI Strachină de mărime mijlocie, semiînaltă, pereții drepecți, un singur registru, buza mică și răsfrîntă.

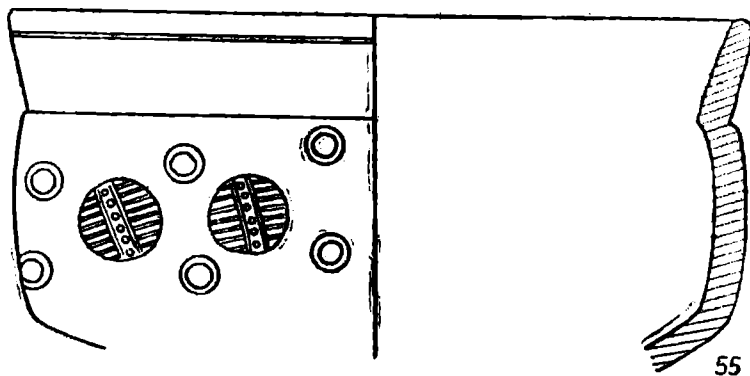
52

53

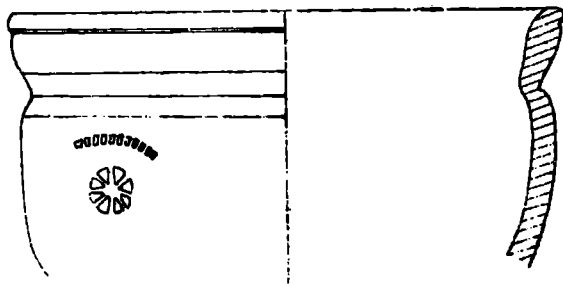
54

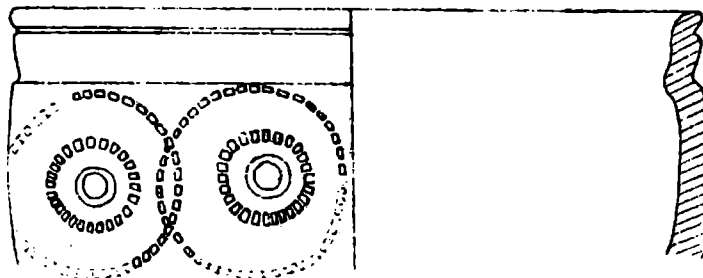
55

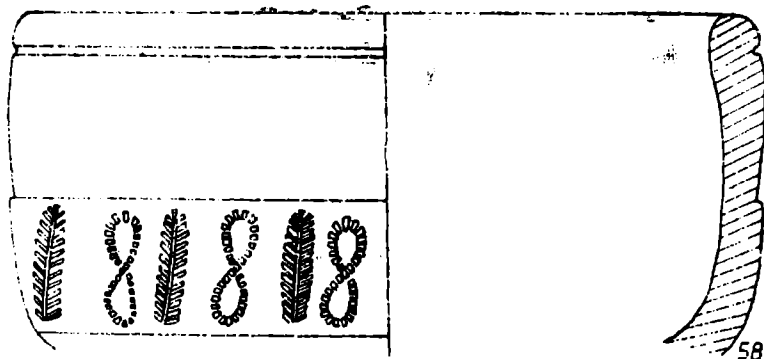
Planşa XII Strachină de mărime mijlocie, înaltă, cu pereții drepecți, un singur registru, buza înaltă și verticală

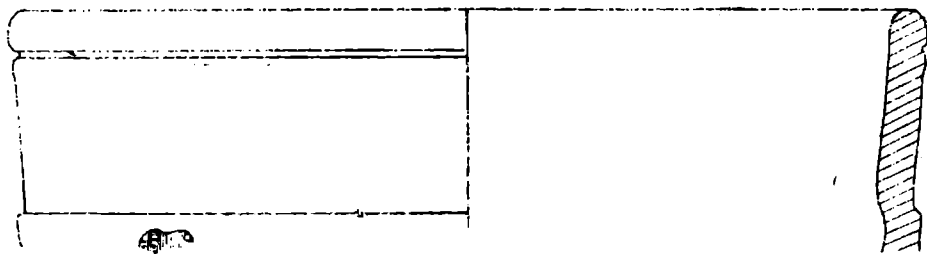
56

57

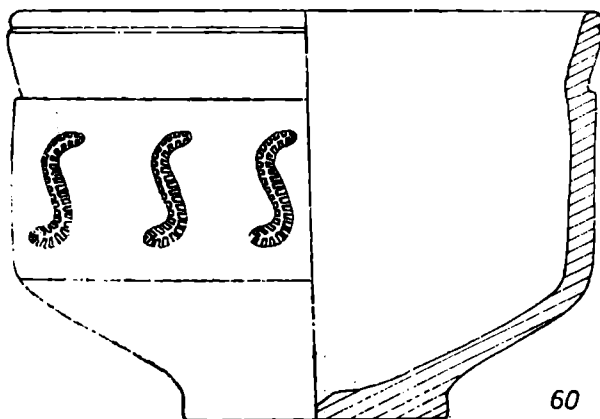
58

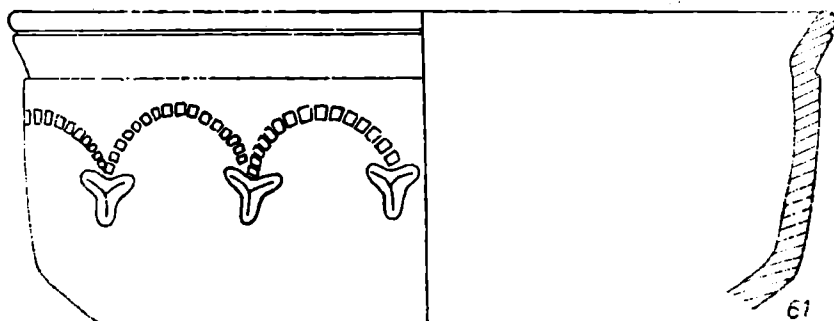
59

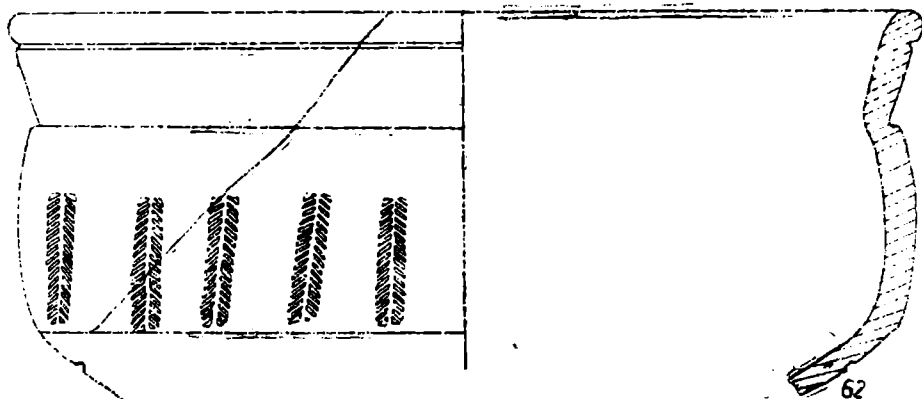
Planşa XIII Strachină de mărime mijlocie, înaltă, cu pereții drepecți, un singur registru, buza înaltă și verticală

60

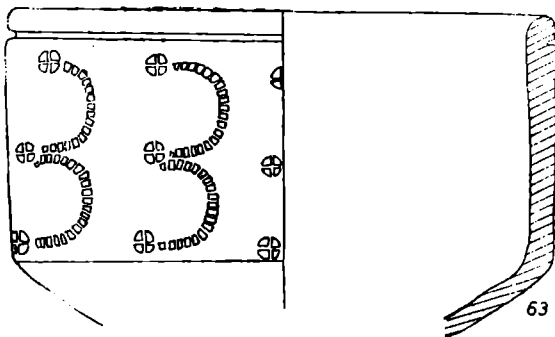
61

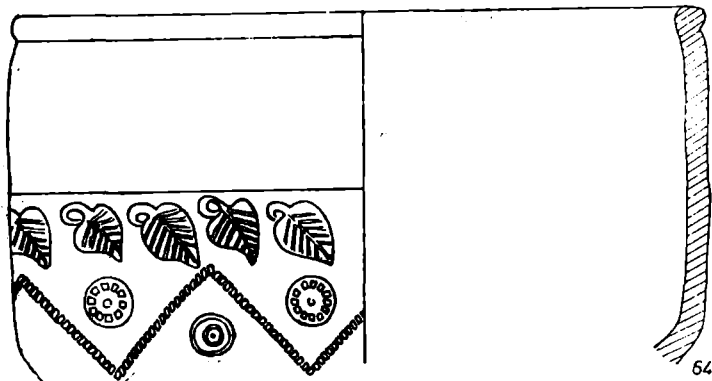
62

Planșa XIV Strachină de mărime mijlocie, înaltă, cu pereții drepecți, un singur registru, buza înaltă și ușor răsfrîntă spre exterior

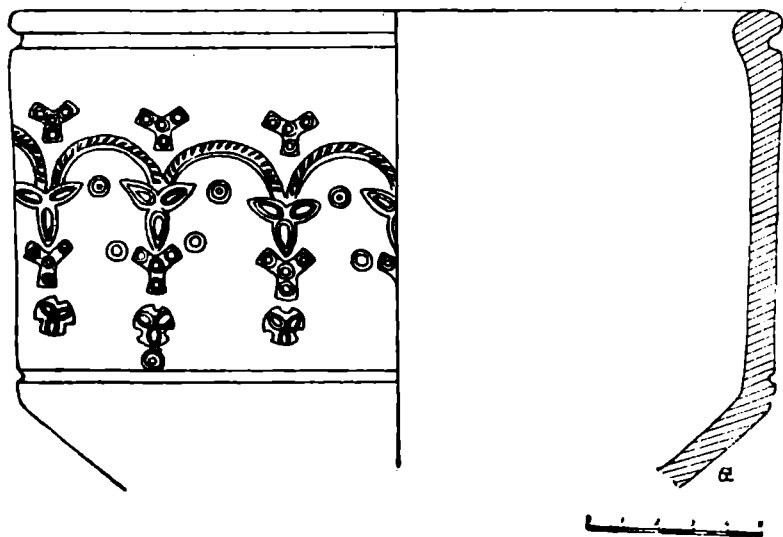

63

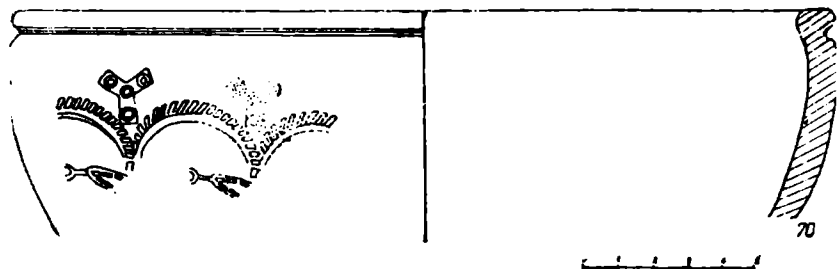
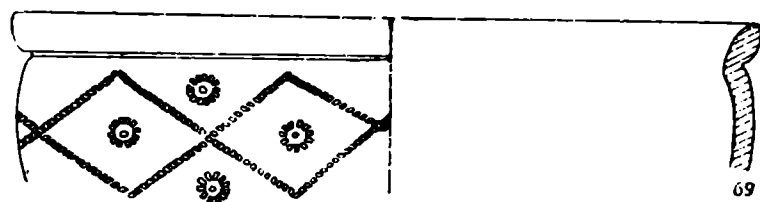
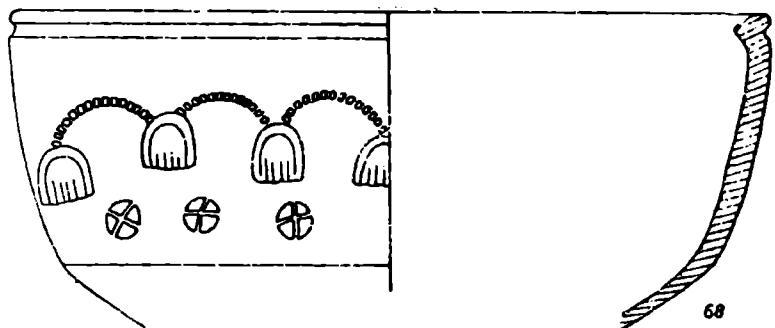
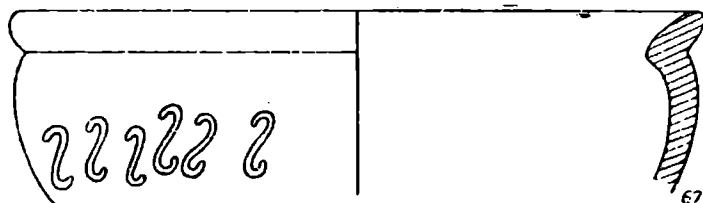
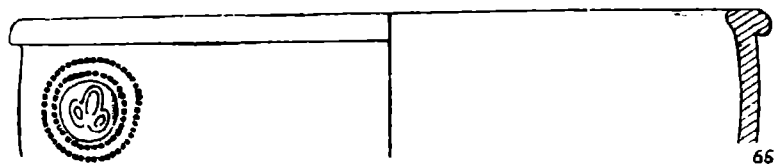

64

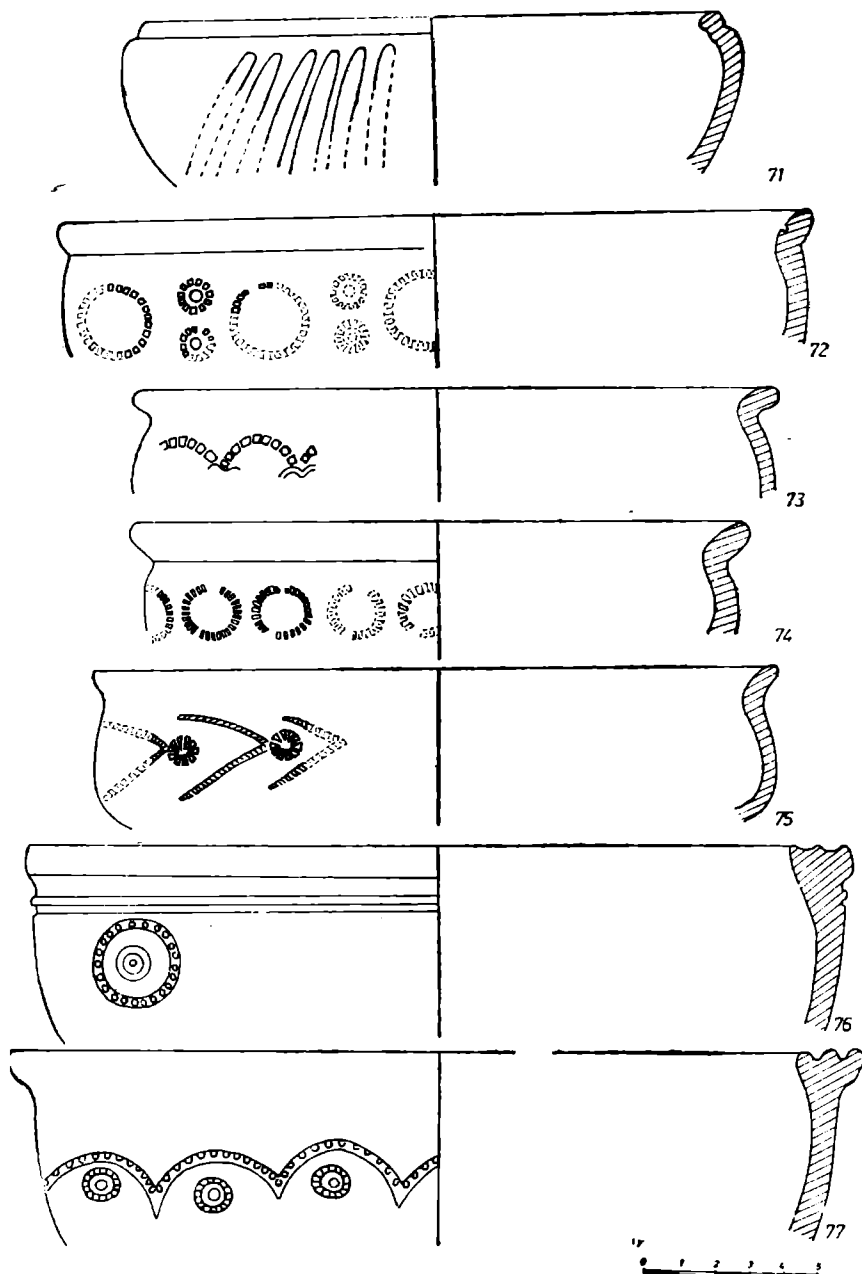

65

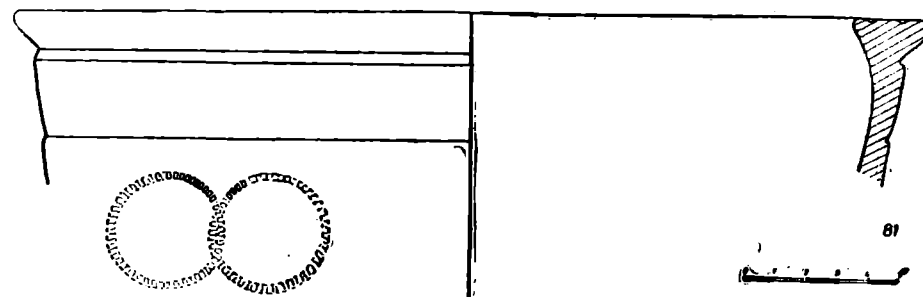
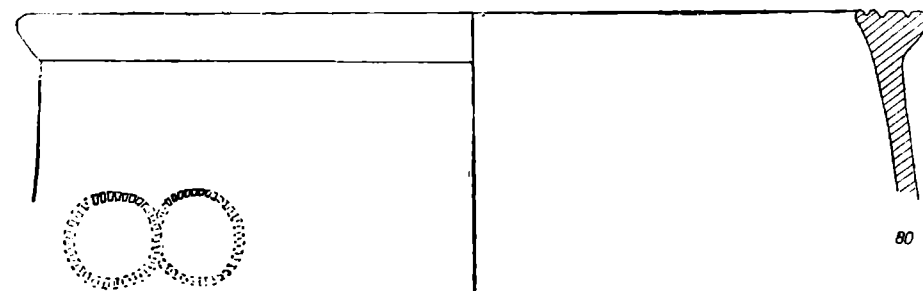
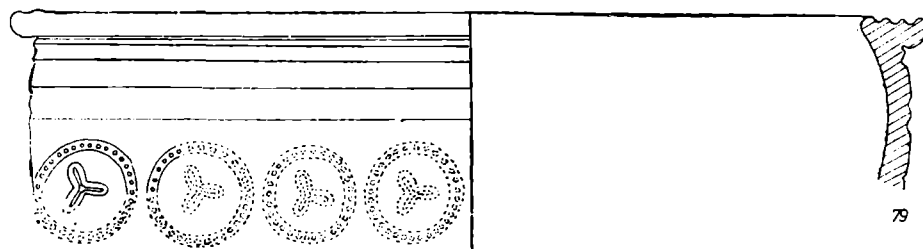
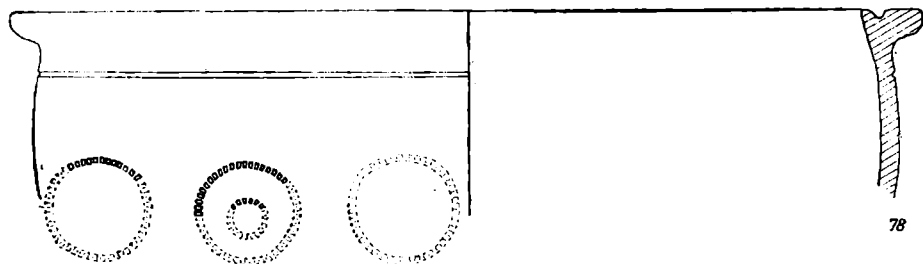
Planșa XV Strachină mare, înaltă, cu pereții drepți, un registru cu decor pe mai multe șiruri, buza înaltă și verticală

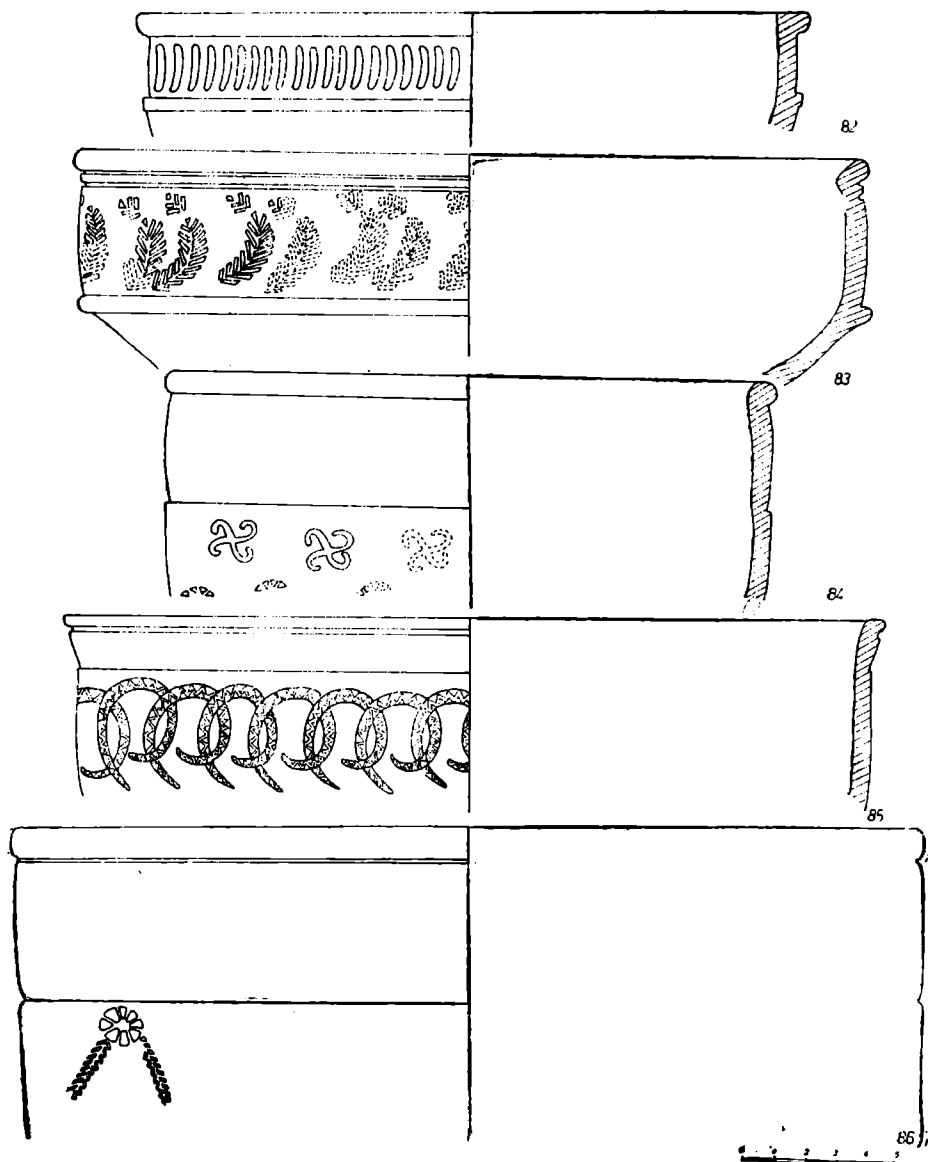
Planșa XVI Strachină mare, înaltă, cu corpul rotunjit, registru cu decor pe mai multe șiruri, buza mică și rotunjită

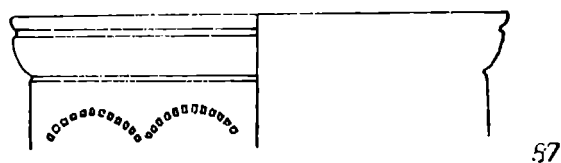
Planșa XVII Strachină mare, înaltă, cu corpul rotunjit, un registru, buza mică rotundă și uneori lătită în partea superioară

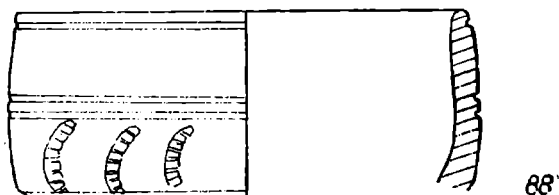
Planșa XVIII Strachină mare, înaltă, cu pereții drepecți, buza lată în partea superioară și răsfrintă

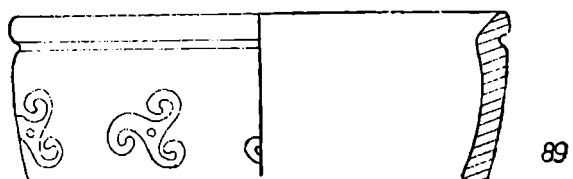
Planșa XIX Strachină mare, semiînaltă, cu pereții drepecți, buza mică și ușor răsfrintă spre exterior

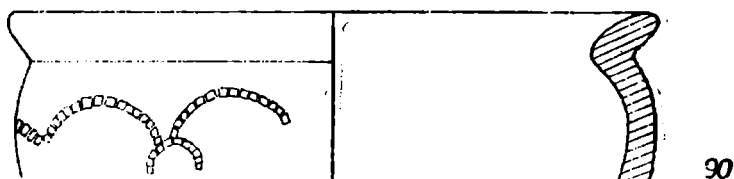
57

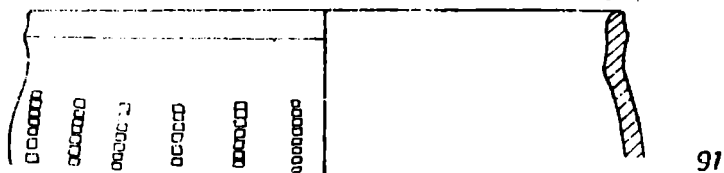
58

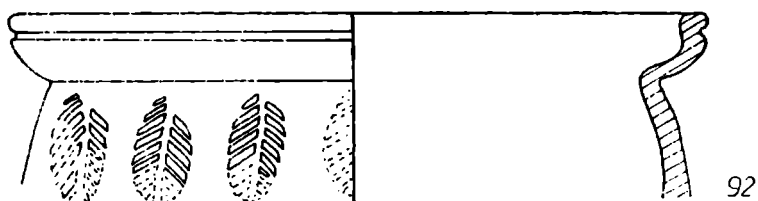
59

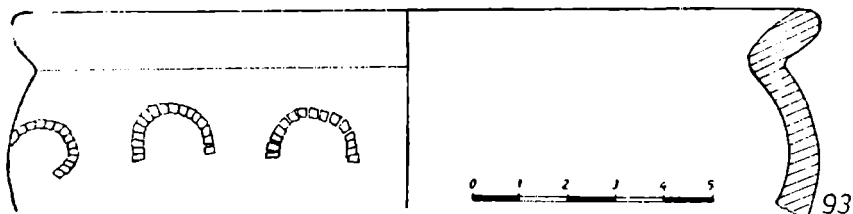
60

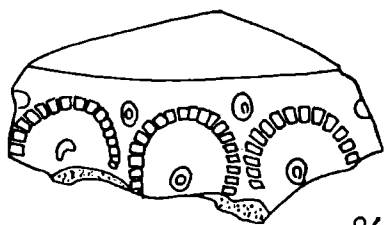
61

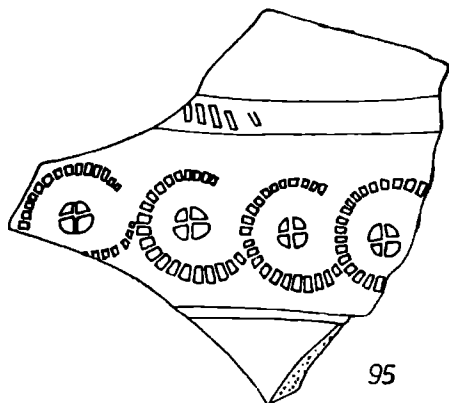
62

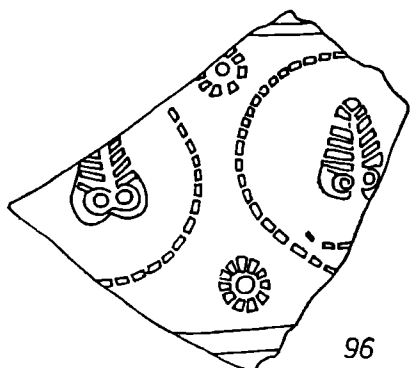
63

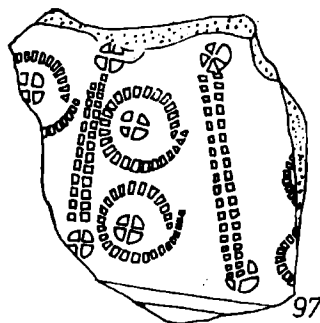
94

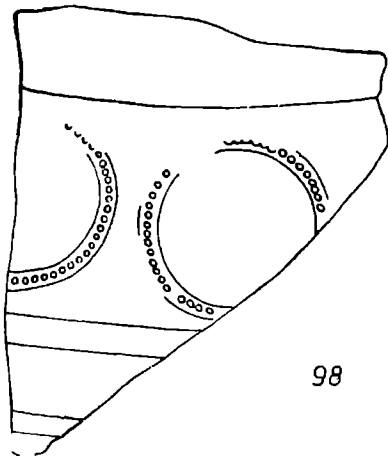
95

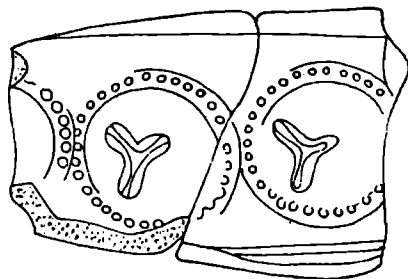
96

97

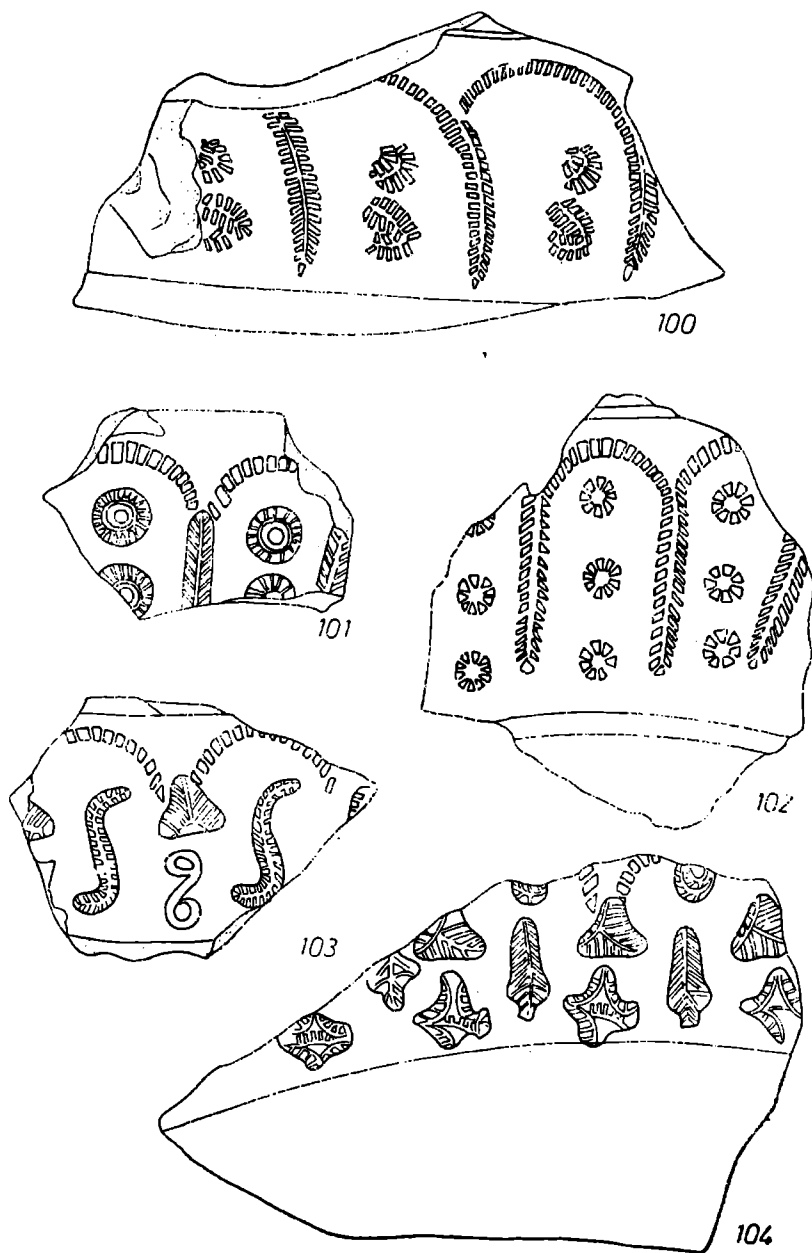
98

99

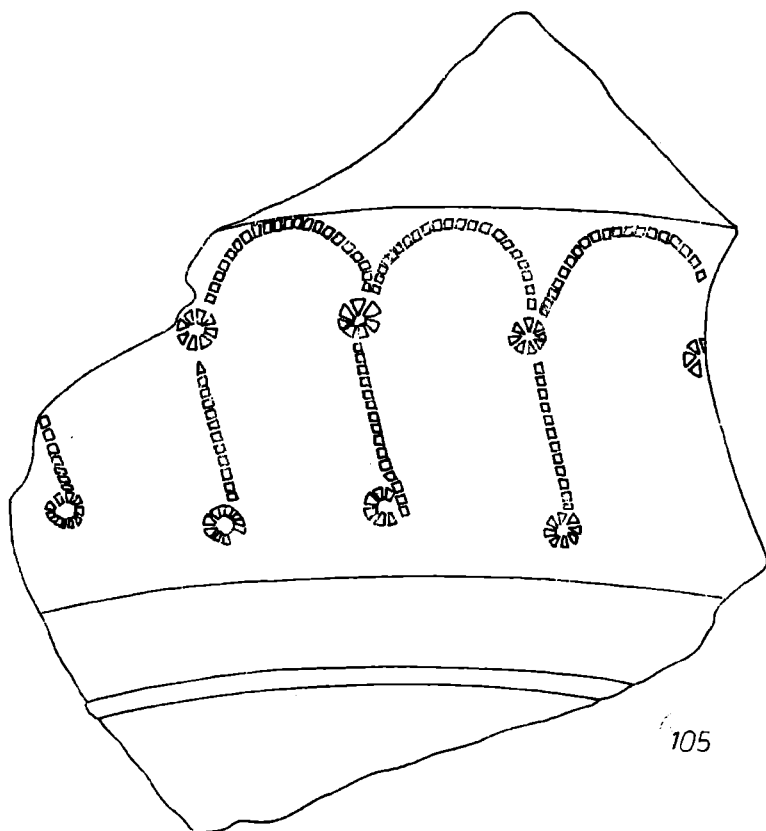

Planșa XXI Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

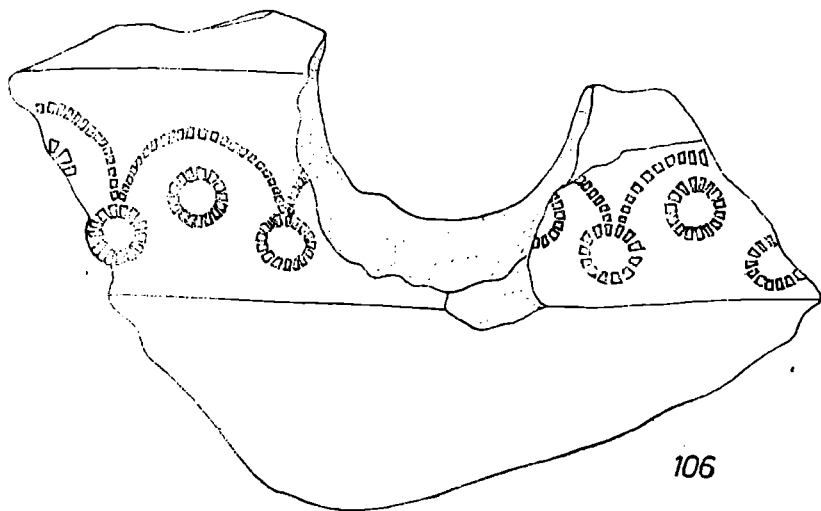

Planșa XXII Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

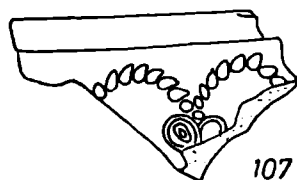

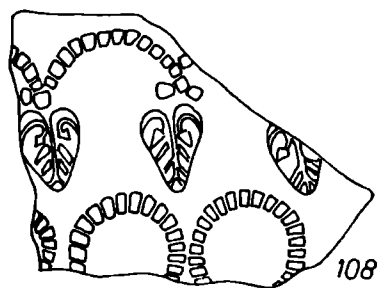
105

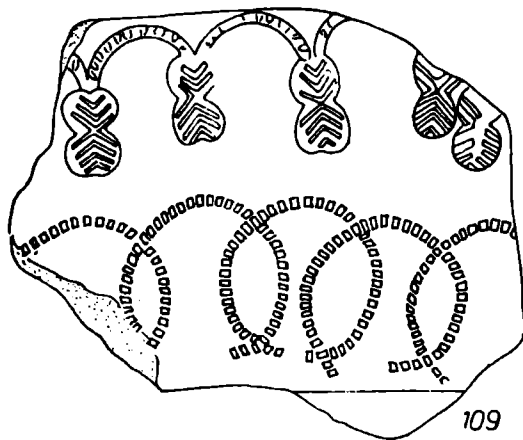
106

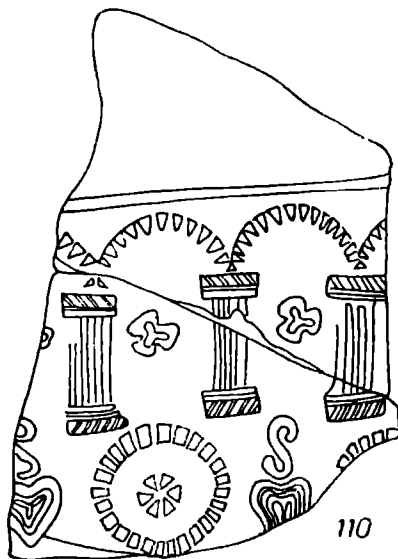
107

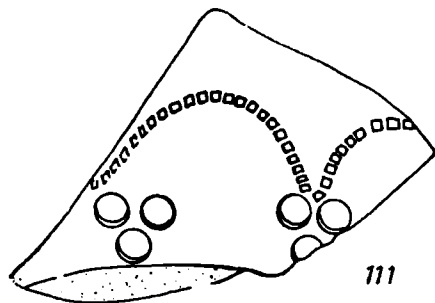
108

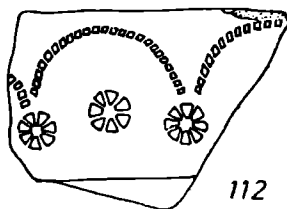
109

110

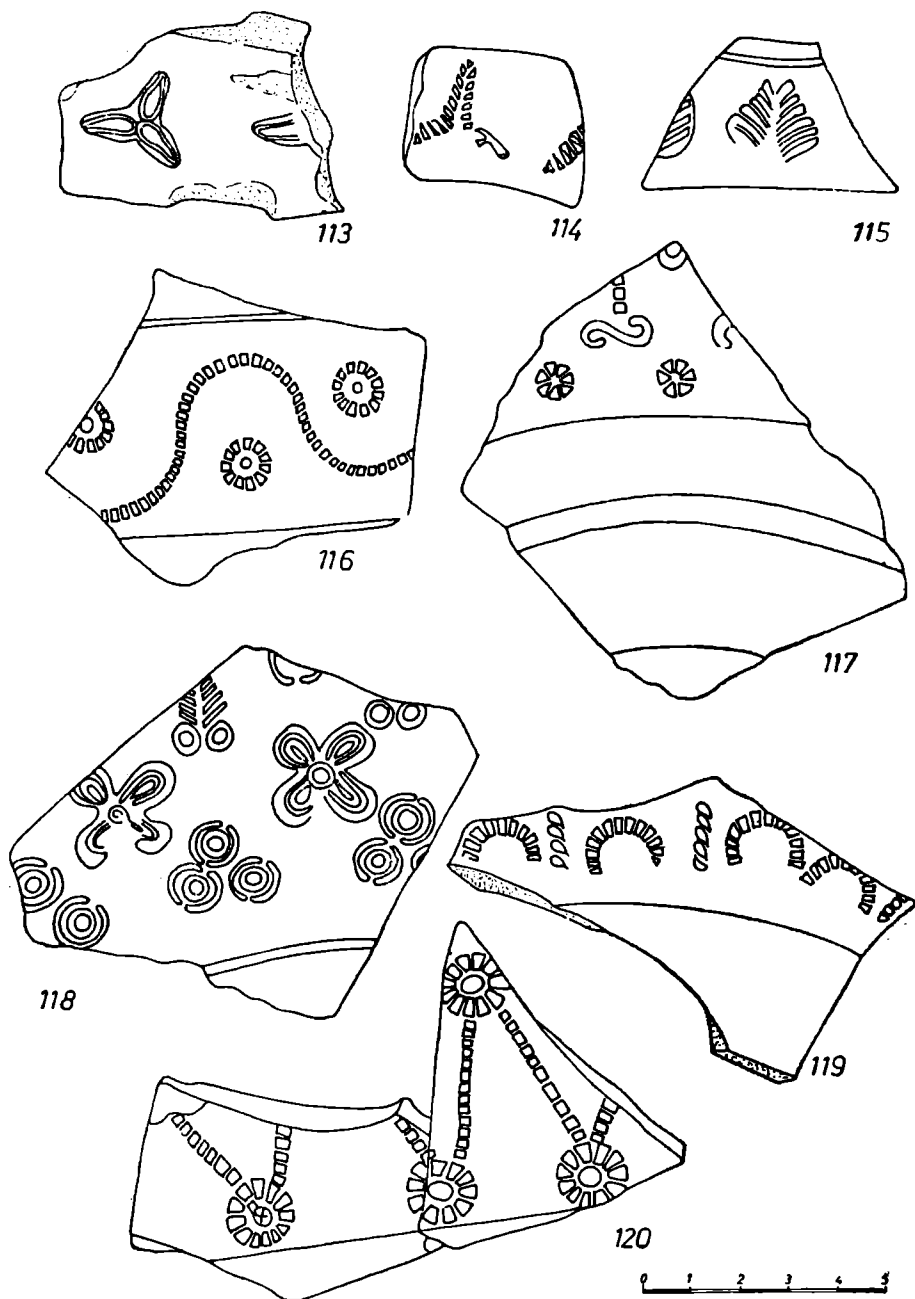
111

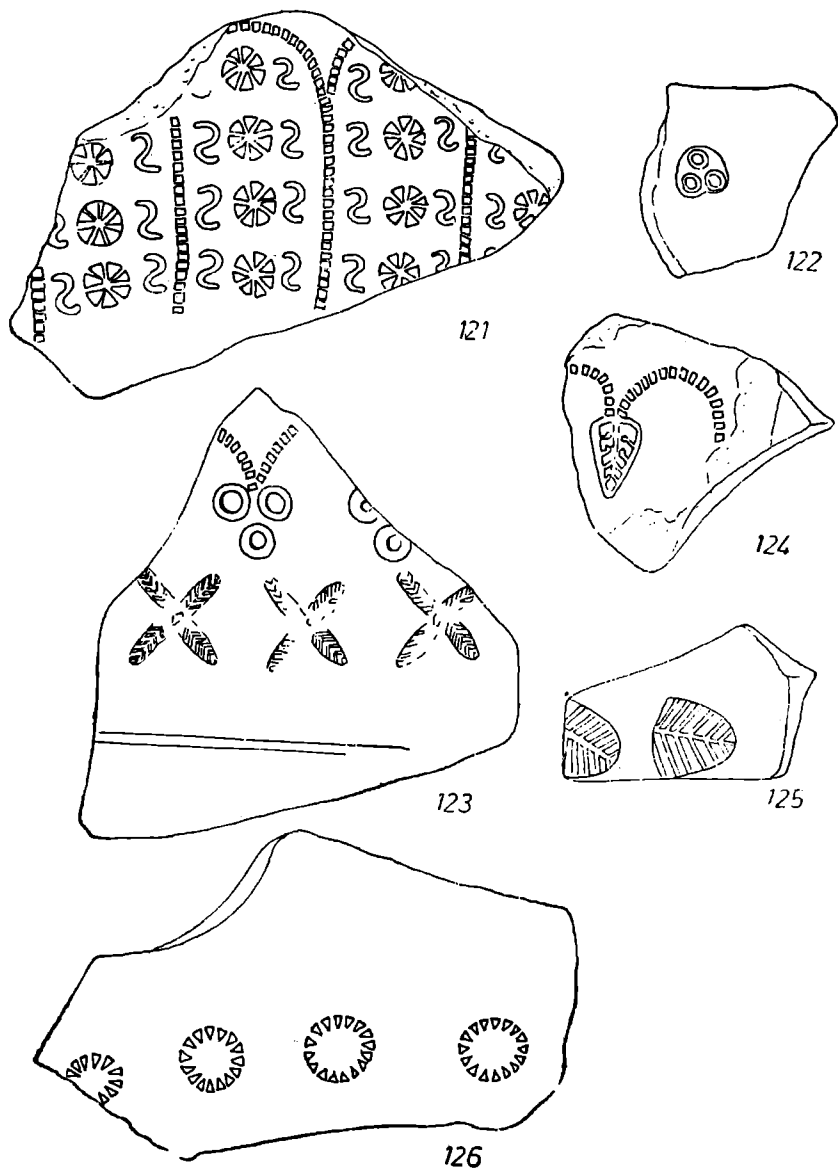
112

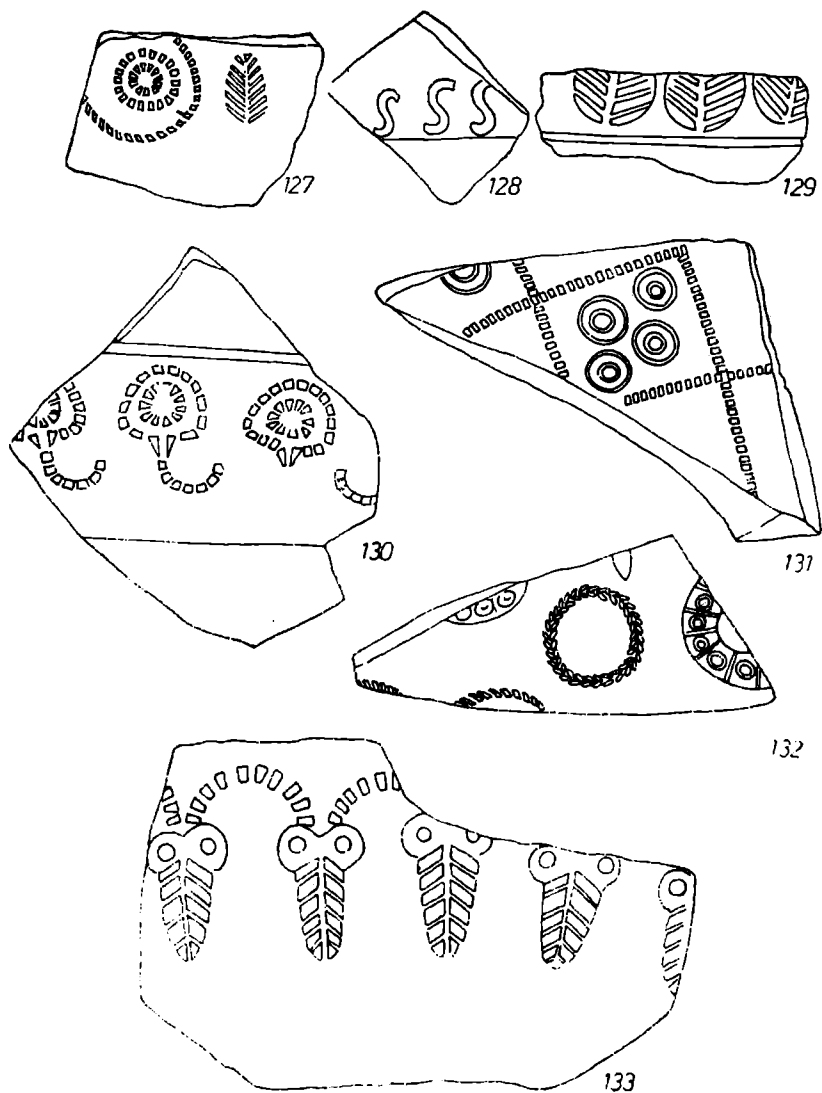
Planşa XXIV Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

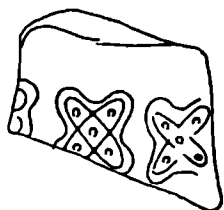
Planșa XXV Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

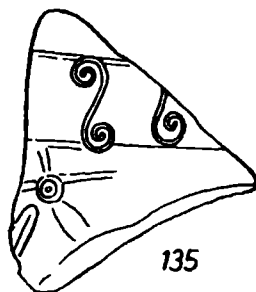
Planşa XXVI Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

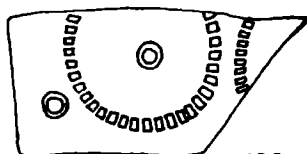
Planșa XXVII. Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

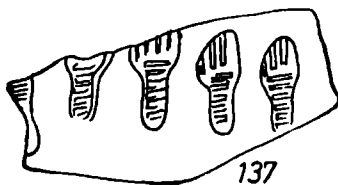
134

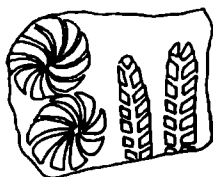
135

136

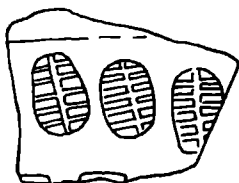
137

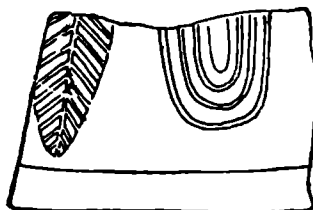
138

139

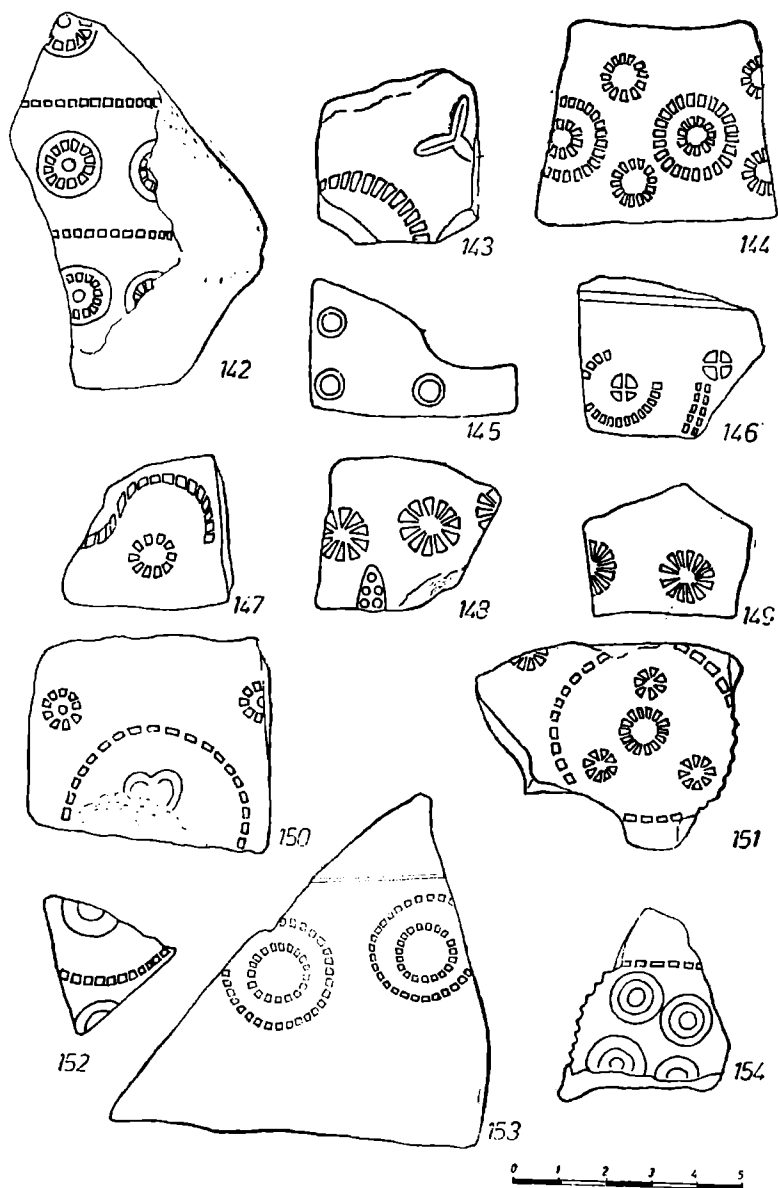
140

141

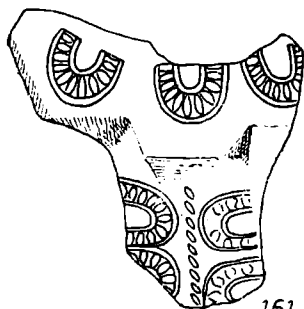
Planașă XXVIII Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

Planșa XXIX Fragmente de la vase decorate la care nu se poate preciza forma vasului

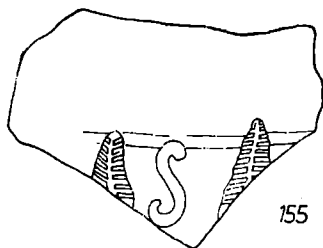
160

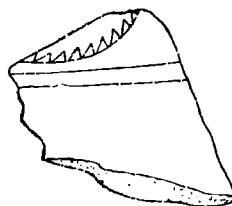
161

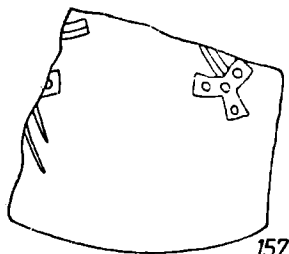
162

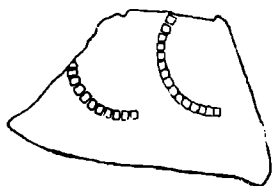
155

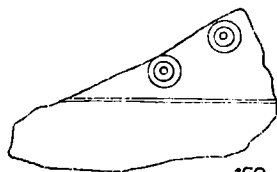
156

157

158

159

Planșa XXX Instrumente pentru ștampilare, negativ, fragmente de la alte forme de vase decit strachina cu fund inelar decorate prin imprimare